CARTEA DE VACANȚĂ

mircea micu

ÎNTÎMPLĂRI CU SCRIITORI

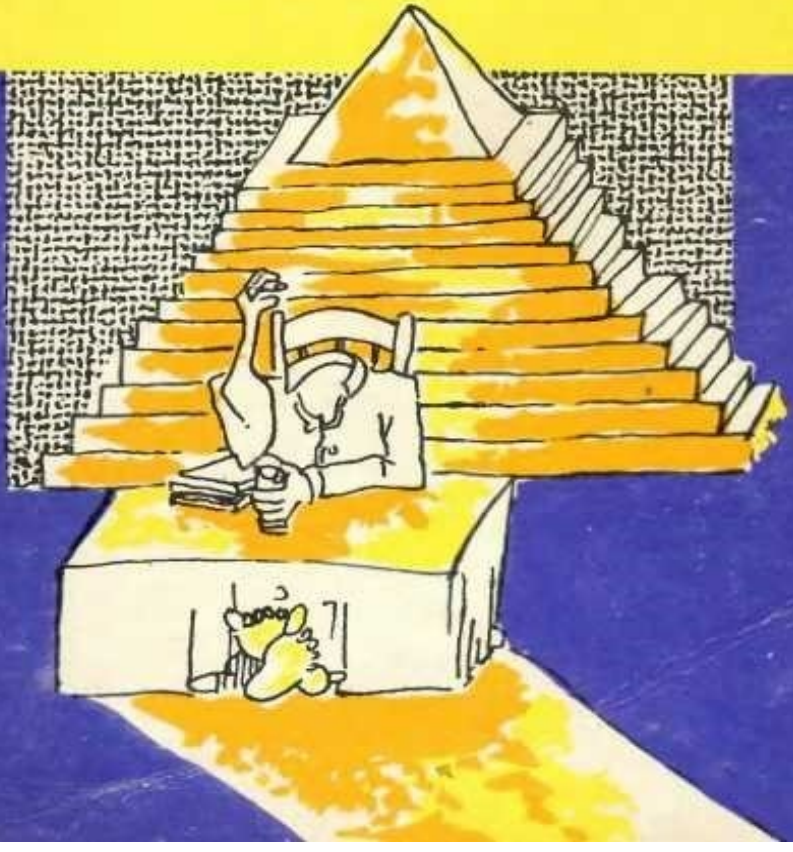

Mircea Micu

Întâmplări cu scriitori

Editura Sport Turism
Bucureşti -1979

Cuvânt înainte

*Autorul acestor rânduri şi al celor ce vor urma declară celor interesaţi, cu mâna pe inimă, că nu este afiliat la nici*o grupare literară *(în cazul în care ele ar exista!), deci nu este nici barbist, nici fănuşist, nici predist, nici jebelenist, nu este decât un simplu muritor căruia îi place să repete: „eu sunt ce n-am fost niciodată şi-un sfert din ce era să fiu!”*

Iubesc scriitorii, îmi place să ştiu că ei există, nu-mi place să cred că aş putea exista fără ei, nu-mi pasă dacă cutare m-a bârfit şi a zis că n-am talent. Nu-mi pasă nici dacă altul m-a lăudat şi a zis că am talent!

Vorba unui critic profilat pe literatură universală: „Micu ăsta scrie de toate şi scrie bine. De asta cred eu că nu are niciun pic de talent!”

Iată un argument de care va trebui să ţin seama în viitor...

Întâmplările din această carte sunt sută la sută adevărate, mai puţin cea în care e vorba de Adrian Beldeanu şi pe care mi-a comunicat-o în scris un confrate al cărui nume prefer să-l trec sub tăcere.

Cine nu crede că s-au petrecut aievea n-are decât să întrebe pe cei vizaţi.

Mi-au interzis categoric să scriu despre ei, sau să-i pomenesc măcar, următorii scriitori: Marin Sorescu, Adrian Păunescu, Laurenţiu Fulga, Pan Izverna şi D.R. Popescu.

Au insistat în mod deosebit să fie popularizaţi numeroşi confraţi din provincie care mi-au trimis, gata scrise, „întâmplările” traversate. Din păcate nu le-am putut include în prezentul volum, fiind scrise (nu ştiu din ce motive) în dialecte regionale.

Anunţ pe această cale că n-am considerat oportun să public toate paginile scrise (cu haz sau fără haz) din mai multe motive.

Unul din motive ar fi acela că nu orice e scris se poate şi

publica şi nu tot ce s-a publicat înseamnă că a fost cândva scris.

Declar, de asemenea, că dialogurile, descrierile de natură, sau descrierile fără natură îmi aparţin cu exclusivitate. Cele care nu-mi aparţin le-am pus în ghilimele.

Am consultat în această privinţă o serie de materiale bibliografice, precum şi un jurist care m-a asigurat că nu sunt pasibil de a fi dat în judecată decât post-mortem...

Autorul

Toată lumea fericită şi cu lacrimi pe obraz

Se dedică dragului meu prieten Fănuş Neagu, în amintirea zilei de 1 noiembrie anul trecut, zi în care am ciocnit împreună câte un pahar de must neînăsprit şi ne-am repovestit reciproc vieţile zbuciumate.

Într-o seară frumoasă şi parfumată ca o balerină corp-ansamblu de la Teatrul Savoy, masivul, blondul şi exuberantul prozator născut într-un sat cocoţat deasupra unor smârcuri şi bălţi pustiite de lună, Fănuş Neagu, pe numele adevărat Fănică Decebal Trifan Neagu, răsfoia plictisit plicurile sosite la revista Luceafărul, ce purtau menţiunea „poşta redacţiei”.

Din motive realiste trebuie să precizăm din capul locului că toată scena de faţă, precum şi cele care îi vor urma s-au petrecut „în timpuri imemoriale”, cum ar zice Alexandru Andriţoiu rimând totul cu tale quale sau, în caz de forţă majoră, cu Trivale…

Răsfoia manuscrise, ziceam, cu o mână, în timp ce cu cealaltă mitralia răspunsuri pentru rubrica „poşta redacţiei”, răspunsuri delicioase şi încurajatoare de tipul: „decât să rupi hârtia cu peniţa mai bine ia o tulumbă sub braţ şi fă-te pompier voluntar în timpul liber”. Sau, în cazul în care delicateţea suplinea ironia metaforică: „Mă întrebi dacă ai talent? N-ai, frate, ce să mai vorbim. Ori dacă ai, înseamnă că nu mă pricep eu la matematică, materie pe care n-am suferit-o neînţelegând ce haz are să înscrii neapărat un pătrat într-un cerc”…

Veneau scrisori cu sutele (se scria mult şi pe atunci), astfel că susţinătorul Real-Giuleştilor, duşmanul pe vecie al Babei U.T.A., era ajutat benevol şi cu apetenţă de Vintilă Ornaru, dramaturg şi reporter, turfist şi autor de montaje literar-muzicale, care desfăcea plicurile, arunca un ochi de expert peste manuscrisele desfăcute şi eticheta monosilabic cu nonşalanţa insului care ciuruise în viaţă hectare de hârtie velină plus câteva parcele de blok-notess-uri: e ceva, nix, divă!

„E ceva” însemna că trimiţătorul producţiei literare dădea oarecari semne de înzestrare; „nix”, pe nemţeşte, însemna ce ştie toată lumea, iar cine nu ştie, cu atât mai bine; „divă”, semn că manuscrisul vine de la o persoană de sex opus lui, fapt pe care-l deducea după calitatea hârtiei, floricelele desenate jos, în

stânga, şi, în ultimă instanţă, după numele caligrafiat dedesubt.

Trebuie să mărturisim cu loialitate că aportul dramaturgului pomenit mai sus nu era lipsit de importanţă. Experienţa vieţii, rutina, calmul proverbial (deviza lui era Festina lente!) făceau din el un colaborator absolut de neînlocuit.

Deci, în acea seară de toamnă, în odaia mansardată a revistei, ora 20 şi 20 de minute fix, s-a auzit un răcnet victorios însoţit de un Evrika graseiat, care a avut darul să-l stupefieze pe autorul „Cantonului părăsit” ce-şi lăsă pentru o clipă peniţa în suspensie. (Mă văd obligat să desconspir faptul că solidul prozator scria pe timpul acela cu o simplă peniţă de toc pe care o ţinea cu dexteritate între degetul mare şi arătător, performanţă neegalată nici măcar de vestitul Iosefini. Nu suporta alt instrument de scris. Ulterior şi în special după căsătorie a trecut la creioanele mici, sferturi sau sfârcuri pe care le roade la un capăt cu înverşunare şi, mai recent, la pixuri pe care le ia cu împrumut şi le înapoiază dacă nu uită. Dar uită!).

— Ce-ai nea Vintilă de chiţăi? (în cazuri mai puţin grave îl alinta Bubu.).

— Ia uite-aici, nea Fane!

În mâna muncită de condei a vajnicului turfist, medaliat cu diploma de onoare pentru perseverenţă a hipodromului Ploieşti, a apărut în clipa următoare o fotografie 6/9 bust, alb-negru, fără retuş.

— Mamma mia, a rostit în cea mai curată limbă soră stăpânul metaforelor legate de balonul rotund.

— Mia mamma! a repetat şi Ornaru cu glas de călugăr chemat la taina împărtăşaniei, inversând topica.

— Care-i este numele şi prenumele?

— Di-a-na Sud! a silabisit pierdut aghiotantul cântând vocalele şi plescăind din buze.

— Bis! a ordonat Fănuş.

— Di-a-na Sud! a repetat Vintilă.

— Nume de zeiţă mă, sună ca un ţurţure lovit de aripa unei lebede. Aur! Talent este?…

— Pute, nea Fane, ambră nu alta!

— Proză?

— Povestiri prima-ntâi! Talent pur, stil, nerv…

Şi cum arată!… Poţi arăta astfel dacă n-ai talent?

— Ce zonă geografică cuprinde?

Vintilă îşi trecu ochii rotunzi în josul rândurilor însoţitoare şi rezumă telegrafic:

Sat lângă Sibiu, profesoară, ani 23, scrie din liceu, invită ţinut natal…

— Basta mascalzzone! Fuga la dactilografie, du poza s-o trimită la zincografie, schiţa intră în primul număr.

— Hai, că suntem mari nea Fane! Ce talent, ce talent am dibuit!

Şi în timp ce Ornaru se mistuia pe coridoarele încălzite de răsuflarea fierbinte a debutanţilor pironiţi pe bănci cu ochii ţintă la consacraţi, Fănuş scapără un răspuns de zile mari, deschizând robinetul metaforelor cu miros aromitor, însoţite de verbe pe măsură. Zicea acolo de bătrâna Transilvanie, unde luna iese seara ca o mioară la păscut stele, de Sibiul secular, burg sfinţit de meşteri şi târgoveţi, plin de turle răsucite şi oieri cu pălăriuţe cât botul ştiucii, şi-o felicita pe juna prozatoare îndemnând-o să scrie şi să-i fie pana înflorită ca un corcoduş în aprilie şi inspiraţia nesfârşită ca Bărăganul. Ce mai, certificat de botez scris de mână darnică.

Scrisoarea se bate la maşină în dublu exemplar, unul pentru răspuns la rubrică, celălalt, expediat în plic cu antet pe adresa tinerei speranţe. Dedesubt fâlfâia graţioasă semnătura prozatorului de la Dunăre, iar mai jos, în stânga, mai modestă dar lizibilă, cea a aghiotantului.

Se scurg câteva zile, răstimp în care apare proza tinerei debutante însoţită de o fotografie şi mai sus citata prezentare. Fotografia a produs un fior de emoţie şi admiraţie în rândul literaţilor români consacraţi şi neconsacraţi şi un fior invers în rândul literatelor consacrate şi în viaţă. Cert e că, ochii migdalaţi, părul zvârlit pe spate à la Alida Vally, aerul melancolie ce se citea pe chipul de-o fină frumuseţe veneau să completeze indiscutabilul talent ce răzbătea din bucata publicată.

La trei zile după apariţia revistei, proaspăta debutantă expediază o scrisoare de mulţumire scrisă elegant pe hârtie roză tip Mimoza 2, plic asortat, timbrat cu cinci mărci poştale reprezentând un flamingo fragil stând într-un picior în nu ştiu ce ostroave dintr-un alt capăt al lumii. Termenii erau protocolari dar calzi şi emoţionanţi, mici figuri de stil de tipul: „mi-a stat inima o clipă din ritmul ei provincial” sau, „în generozitatea Dv.

Sunteţi frumos şi nobil ca un zeu”, şi se încheia amintind binefăcătorului literar că dacă vreodată drumurile îl vor purta şi către satul de sub poalele dealurilor va fi la orice oră binevenit şi că va avea totul: „AB OVO USQUE AD MALA”[1].

— Ce-nseamnă asta nea Fane că eu n-am prea făcut latină în liceu? s-a nedumerit Ornaru.

— Lasă întrebările inutile. În primul rând n-ai făcut liceul. Dă fuga la P.T.T. Şi expediază o telegramă prin care anunţi sosirea noastră peste două zile. Fulger, Vintilă, nu fă economii. Eu rămân să fac rost de maşină.

Au urmat câteva telefoane informative care să-l pună pe urma umoristului Petre Bărbulescu, zis Conţi, zis Berlinaş, posesor al unui Mercedes negru, încă la modă mare pe vremea aceea, 18 litri la sută pe drum drept, cu radio şi număr de Bucureşti începând cu 1.

L-au găsit la restaurantul Berlin, unde tocmai venise să se relaxeze după ce stătuse la Biblioteca Academiei studiind istoria teatrului de varietăţi între cele două războaie mondiale. I-au arătat fotografia şi l-au întrebat ca la şcoală:

— Ghici cine este în această poză?

Umoristul, buimac încă de atmosfera studioasă din care abia ieşise, a murmurat cu glas extaziat:

— O balerină din Occident...

— Nuuuu!

— O actriţă de film...

— Actriţă de film? Atât te duce fantezia de fost dentist care-ai schimbat bormaşina pe Hermes-Baby? (marca unei maşini de scris).

E scriitoare mă, şi încă debutantă şi încă provincială. Noi am descoperit-o. Aşa că, pune-ţi la punct hodoroaga, fă-i plinul, tunde-te frumos, te duci la Baia Griviţa să scoţi mirosul de cărţi din tine şi mâine dimineaţă la şase fix, direcţia Sibiu înainte marş!

— Cine mai vine?

— Eu, tu şi Vintilă, să nu ne plictisim.

— Şi ce facem cu el acolo?

— De ce?

— Păi nu vezi că e îmbrăcat de parc-ar fi mobilizat pe loc la serviciul de manutanţă?

[1] De la ouă până la mere.

— Ai dreptate, zise Fănuş. Arată jalnic. Pantalonii mai merg, dar sacoul seamănă cu catargul Barabaftei scufundată la Brăila… Vintilă, îţi cumperi un sacou în carouri şi-ţi lustruieşti ghetele. Nu-i nevoie să ştie ăia din Ardeal că locuieşti la Groapa lui Oatu…

— Cu ce să cumpăr sacou, nea Fane?

— Te dotez eu. Cravată ai?

— Am un papion cu buline de la maestrul Goangă. Mi l-a făcut cadou de pe vremea când îi scriam viaţa romanţată.

— Bun şi papionul! Eu cum arăt?

— Magnific! a explodat Ornaru admirativ.

— Magnific, nu? Cu sandale romane la sfârşitul toamnei. Magnific…

— Păi, atunci, târguim o pereche de pantofi cu talpă de crep că se poartă.

— De unde cumpăr? Port numărul 48 şi jumătate. Nici în armată nu mi-au găsit şi până m-au încălţat de comandă am făcut două săptămâni instrucţie desculţ…

— Vorbim cu Mircea Sântimbreanu să te împrumute el.

— Da? Şi el va merge la cursuri desculţ?…

Găsiră până la urmă o pereche de botine cam demodate pe care le-au împrumutat de la magazia cu recuzită a studioului Buftea. Mai pierdură o după-amiază reflectând la tot felul de „mici atenţii” ce urmau să le ia ca nişte gentlemeni ce erau. Ornaru susţinu sus şi tare să i se cumpere o sticluţă de parfum fin, un Madame Rochas original, cu monogramă şi dop aurit, pe care-o are un cunoscut de-al său, fost moşier mărunt în Câmpia Munteniei, devenit muncitor vatman la I.T.B. O smulseră cu greu, după târguieli îndelungate, contra unei sume echivalente cu preţul a două perechi de pantofi plus sacoul lui Ornaru, dar o smulseră!

— Să-i luăm şi o poşetă din piele de şopârlă că se poartă. Am văzut una pe Lipscani, a zis Vintilă Ornaru.

— Dacă luăm poşeta, musai neapărat şi pantofi asortaţi, declară sentenţios Conţi Bărbulescu care avea experienţă de la teatru plus cea de pe vremea cât şi-a făcut stagiatura în pitorescul orăşel Huşi.

— Sunteţi nebuni? Vreţi să ne ruinăm? vru să afle Fănuş Neagu. Adică după ce că o debutez îi fac şi trusou?

— Atunci măcar un furou de mătase naturală, ciripi Vintilă.

— Furou!... Faci cadou unei fete necunoscute un furou. Halal maniere!

— Atunci, un stilou cu peniţă de aur!

— Bravo, Conţi! Nu făcea să rămâi dentist. Eşti artist, mă! Se aprobă stiloul.

— Şi o şămpănică nea Fane? Un Cordon Rouge să parfumăm botezul literar ca nişte intelectuali ce suntem.

— Fie şi basta, că ajunge. Ce, vreţi să intrăm la închisoarea datornicilor?

Au mai cumpărat nişte mărgele, un evantai de fildeş cu încrustături colorate, ţigări şi-o sticlă de Ismă să aibă pe drum, precum şi o pijama cu dungi portocalii pentru Fănuş. Că, deh, nu se ştie niciodată unde şi cu cine doarme omul.

Aşa i-a întâlnit pe Calea Victoriei junele poet Nichita Stănescu (foaie verde de jugastru / când avea un cal albastru), în chip de magi încărcaţi de daruri plecaţi să se închine la sfânta iesle din Betleem. Îi arătară poza şi cadourile şi-l puseră în temă:

— Luaţi-mă şi pe mine colegi, să-i spun versuri şi să-i cânt la pian, a zis odrasla răsfăţată a Ploieştilor.

— Nu, că eşti prea frumos şi până să-şi dea seama că eu sunt inteligent cine ştie ce iese, a refuzat Fănuş. Şi nu l-au luat...

E inutil, desigur, stimaţi cititori, să descriem stările sufleteşti şi nerăbdarea firească ce i-a cuprins pe cei trei protagonişti pe parcursul lungului drum spre satul de lângă Sibiu, unde aveau să întâlnească una din speranţele tinere şi frumoase ale genului scurt.

Au ajuns la Sibiu, au dat o raită prin piaţa veche şi au rezistat ispitei de-a intra la Împăratul romanilor spre a-şi potoli foamea cu celebrul gulaş bombardat cu găluşte ardeleneşti tari şi galbene ca aurul.

— Leşin de foame, se tânguia Ornaru, rotindu-şi ochii iscoditori prin piaţa plină de bunătăţi.

— Abţine-te Vintilă. Mâncăm la debutantă. Precis c-a tăiat ceva.

— La Sibiu se fac şi nişte plăcinte cu varză la cuptor, clasa una, a înghiţit în sec Conţi Bărbulescu.

— Ah, şi un purcel crocant tăvălit pe varză călită, a plescăit marele turfist şi aghiotant.

— Gata, că mă ia cu ameţeală. Vorba e că să nu vă prind c-o faceţi pe donjuanii acolo. Politeţe şi eleganţă...

— Ce ochi o fi având, nea Fane? vru să ştie Ornaru.

— Bleu, Bubule, că dacă e brunetă bleu îi are, sau în cel mai rău caz verzi ca marea la Capul Midia.

După şase ore de mers întrerupt şi neîntrerupt

au ajuns la destinaţie. Un sat pierdut sub buza unui deal, tăiat de-un pârâu nervos şi limpede. Case mici şi cochete, livezi arămite de toamnă, aer ozonat. Mercedesul a oprit în faţa primăriei torcând elegant. Claxonul s-a auzit scurt şi melodios şi în poartă a apărut un ins îmbrăcat ţărăneşte, purtând pe cap un fel de chipiu de ceferist, cu cozoroc.

— Bună bade, eşti de pe-aici? a întrebat Ornaru.

— No, că de pe unde dară? s-a mirat insul.

— Ştii unde locuieşte profesoara Diana Sud?

— Ce-aţi zis? că n-am înţeles.

— Profesoara Diana Sud, o profesoară care scrie la gazete. Face povestiri, romane, a dat lămuriri Ornaru.

— Ba! a rămas la fel de ferm posesorul chipiului.

— Brunetă, păr lung, tânără, scrie la ziare…

— Ba! a repetat omul. La noi scrie la foaie numa nana Paraschiva de la comparativă. Alta nu cunosc!

— Lasă-l bre, nu vezi că-i căzut din lună! Mână Conţi, s-a impacientat posesorul metaforelor din zona Brăila-Râmnicu Sărat şi retur.

Maşina demarează lent lăsând un nor de praf prin mijlocul satului şi pe omul de serviciu nedumerit la culme salutând cu mâna la chipiu.

Au mai întrebat vreo doi-trei trecători folosind aceleaşi argumente, dar fără vreun rezultat. În cele din urmă un tânăr cu alură de intelectual, după ce-a meditat puţin mişcând buzele şi numărând pe degete cu oarecare nesiguranţă, a zis:

— Încercaţi pe strada asta în sus, a şaptea casă de la şosea, o clădire albastră cu muşcate la geamuri şi viţă de vie căţărătoare.

Cu opinteli şi duduieli nervoase maşina a prins să urce drumul şerpuitor suind în pantă.

— Să nu ne laşi Conţi în mijlocul cărării tocmai acum că te trimit înapoi la Huşi să pui dinţi de viplă la policlinica fără plată.

— E drum în pantă şi greutate mare, a zis posesorul Mercedesului privind chiorâş spre Ornaru.

— Să-l debarcăm pe „piesar”, ceru o încuviinţare Fănuş.

— Degeaba că nu mă dau jos. Am venit toţi trei cu maşina, din maşină vom coborî. Ce, vreţi să mă excludeţi din pornire?

Ajunşi cu chiu cu vai, îşi revizuiră ţinuta, înşfăcară cadourile aliniindu-se în şir indian, cu inimile tica-tica, cu speranţa şi

Fănuş în frunte, porniră cu paşi săltaţi spre poartă.

— Bate Vintilă, că mi-e că scap sticla.

Bum! Bum! Bum! se auzi în liniştea înserării de sfârşit de toamnă. Apoi tăcere... Le veni în minte la toţi trei şi simultan celebrul vers: „la castel la poartă oare cine bate?” Bum! Bum! Bum! repetă Vintilă simţindu-şi inima cât o capsulă de sifon automat.

Se auzi o uşă undeva, paşi mărunţi înaintând dincolo de poarta de lemn.

— Mamma mia! ce delicat mărşăluieşte, constată Ornaru, numai simţire şi ritm cardiac.

Blondul prozator de din vale de Buzău îşi strânse nodul cravăţii şi în egală măsură sticla de şampanie, zvârlind neglijent un picior înainte să i se vadă botinele împrumutate de la Buftea.

Conţi Bărbulescu scoase cheile şi începu să le învârtă pe deget spre a dovedi că el este proprietarul maşinii ce staţiona ceva mai încolo. Cu acelaşi prilej ridică şi colţul batistei dantelate cu doi centimetri, batistă înălţată ca o ureche de zibelină din buzunarul vestonului bleu cu nasturi auriţi, aşa cum au purtat, poartă şi vor purta toţi angajaţii şi colaboratorii teatrelor de varietăţi de la noi şi de-aiurea:

Paşii se auziră inspirant de aproape, cheia scânci în broască, Fănuş ridică şampania în poziţia de „onor arm”; Ornaru înghiţi în sec, gata-gata să se înece, uşa se deschise şi în prag apăru un bărbat între două vârste, zâmbitor, plăcut la înfăţişare.

„Dânsul e papá” le fulgeră concomitent prin cap celor trei crai deducţia logică.

— Bună seara, o căutăm pe Diana Sud, zise numai zâmbete şi flori de metaforă autorul „Îngerului a strigat”.

— Bună seara. O, ce plăcere! Fănuş Neagu în persoană! Poftiţi maestre, poftiţi în casă. Vă aşteptăm de mult.

Trecură pragul şi în curtea năpădită de iarbă şi flori se făcu prezentarea celor doi colaboratori. Admirară muşcatele, „roşul lor natural şi scânteietor”, distilând în acelaşi timp cu nările dilatate mirosul tulburător de friptură ce răzbătea dinspre veranda acoperită cu sticlă mată. Întoarseră capul ca la comandă şi avură timp să observe silueta subţire ce se mişca iute încolo şi încoace în spatele perdelelor cu ochiuri dese. Un fior de plăcere şi curiozitate îi fulgeră din creştet în talpă şi viceversa. Erau în drum spre verandă, se apropia mult visata

clipă!

Intrară lăsându-se călăuziţi de papá care-i conduse în camera din faţă mobilată auster, decorată cu scoarţe ţărăneşti, linguri de lemn şi icoane pe sticlă. În mijlocul odăii trona o masă lungă încărcată de bunătăţi şi pahare de diferite mărimi şi forme. De acolo, răzbătea mirosul acela divin de condimente şi cimbru, de la mezelurile cum numai în Ardeal se fac, de la ficatul (indubitabil de gâscă) ce aburea lin în rotocoale alburii. Înghiţiră în sec cu decenţă maximă simţind că scapă cadourile din braţe. Se aşezară să nu ameţească sau să leşine de mirosuri şi poftă.

— Mă scuzaţi o clipă, zise bărbatul şi dispăru pe o uşă.

În mica pauză survenită, Fănuş zise din vârful buzelor cu ochii ţintă la belşugul alimentar.

— Vă ocupaţi de papá, conversaţi, combateţi, învăluiţi, fascinaţi. Vintilă, povesteşte-i o piesă. Conţi, spune-i bancuri cu poantă grasă. Lăsaţi debutanta în grija mea…

Gazda se întoarse aşezând pe masă o sticlă aburită conţinând un lichid galben ca mierea.

— Pălincă de prune, şaizeci de grade, de două ori întoarsă, zise şi înainte de-a o destupa o scutură de i se auziră mărgelele sunând.

Turnă în pahare şi toastă:

— Mulţi ani şi bine aţi venit!

Băură. Cei trei simţiră întâi aroma fină de floare de prun, gustul amărui dulce, apoi un val de căldură luând-o razna spre esofaguri.

Se mirară, plescăiră, lăudară, slăviră. Fănuş ceru permisiunea să sărute gâtul sticlei. Mai serviră câte un pahar trăgând cu ochii la uşă. Striviră în dinţi cârnăciorii pipăraţi şi crocanţi şi decapitară câte-un castravete cât unghia. Bucăţi mici de caltaboş li se topiră în gură. Mai băură câte-un rând. Nerăbdarea îi sfârteca, misterul îi apăsa, mezelurile miroseau năprasnic şi apetisant. Focul duduia în sobă. Se auzea vântul mângâind geamurile şi legănând muşcatele.

— Unde-i duduia? atacă frontal Fănuş.

— Care duduie? vru să ştie amabila gazdă.

— Duduia Diana, Diana Sud, debutanta noastră, mândria noastră, talentata noastră…

Se lăsă o tăcere ca în sălile de concert, când dirijorul încremeneşte cu bagheta în aer în chip de statuie. Vintilă

Ornaru sughiţă de încordare. Un castravecior pocni de la sine fără niciun rost…

— Eu sunt Diana Sud! rosti cu modestie zâmbind amuzat bărbatul între două vârste. Mi-am permis o farsă nevinovată.

Se auzi întâi o grindă plesnind în pod, lampa fâlfâi, se stinse şi se aprinse la loc, Vintilă Ornaru leşină pentru prima şi ultima oară în viaţă. Căzu sub masă şi rămase multă vreme acolo, din proprie iniţiativă. Stupoarea fu atât de mare, încât Fănuş destupă sticla de şampanie şi-o goli dintr-o suflare. Apoi întrebă cu vocea lui Carusso, actul 111, scena ultimă, Traviata:

— De ce, măăăăă?!…

Nu cunoaştem răspunsul! Nu ştim cu exactitate ce-a urmat. Vreau să zic, nu cunoaştem detalii întrucât, de fiecare dată, ajunşi la acest punct al povestirii, niciunul dintre cei trei martori n-au catadicsit vreodată să facă mărturisiri complete ori să dea amănunte lămuritoare.

Prin deducţie, suntem siguri de un singur lucru: că n-a rămas niciun oscior, niciun moţ de cârnat, niciun sfârc de castravecior! Se pare ca nevinovatul godac sacrificat în cinstea oaspeţilor a fost transformat în calorii cu o repeziciune neatinsă încă la vreun concurs al mâncăilor. Şi se mai pare că un lung şi bine păstrat secret acoperă această parte a evenimentelor…

Totuşi, întâlnindu-se cu Nichita Stănescu şi acesta întrebând în versuri cum e debutanta şi dacă merita drumul, Fănuş i-ar fi zis:

— Ce să mai vorbim dragă? Mărgăritar! Toată lumea mulţumită şi cu lacrimi pe obraz. M-a întrebat de tine. Dacă mergi să-i duci cadou neapărat o sticlă de Madame Rochas, moare după marca asta. Se găseşte greu, dar îţi fac eu rost…

Şi cică, Nichita, oftează şi acum de invidie şi când vine vorba de masivul prozator, zice melancolic:

— Fănuş Neagu? He! He! dragi colegi, Fane e cel mai norocos om din lume. De-aţi vedea-o voi pe Diana Sud…

Salvaţi copacul

Într-o dimineaţă, găsesc la sediul Uniunii Scriitorilor o atmosferă mai mult decât agitată. Secretarele vorbeau în şoaptă, şeful administrativ avea o figură tristă şi răvăşită, până şi nea Pavel mecanicul, impasibil la încrâncenările instituţiei,

stătea pe holul mare în poziţie de pe loc repaus stil „85 infanterie”.

Mă acomodez atmosferei pioase şi încerc o incursiune spre biroul directorial stăpânit de Traian Iancu.

Încă din uşă, tonul solemn, uşor agresiv, cu care conversa la telefon, privirea furioasă aţintită spre mine, fondul convorbirii, m-au făcut să rămân în prag.

— Pe răspunderea dumneavoastră tovarăşe inspector, dar lovitura morală va fi greu de suportat, argumenta tonicul baladist încercând cu mâna dreaptă să scoată un obiect din buzunarul stâng.

Nereuşind şi-a continuat dizertaţia pomenind de sensibilitatea creatorilor, iubirea lor faţă de natură, de copaci în special, cu atât mai mult cu cât „maestrul Argintescu-Amza a studiat până şi la Sorbona, tovarăşe inspector”.

După o pauză obligată de replica nevăzutului inspector, timp în care a pus receptorul jos scoţând din buzunarul stâng, cu mâna stângă, un simplu pix, directorul Fondului a continuat: „tăierea copacului poate aduce prejudicii nu numai persoanei, ci obştei, în general, fiindcă aşa cum v-am spus…”

M-am retras năucit, măcinat de mister, îndreptându-mă spre biroul lui Laurenţiu Fulga.

Secretarele se uitau la mine cu duşmănie inexplicabilă, având gravate pe chip toate durerile universului, iar în ochi „sclipiri de oţele”.

Intru, totuşi, în birou şi în imensitatea odăii desluşesc silueta vicepreşedintelui aplecată peste telefon şi aud cu stupoare un expozeu, construit cu binecunoscuta-i elocinţă:

— Raţiuni superioare nouă, acea fărâmă de umanitate pe care orice fiinţă o revendică, ne obligă, tovarăşe deputat, să găsim o soluţie comună, să salvăm, dacă se poate, distrugerea copacului…

A urmat o splendidă dizertaţie despre rolul arborilor în stimularea puterilor creatoare, a fost pomenit numele lui Argintescu-Amza în contextul iubirii faţă de tot ce e viaţă: are în casă un acvariu cu peştişori pe care-i hrăneşte singur (ca şi cum peştişorii ar fi fost obligaţi să se descurce pe cont propriu) şi aşa mai departe. Precaut am intrat în „misterul general”. Îmi compun o mină solidificată, traversez camera secretarelor cu ochii în pământ şi ies în holul mare.

În uşa cabinetului, Zaharia Stancu mă priveşte cu ochii lui ca două picături îngheţate şi mă interpelează:

— Ce ştii despre copacul lui Amza? Ce-i cu copacul ăsta?

— Nu ştiu absolut nimic! mărturisesc ruşinat.

— De ce nu ştii? atunci de ce te-am angajat la Uniunea Scriitorilor?

Tocmai când era să-mi exprim nedumerirea în legătură cu prezenţa mea la instituţia ce-o conducea, iese Traian Iancu din birou, vijelios ca Rapidul Decebal când scapă de Predeal, şi raportează din mers:

— Tovarăşe preşedinte, copacul a fost salvat!

— Da, da, foarte bine. Dar de ce trebuia salvat?

Nu mi-a fost dat să aflu pe loc răspunsul la întrebare. Laurenţiu Fulga, grav şi ostenit ca un general după o bătălie câştigată, răsare în prag, ne aruncă o privire de identificare prin ochelarii fumurii şi pronunţă răspicat cu inflexiuni cazone:

— În sfârşit, în faţa argumentelor evidente au cedat! Copacul a fost salvat!

— Bine, bine, dar de ce trebuia tăiat? De ce Iancule? Era al lui Amza? se nedumereşte preşedintele.

— Nu era proprietatea maestrului. Creştea sub geamul său şi dânsul locuia în comun, vreau să spun aveau curte comună cu un inginer de la I.A.L. Şi inginerul avea o maşină şi n-avea garaj…

— Lasă, lasă maşina, ce-i cu copacul? Ce mă interesează maşina şi garajul?

— Tovarăşe preşedinte, inginerul avea maşină, n-avea garaj şi fiindcă n-avea garaj ţinea maşina sub copac şi păsărelele, ştiţi dumneavoastră, ca păsărelele… pic, pic, pe maşină. Chestie de estetică.

— Da, da, pic-pic pe maşină păsărelele…

— …Şi inginerul, continuă să-l lămurească Traian Iancu, a făcut o cerere de suprimare a copacului şi cererea s-a aprobat. Noroc că Amza a deschis geamul (că uda copacul de la etaj) şi-a văzut cum se pregătesc să-l masacreze.

În clipa următoare uşa de la intrare se deschide cu violenţă şi apare regretatul Argintescu-Amza, cu mâna sub rever, şi în dreapta fluturând o coală de hârtie, cu abdomenul înainte, vânăt de indignare, silabisind cu alintări galice:

— Zaharia, îmi dau demisia din Uniunea Scriitorilor!

— Nu e cazul dragă, nu e cazul, am aranjat totul. O să-ţi mai sădim un copac…

— Cum aţi aranjat? Vreau să ştiu cum l-aţi convins pe acel „arborofag” să renunţe?

— Cum l-am convins, Iancule?

— Tovarăşe preşedinte, l-am convins în sensul că cei de la sector îi vor da în scris să parcheze maşina cu trei metri mai încolo de copac. Şi atunci, ştiţi, păsărelele, pic-pic, degeaba…

— Ai văzut dragă Amza, degeaba pic-pic, s-a rezolvat. Hai la mine să bem o cafea! şi privindu-mă dintr-o parte i se adresează lui Traian Iancu: „de ce l-ai angajat pe Micu la Uniune? Habar n-are de nimic. L-am întrebat de copac şi n-a ştiut ce să-mi spună.”

— Tovarăşe preşedinte, Micu e la casele de creaţie, nu lucrează în sectorul operativ…

Un motel cu probleme

Fiind la Alba Iulia într-o suită de şezători literare, organizatorii, din dorinţa de-a crea mediu ambiant propice firilor romantice, au decis să ne cazeze într-un motel aşezat în vârful unui deal, plasat la jumătatea distanţei dintre Sebeş-Alba şi Sibiu.

Echipa era bună şi, mai ales, inventivă. Romulus Vulpescu ca un cowboy hirsut, atrăgând privirile picoliţelor. Tomozei suav şi brunet, concurându-l cu mare succes, Mircea Dinescu cu o lansetă în mână interesându-se dacă în jur există vreo apă curgătoare, Ion Horea, mucalit şi meditativ, gata oricând să croiască un calambur fin şi subsemnatul.

Împreună cu noi era şi o tânără colegă blândă şi tăcută, care se arătă speriată din primul moment de faptul că va trebui să înnoptăm într-un motel plasat în plin câmp, doldora de „cetăţeni străini” şi foarte aproape de drumul mare. Spunea „drumul mare” referindu-se la şoseaua naţională, ca şi cum acel loc ar fi fost bântuit de fioroase cete haiduceşti.

Am fost repartizaţi fiecare în câte o cameră; motelul era prevăzut cu balcoane care comunicau între ele, aşa că ne-a fost foarte uşor să realizăm farsa pregătită de comun acord. Seara, Mircea Dinescu însoţit de Vulpescu traversează balconul de lemn şi se opresc în dreptul camerei mele, care se afla lângă camera distinsei colege. Îşi dreg vocile astfel încât discuţia să fie cât mai „sonoră” şi încep:

— Nea Mircea, te-au atacat şi pe dumneata?

Mă apropii de geamul deschis şi răcnesc pe măsura cerinţelor:

— Din plin! Nu mai pot suporta. Am să reclam!

— Ce soiuri sunt?

— Diferite.

— Te sfătuim să nu stângi lumina.

Atrasă de insolitul dialogului, poetesa se arată în partea ei de balcon şi întreabă cu glas stins:

— Despre ce vorbiţi, cine să ne atace?

Noi ezităm cu nasurile în pământ, mimând jenă şi stânjeneală. Ca un făcut, părând că nu observă prezenţa nimănui, Ion Horea se apropie într-un mic galop făcând mişcări ciudate cu mâinile de-a lungul corpului, ceea ce într-un limbaj mai dezinvolt înseamnă „a te scărpina” şi rosteşte în grai ardelenesc:

— S-or băgat şi-n piele! Io zic că-s ploşniţe!

Colega noastră păleşte ca Ofelia în penultimul act, dă un

strigăt şi se retrage în cameră începând să se uite cu atenţie pe pereţi, cercetând cuvertura şi crăpăturile de lemn. Ne apropiem cu feţe grave şi îngrijorate.

— Am înţeles, se tânguie ea. Sunt ploşniţe.

— Şi purici, adaugă Mircea Dinescu, începând să se scarpine cu lanseta între omoplaţi.

— Ce-i de făcut, n-o să dorm toată noaptea. Mâine la şezătoare o să fiu distrusă.

— De fapt, meditează Tomozei, se zice că muşcătura lor nu e totdeauna dăunătoare. Chestia e că sunt cei mai mari purtători de microbi.

— Eu am cunoscut pe unul care-a făcut gălbinare din chestia asta, completez cu competenţă.

— Hepatită se spune, precizează cu binecunoscuta-i erudiţie Vulpescu.

— Hepatită sau gălbinare tot aia e. Chestia e că te îngălbeneşti.

— Ce importanţă are dacă-i hepatită sau gălbinare, se lamentează disperată colega întru muze. Ce facem? Eu mă duc să reclam…

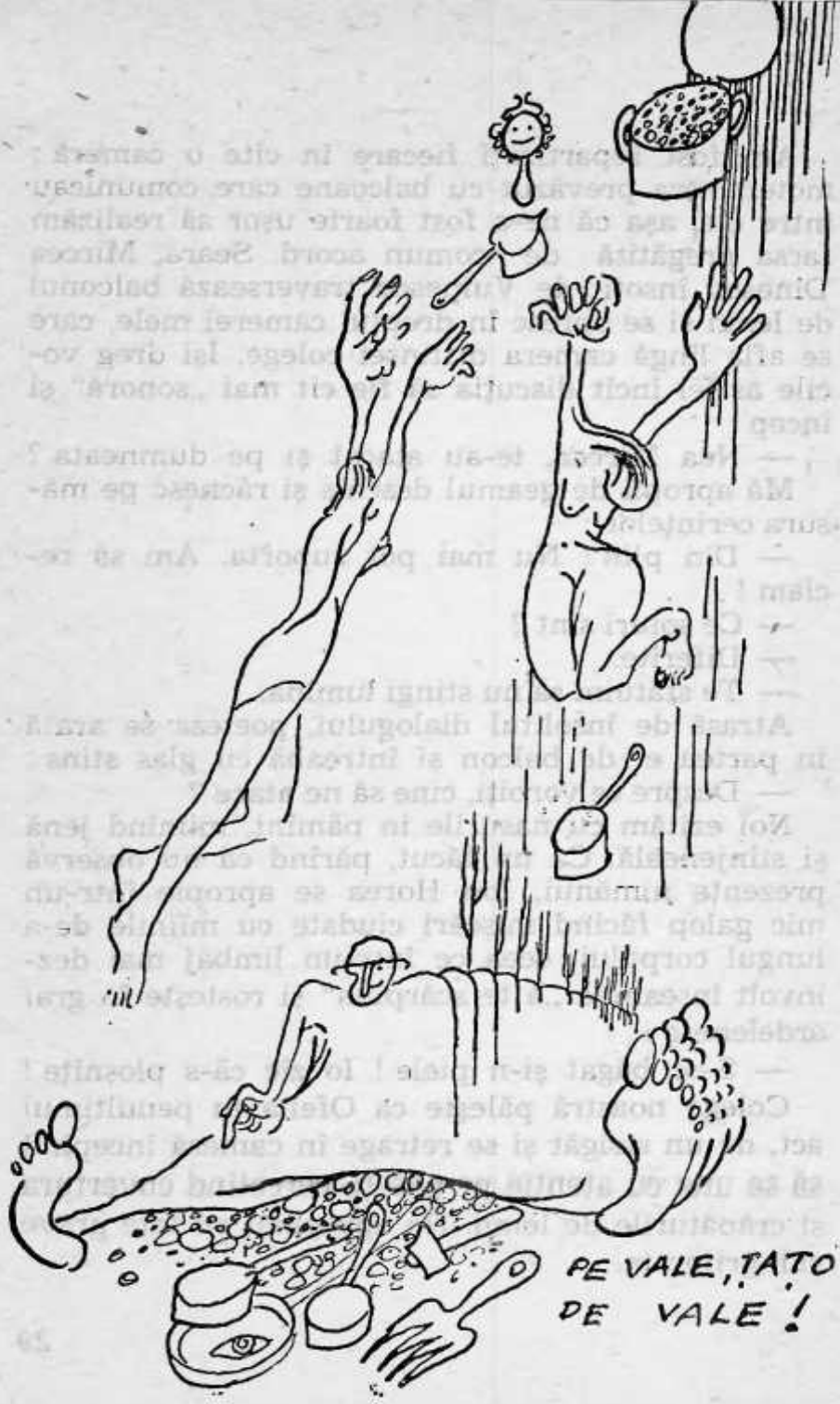
PE VALE, TATO
DE VALE !

— Nu e cazul, intervine Vulpescu. Uite, eu sunt crescut la ţară…

— Cum la ţară, se miră poeta, ştiam că eşti bucureştean.

— Numai în adolescenţă… şi la ţară erau slavă domnului pe vremea mea mai mulţi decât oricând. Şi scăpăm de ei cu foi de pelin.

Cineva a inventat pe loc şi poezia: „Dacă dai un chil de vin / îţi culegem noi pelin”.

Şi i-am cules un braţ de „ierburi diferite”, i le-am aşezat deasupra păturii şi ne-am retras.

A dormit iepureşte, dar s-a odihnit oricum. Dimineaţa a specificat cu caligrafia-i feminină în condica de reclamaţii „prezenţa unor insecte ruşinoase”, cerând luarea de grabnice măsuri. În toarsă la Bucureşti se întâlneşte cu o colegă într-ale muzelor:

— Am auzit c-ai fost pe teren la Alba-Iulia. Cum a fost?

— Bine. Dar îţi dau un sfat: nu te culca la Motel! Sau dacă n-ai încotro puneţi în geantă un braţ de pelin.

Ori îmi ziceţi pe nume, ori plec!

Acum vreo zece ani, poeţi din capitală şi din alte regiuni ale ţării porneau într-un turneu literar mai lung ce se desfăşura în cadrul „Săptămânii poeziei”.

Înzestraţi cu geamantane în care cantitatea volumelor şi-a manuscriselor depăşea de multe ori cantitatea lenjeriei de corp, grupaţi după amiciţii sau nimeriţi în echipe întâmplătoare, se avântau în lungul şi-n latul ţării care mai de care mai hotărâţi să-şi uimească cititorii cu producţiile poetice.

Eram la începuturile literare şi m-am nimerit într-o echipă ce trebuia să străbată superbul ţinut al Maramureşului, conform unui itinerar mai mult decât atrăgător.

Echipa era cam eterogen alcătuită, în sensul că alături de nume deja consacrate figurau şi câţiva debutanţi sau total necunoscuţi (cum era cazul subsemnatului).

Pentru a vă face o imagine mai exactă, voi încerca să-mi amintesc numele participanţilor; Veronica Porumbacu, Sergiu Adam, Alexandru Andriţoiu, Petru Anghel, Al. Gheorghiu-Pogoneşti, Rodica Toth, Rusalin Mureşanu, Radu Cârneci şi autorul acestor rânduri.

După prima şezătoare ţinută la Baia-Mare, am fost îmbarcaţi într-un microbuz nu tocmai nou şi... drumul spre satele Maramureşului.

Un activist al Casei de creaţie, care schimba itinerarul în funcţie de interesul pe care organele locale îl arătau faţă de venirea noastră, anunţa de obicei cu o zi înainte, telefonic, numele participanţilor şi genul în care e consacrat fiecare.

După acest telefon, graficianul satului, uzând de tot talentul cu care îl înzestrase natura, compunea un mic afiş scris de cele mai multe ori cu cretă colorată şi ornamentat din belşug cu flori, ghirlande şi alte efecte de ordin artistic.

Vanitoşi şi sensibili, ne oprim la primul popas în dreptul unui astfel de afiş silabisindu-ne fiecare în gând numele care ne acredita ca reprezentanţi legali ai muzelor pe pământ.

Radu Cârneci, trecut nu se ştie din ce raţiuni pe locul ultim, după ce îndură umilinţa acestui clasament arbitrar, se întoarce spre Andriţoiu şi cu un glas stăpânit de indignare îi spuse:

— Sandule, ai văzut ce mi-au făcut?

Andriţoiu, crezând că se referă la locul pe care-l ocupă, îl consolă maliţios:

— Lasă dragă, nu ştii că cei din urmă vor fi cei dintâi? Talentul contează nu ordinea...

— Nu-i vorba despre asta. Uită-te cum mi-au scris numele...

— Ra-du Cân-naţi, silabisi Andriţoiu încercând să pară indignat în ciuda zâmbetului ce-i înflorise în colţul gurii, semn că fantezia sa începea să lucreze în viitor.

Din acel moment, sub pretext că însoţitorul nostru nu transmite exact numele scriitorilor, Andriţoiu, în calitate de şef al delegaţiei, hotărî să dicteze personal şi cu exactitate lista.

În localitatea următoare, Radu Cârneci era trecut al doilea în ciuda curgerii firești a alfabetului, dar de data aceasta numele îi suferi o uşoară modificare: *Radu Cârmaci!*

— Nu se poate! Asta-i bătaie de joc. Tu ai aranjat-o!

— Nu dragă, îţi jur. Am dictat exact. Şi prefăcându-se că citeşte în continuare multicolorul afiş, îi atrase atenţia că şi eu eram trecut *Nicu* în loc de Micu.

— Da, dar el are o singură carte şi aia pentru copii! îi replică îndârjit Cârneci.

În a treia localitate, Andriţoiu ne arată un afiş pe care pretindea că l-ar fi rupt de pe stradă, în care mai mult din

jumătatea numelor erau caligrafiate sub forma unor calambururi năstruşnice, în afara numelui său.

Reproduc din memorie: SERGIU MADAM, RADU CÂRMIŢI, PETRU ANGELA, RODICA TOC, MIRCEA BRICU, IERUSALIM MUREŞAN, AL. GHEORGHIU-POGONICI. Lipsea numele Veronicăi Porumbacu chemată la Bucureşti pentru nişte chestiuni urgente.

Ţin să precizez că în afară de Cârneci şi Al. Gheorghiu-Pogoneşti restul ştiam exact cine era autorul năbădăiosului afiş.

De data aceasta, Radu Cârneci protestă cu vehemenţă şi-l somă pe delegatul judeţean să-l aducă pe autorul afişului spre a da explicaţiile necesare menite să lămurească „aberaţiile astea nemaipomenite”. Evident că i se promise satisfacţie, în sensul că „incultul” grafician va fi pedepsit exemplar îndată ce i se va găsi urma. Pentru că, explica Andriţoiu, „ăsta s-a ascuns de

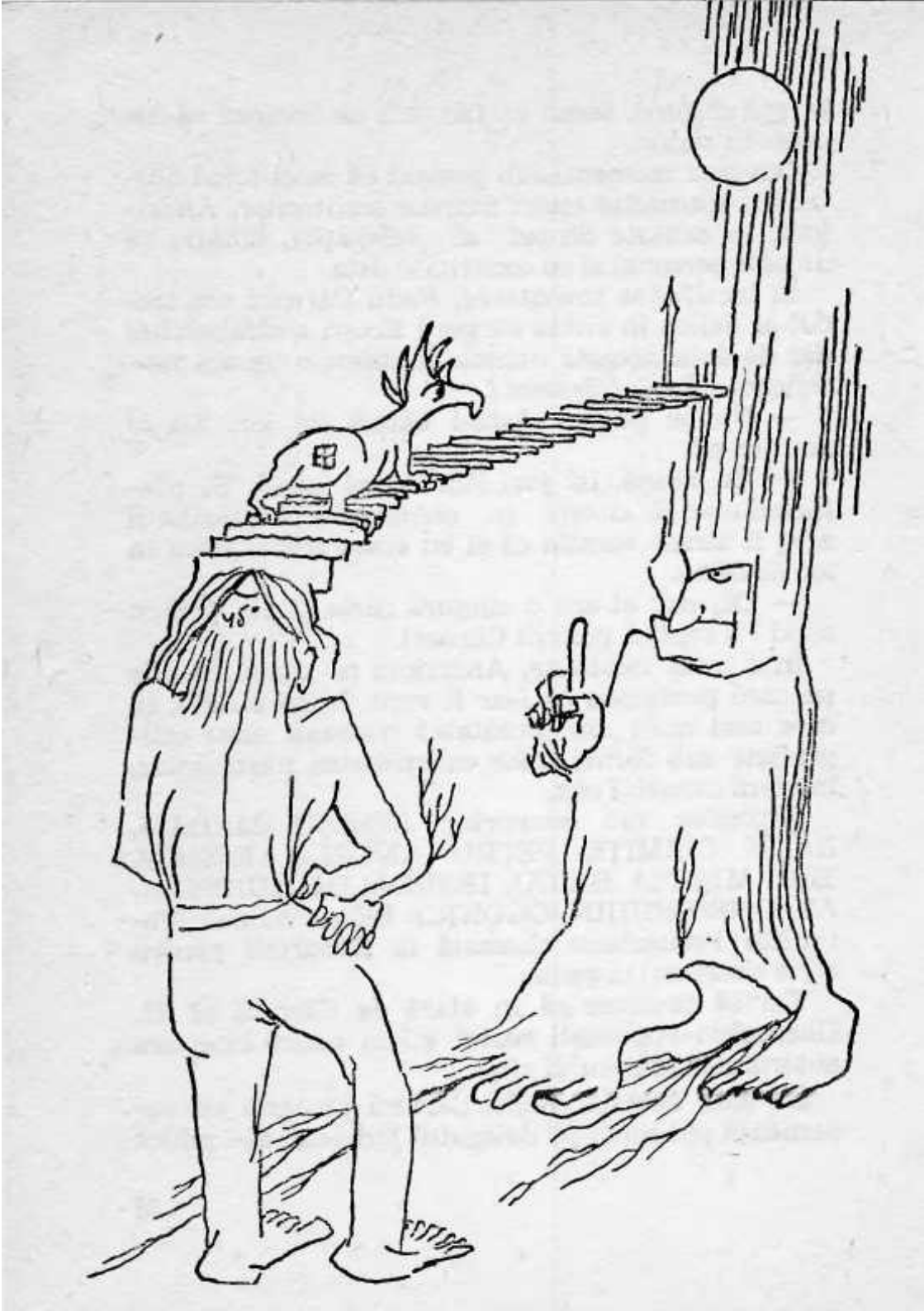

groaza ta Radule şi-a luat drumul codrului”.

— Cum se face că pe tine nu te-a greşit?

— Dragă, numele meu e foarte răspândit în Maramureş. E un nume comun! Asta, cred eu, e singura explicaţie.

Seara, la şezătoare i se atrase în mod deosebit atenţia directorului căminului cultural să rostească exact numele lui Cârneci, atunci când îl va anunţa. Acesta şi-l notă conştiincios pe o bucăţică de hârtie, cu litere de tipar, alături de celelalte.

În timp ce-şi ţinea alocuţiunea de bun venit, Andriţoiu, care se aşezase „întâmplător” alături de el, făcu pe furiş o mică modificare grafică în dreptul numelui atât de controversat, în aşa fel încât directorul anunţă grav şi pătruns de conştiinţa misiunii îndeplinite:

— Şi acum va citi tovarăşul poet *Rada Cârneci*.

La care cel numit se ridică în picioare şi-l apostrofă furios:

— Dacă nu-mi pronunţaţi exact numele să ştiţi că mă duc la gară şi iau primul tren spre Bucureşti.

Se făcu o clipă de linişte jenantă şi apoi se auzi vocea respectuoasă a directorului de cămin:

— No, mă rog frumos, pentru asta va trebui să vă dăm o căruţă să vă ducă până la Sighet… Că noi n-avem gară!

Am fost hipnotizat de Iosefini!…

Prietenii îi zic Bubu, Bubulică, Fufu, dar îl cheamă Vintilă Ornaru (pseudonim ales de Victor Tulbure) şi e dramaturg, poet şi prozator. Ne ameninţă uneori: „mă, o să scriu un roman ce n-a văzut Europa! *Mahalaua colosală* se numeşte şi e absolut autobiografic!”

Dar cea mai mare pasiune a acestui veşnic binedispus coleg este jocul de curse. Duminică de duminică, pe vânt sau pe ploaie, migrează neabătut spre Ploieşti fremătând de nerăbdare, mâncându-şi unghiile milimetru cu milimetru, aşteptând să înceapă marele spectacol fără de care viaţa lui n-ar avea niciun sens.

— Vino, mă, ardeleanule, la curse dacă vrei să simţi că trăieşti!

— Vin, nea Vintilă, îi răspund eu după a zecea interpelare. Şi m-am dus!

Întâi că din clipa în care am intrat în incinta hipodromului,

companionul meu, omul care trebuie să mă iniţieze în marile taine ale turfului, s-a transformat radical. A devenit agitat, morocănos şi la toate întrebările mele, legate de tehnica jocului, răspundea monosilabic. Ne aşezăm lângă gard, urmărind caii ce trebuiau să evolueze. Bubu schimbă impresii profesionale când cu cei din tribună, care se vede că-l cunosc destul de bine, când cu conducătorii mascaţi cu ochelari de soare, impasibili şi gravi, defilându-ne prin faţă.

Se consumă primele trei curse, fără emoţii deosebite, nu jucăm nimic până în cursa a patra. Bubu se îndreaptă spre casele de bilete, îmi şopteşte de câteva ori numele unui cal „Senzaţia” sau aşa ceva, eu nu prea înţeleg, dar aştept resemnat la gard păstrându-i locul. Se întoarce radios, rumen de emoţie, ţinând în mâna stângă o mare cantitate de seminţe prăjite. La microfon se anunţă sacramental: „Încetaţi jocurile, întindeţi benzile, start!”. Lumea începe să ţipe şi să comenteze. Bubu repeta mereu „uite-o!”, deşi eu nu vedeam nimic, şi ţinea palma doldora de seminţe într-o nemişcare suspectă. Înainte de-a ajunge caii la potou, tentat de seminţele prăjite, întind mâna şi iau două bucăţi.

Bubu scoate un răcnet infernal, se întoarce spre mine şi aruncă restul seminţelor în iarbă izbucnind:

— De ce domnule? De ce! Am pierdut din pricina ta!

— Cum adică, bâigui eu nedumerit, gata să mă ofer să cumpăr un sac de seminţe.

— Mi-am pus în gând „dacă Micu nu se atinge de seminţe până la sfârşitul cursei, câştigă „Senzaţia”, ei bine, şi te-ai atins şi în clipa aceea am ştiut că pierd cursa. Nu te mai iau cu mine niciodată!

N-am mai fost o vreme, până când, într-o duminică, auzind că Ornaru „concurează” la curse în calitate de conducător, mă fac luntre şi punte şi-l urmăresc în entuziasta-i evoluţie.

— Joci pe mine. Merg la câştig sigur!

Şi am jucat totul pe Ornaru. Şi evident am pierdut. Bubu ieşise pe ultimul loc cu… huiduieli!

La sfârşit, îndreptându-ne posomorâţi spre autobuzul de întoarcere, îl întreb timid:

— Bine nea Bubule, cum se face c-ai venit pe ultimul loc?

Ornaru s-a uitat în stânga şi-n dreapta şi, deşi nu era nimeni în jur, mi-a şoptit:

— Am fost hipnotizat! înainte de curse m-am întâlnit cu Iosefini, care mi-a spus „ai să fii ultimul” şi ultimul am venit. M-a hipnotizat, animalul!

— Bine, dar iapa?

— Nu contează calul… Eu eram elementul principal în cursă, motorul care… Şi după o clipă de meditaţie… Dar las’ că i-o fac eu. Mă duc la circ, şi când va face scamatoria cu femeia tăiată am să strig: „oameni buni, e o şmecherie, lada are fund dublu!”

Manuscrisul furat

Pe vremea când Marin Preda lucra la romanul „Delirul”, eram la Mogoşoaia împreună cu Andriţoiu şi regretatul Nicolae Ştefănescu, care scriau în colaborare un scenariu de film. În răgazurile de seară ne întâlneam jos, în sala de mese, la un „pahar de vorbă” ce se prelungea adeseori până în zori.

Seara, invariabil la ora 21 fix, cu o punctualitate exasperantă, Marin Preda venea din oraş să-şi înceapă lucrul de noapte. Intra în salon preocupat şi posomorât, purtând în mână o geantă tip diplomat în care-şi ţinea manuscrisul viitorului roman. Nu se despărţea o clipă de preţioasa-i comoară spre exasperarea şi incitarea fanteziei noastre.

Într-o seară, maestrul apare cu acelaşi chip concentrat şi neterestru, îşi ia obişnuitele sticle cu apă minerală de la bufet şi dispare la etaj, ţinând într-o mână lichidul dătător de inspiraţie, iar în cealaltă misterioasa geantă neagră.

După câteva secunde, coboară neliniştit şi ne explică fără să se oprească, uşor speriat, că şi-a uitat cheia camerei în maşină. Andriţoiu m-a privit iluminat, cu ochii lui negri, şi, fără un cuvânt, s-a îndreptat aproape în fugă spre scările ce duceau la etaj. A reapărut după câteva minute, răsuflând precipitat, dar cu chipul radiind de bucurie:

— S-a făcut!

Ne explică succint cum a urcat scările, cum a găsit geanta cu manuscrisul în faţa uşii şi cum „preţioasa comoară” se află de-acum în camera lui, fără să dea semne de întoarcere la adevăratul stăpân. Nu termină de povestit când îşi face apariţia Marin Preda, agitat, nervos, uluit, şi i se adresează lui Nicolae Ştefănescu cu un ton sec şi protocolar:

— Tovarăşe colonel (Nicolae Ştefănescu fiind şi ofiţer de

miliţie) să ştiţi că mi s-a întâmplat ceva îngrozitor.

Noi mimăm stupoarea, ne ridicăm nehotărâţi de la masă în timp ce autorul „Moromeţilor” continuă cu o voce tragică:

— Mi-a fost furată geanta cu manuscrisul!

— Nu se poate!

— Formidabil!

— Când s-a întâmplat? — începe Nae Ştefănescu seria întrebărilor profesionale.

— Acum câteva minute, în timp ce eram în curte la maşină să-mi caut cheia camerei. Am lăsat servieta în faţa uşii şi când am revenit...

— Extraordinar! — exclamă Andriţoiu cu sinceră indignare.

— Aţi făcut o mare greşeală, zise colonelul cu glas oficial. Să vedem ce putem face.

— Poate cu ajutorul lui Rex, încerc eu timid (Rex era un câine lup inteligent, fioros şi destul de neprietenos, care păzea livada cu meri).

— Cu Rex nu se poate, se plimbă Mazilu şi ei doi nu se suportă reciproc, zice gânditor Andriţoiu.

— Puţin îmi pasă de relaţiile lor reciproce, se revoltă maestrul. N-au decât să se împace, *mon cher.* Eu vreau să găsim hoţul şi apelez la calitatea dumneavoastră de ofiţer al statului!

— Buun! Dumneavoastră, maestre, căutaţi în sala de televizor şi în curte, dumneata tovarăşe Micu la etajul 2, eu cu Andriţoiu vom explora cameră cu cameră.

În timpul acesta, câţiva paznici şi femeile de serviciu, alertaţi de întâmplare, priveau şi ascultau agitaţia noastră.

Ne dispersasem fiecare mânaţi de elanuri detectiviste şi după câteva clipe Andriţoiu, Nae Ştefănescu şi cu mine ne întâlnim şi aranjăm „redobândirea” preţiosului obiect.

— Sandule, „umfli” servieta din cameră şi-o iei agale pe alee; când auzi somaţia mea abandonezi obiectul şi simulezi fuga. Clar?

— Clar! Numai să nu-i daţi cumva drumul lui Rex!

Ne despărţim de el şi intrăm în sala de televizor, unde Marin Preda chestiona cu severitate de anchetator un pompier civil care-l privea mirat, respectuos şi cu o mare nedumerire înscrisă pe chip.

Maestrul ne trage de-o parte:

— Îl bănuiesc pe ăsta!

— De ce?

— Nu ştiu! Tot timpul poartă basca asta pe ochi şi pe deasupra e şi spân…

— Astea nu sunt probe evidente, apreciază colonelul Ştefănescu.

Ieşim pe alee şi, deodată, în semiobscuritatea nopţii de vară, desluşim o siluetă.

— Uite-l, strig eu.

— Cetăţene, stai! — somează colonelul.

„Cetăţeanul Andriţoiu”, conform indicaţiilor, începe brusc să galopeze.

— O să-l scăpăm, e iute de picior, se lamentează Marin Preda.

— În numele legii, stai sau trag! — strigă în liniştea nopţii Nae Ştefănescu, scoţând din buzunar în loc de pistolet un stilou.

Hoţul însă continuă să fugă, de data aceasta în zigzag.

— Trage, dom-le, în aer să-l intimidăm…

N-a fost nevoie (de altfel nici nu aveam cu ce) deoarece după câţiva zeci de metri găsim abandonată în mijlocul aleii preţioasa servietă diplomat.

De atunci, cu orice prilej, când îl întâlnea pe Nae Ştefănescu, Marin Preda exclama cu glasul pătruns de sinceră recunoştinţă:

— Mon cher, dacă nu erai dumneata nu mai găseam niciodată manuscrisul… Şi adaugă invariabil, pe un ton scăzut şi misterios: Şi totuşi, eu pe tipul ăla spân şi cu bască îl bănuiesc şi astăzi…

Geamantanul misterios

Vara, la Sinaia, e cald şi bine. Când nu plouă, dar asta se întâmplă rar. Vin scriitorii la Casa de creaţie, să scrie, să-şi finiseze ultimele file, să se aerisească şi, din când în când, să bârfească.

Stăteam la vila nr. 2 şi în fiecare seară, după masă, poposeam în hol la televizor şi la o partidă de… comentarii prieteneşti. Era o perioadă cam… secetoasă din punct de vedere al produsului numit *bere.* Nu se găsea de niciun soi, nici măcar celebra bere Caramel.

Ne crăpa buza după un pahar de bere de orice soi ar fi fost, mai ales că un cunoscut dramaturg ne stârnea poftele şi invidia, venind de fiecare dată cu o singură sticlă de Radeberger pe care

o bea meticulos, cu sorbituri lungi, declarând:

— E din ultimele trei pe care le mai am, altfel v-aş servi cu mare plăcere.

Ciudat era că aceste „ultimele trei” nu se mai terminau. Personal, ținând o evidență strictă a sticlelor consumate, constatasem că fuseseră de fapt cam… ultimele zece.

O dată pe săptămână, de obicei sâmbăta, dramaturgul dispărea misterios spre seară, purtând în mână un geamantan de mărime potrivită, întorcându-se după aproximativ o oră, dar de data aceasta (se vedea după felul cum se apleca spre partea în care ţinea geamantanul) valiza cu pricina era, evident, destul de grea.

— Ce-aveţi acolo maestre? întrebam noi frânţi de curiozitate.

— Cărţi dragă. Să ştiţi că, în general, în provincie găseşti tot ce se vinde pe sub tejghea în Bucureşti. Eu mă aprovizionez săptămânal.

— Nu se poate să aibă cărţi, se revolta compozitorul Vasile Vasilache junior. Jur pe memoria lui Paganini.

— Da’ ce atunci, dacă nu cărţi?

— Nu ştiu. Orice altceva. N-aţi observat ce greu atârnă geamantanul?

— Ar trebui să i-l deschidem!

— Da, dar cum?

— Păi, uite cum: când vine maestrul, îl cheamă careva sub un pretext oarecare în camera alăturată şi restul lăsaţi pe mine.

Într-o seară, întorcându-se cu misterioasa sa povară, harnicul bibliofil este rugat de un plastician să vină câteva secunde în cameră spre a-i arăta un tablou. În timpul acesta, Vasilache desface una din încuietorile geamantanului. Vine proprietarul, schimbăm câteva amabilităţi, după care înşfacă valiza şi începe să urce scările spre camera de la etaj.

Deodată se aude o pocnitură urmată de altele, semn că „biblioteca volantă” se deschisese şi pe scările în spirală se rostogoleşte încet, din treaptă în treaptă, nici mai mult nici mai puţin o sticlă de Radeberger cu eticheta strălucitoare.

Vasile Vasilache o ridică, o agită bucuros de izbândă şi strigă nevăzutului *bibliofil* care, sus, îşi aduna probabil „volumele” risipite:

— Maestre, pe asta mi-o dai s-o citesc eu…!

Sunt la piciorul blocului!

Mă sună într-o seară Adrian Beldeanu să-mi povestească despre ultimele lui poezii, ultima expoziţie şi ultimele procese câştigate fără drept de apel. Nu vorbeşte mult. O oră şi ceva… Dar cu folos.

Nu ştiţi cine este Adrian Beldeanu? Mă îndoiesc. Înseamnă că nu citiţi „Săptămâna” unde semnează în calitate de critic de artă plastică.

Înseamnă că nu citiţi proză contemporană şi, deci, nu v-a căzut în mână „Canapeaua cu pisici”, romanul scris de acelaşi Adrian Beldeanu, înseamnă că n-aţi dat sau nu v-a dat nimenea în judecată, altfel aveaţi nevoie de cel mai bun avocat din raza sectorului 7, adică de Adrian Beldeanu.

Deci, mă sună Adrian Beldeanu şi-mi vorbeşte de toate cele, şi-mi relatează cu lux de amănunte cum s-a plimbat trei ore şi ceva cu Eugen Barbu care recita în greceşte, cum i-a furnizat un subiect de roman, cum a câştigat un proces ce părea iremediabil pierdut, cum…

Nu ştiţi cine este Adrian Beldeanu?

Înseamnă că dumneavoastră nu frecventaţi expoziţiile de pictură şi n-aveţi cum şti ce-nseamnă tehnica nouă aplicată pe hârtie sugativă fără pori şi că nu aţi văzut niciodată un tablou pictat de Adrian Beldeanu.

Vai dumneavoastră! Vai tuturor ignoranţilor! De trei ori!

După ce pune telefonul jos mă suflă un vânt de răzbunare şi-i formez numărul vorbind ca în Ardeal:

— Hălou? Casa tovarăşului fiscal Beldeanu?

— Da, casa Beldeanu, se aude de dincolo o voce năucit politicoasă.

— Tovarăşul fişcal în persoană?

— Da tovarăşe, aşa cum zici… tovarăşul fişcal. (Vocea e concesiv ironică). Ce doreşti şi cine eşti dumneata?

— Hălou, urlu eu din fundul plămânilor, io sunt din comuna Stremţ…

— Perfect, dar de ce ţipi aşa?

— Hălou, nu să aude dom’ fişcal. Sunt din Stremţ şi am venit la dumneavoastră să mă apăraţi.

— De unde vorbeşti dumneata bade?

— Placă? (Placă are sensul de „poftim” în anumite zone din

Ardeal).

— Nu de placă vorbeam. De unde vorbeşti dumneata? Unde eşti?

— Ie! apoi în Gara de Nord îs. Da' vin mintenaş spre dumneatale. Iau un taxi că am bagaj şi cufere multe.

— Ce bagaj? Ce cufere? se miră avocatul literat.

— Apoi, am un juma' de porc şi două damijene cu vin. Nu mi-i de vin da porcu' se strică, aşa că musai în sara asta trebuie să vi-l aduc.

— Alo, bade, nu vii cu niciun porc! Eu nu primesc plocoane. Nu primesc mită. Desfid aceste obiceiuri! Ş-apoi nici nu te cunosc!

— Hălou, îl întrerup eu, să nu vorbim pre mult că n-am băgat decât 25 de bani şi nu mai am mărunţi. Io vin cu porcu' la 'mneata acasă…

— Alo! Alo! bade să nu care cumva…

Nu ascult finalul frazei şi-i închid telefonul rostind un „la revedere" grăbit.

Aştept preţ de câteva minute după care sun din nou:

— Hălou? Casa domnului fişcal Beldeanu?

— Bade, dumneata eşti?

— No, păi că io, cine altul dară?

— Bade, să ne înţelegem, nu primesc niciun plocon. Să nu vii încoace că te dau pe mâna miliţiei…

— Pă mine?…

— Da, da, chiar pe dumneata.

— No, păi că degeaba că io am ajuns…

— Unde ai ajuns?

— Sunt aici, la piciorul blocului. Mintenaş urc cu porcul şi cu damijenele. Dacă n-oţ dăschide le las la uşă şi bag o scobitoare în butonul soneriei. Trebuie să ieşiţi…

— Ascultă bade, se răsteşte Adrian Beldeanu, în definitiv, de ce vrei mata să-mi aduci mie ploconul ăsta? Te-a rugat cineva?

— No, păi că nu m-a rugat nimeni, cineva m-a îndrumat…

— Cine?

— Un scrietor de la dv. Care o fost la noi şi o citit nişte poezii.

— Cum îl cheamă pe… „scrietorul" ăla? vrea să ştie Beldeanu.

Fac o mică pauză speculativă, în timp ce de dincolo poetul se revoltă:

— Alo? bade? de ce taci?

— Nu tac, mai bag un ban în tilifon că mi-i frică să nu tacă!

— Lasă bade banu, nu-i nevoie, spune-mi numele scriitorului.

— Apoi, staţi să găsesc unde am scris… Tac din nou şi după câteva momente citesc şovăitor: *Dan Muntaşcu.*

— Aha, se aude de dincolo o exclamaţie indignată. Nu *Muntaşcu* bade, Mutaşcu îl cheamă.

— Apăi, că mi-e tăt una…

— Şi de ce să-mi aduci ploconul, vrea să ştie avocatul-poet.

— Apoi să mă publicaţi şi pe mine cu o poezie că am scris-o singur şi din capul meu. Staţi să v-o spun…

— Alo, alo, bade, se aude vocea exasperată a pictorului-scriitor, nu mi-o citi, te cred pe cuvânt.

— Atunci să vin dară cu porcul şi cu dămijeana?

— Nu, nu bade… Uite, îţi dau un sfat. (Vocea devine persuasiv sugestivă, convingătoare). Dacă vrei să-ţi publici poezia scrisă din… „capul dumitale”, dă-i un telefon unui șef de la revistă care te tipăreşte imediat. Notează numărul…

— Staţi un pic să caut plaivasul… No, că l-am găsit, da amu n-am hârtie.

Domn fişcal, pot scrie pe dopul de la dămigeană că-i învelit în hârtie de pergament?

— Scrie pe ce vrei, şi pe manşetă, numai scrie bade, zice Beldeanu exasperat şi-mi dictează rar, de câteva ori, numărul de telefon al lui Dan Mutaşcu.

— No, mulţam, şi-mi pare rău că n-aţi vrut să gustaţi porcul…

— Găsim noi un alt prilej bade, exclamă uşurat Adrian Beldeanu. Închid telefonul, aştept circa o oră şi sun din nou lung, insistent.

— Hălou! Casa domnului fişcal Beldeanu?

— Daaa! bade, ce mai vrei, pentru Dumnezeu?

— No, păi că nu vă nervaţi! Nu vreu nimic. Vreu să vă zic că l-am găsât pe domnu Dan. Fainã om! Sunt la dânsul acasă. O zis că vă mulțămeşte şi vă pune deoparte un caltaboş şi nişte şorici. Şi două chile de vin roşu.

— Bine… Mersi, să mănânce sănătos…

— Poate vă sun mai târziu să veniţi şi dumneavoastră la o gustare şi dacă veniţi vă citesc şi poezia…

— Bade, nu mai suna… „mai târziu” că-i ora 11 noaptea. Nici mai târziu, nici… niciodată, izbucneşte Beldeanu. Poezia citeşte-o lui Mutaşcu.

— No, că v-aţi supărat... Apoi, atunci vă sun mâne sau poimâne...

— Bade, te rog foarte mult, îţi interzic, asta-i obrăznicie, am să...

Închid telefonul lăsându-l pe Beldeanu să spumege de furie.

După o săptămână mă întâlnesc cu Dan Mutaşcu pe Calea Victoriei. Ne pupăm, ne felicităm pentru ultimele poezii „geniale” şi, din vorbă în vorbă, „ce mai e nou pe la Săptămâna, ce face Eugen Barbu, dar Marian Popa”, arunc într-o doară:

— Pe Beldeanu l-ai mai văzut? Am auzit c-a deschis o expoziţie de pictură de mare succes...

— Beldeanu? izbucneşte Mutaşcu. Să n-aud de el. Face pe ironicul şi pe misteriosul. De trei zile îmi dă telefoane şi mă întreabă o chestie absolut fără sens: „Mutaşcule, mi-ai păstrat şoricii şi vinul? Nu uita că eu ţi l-am trimis”. Pe cine a trimis? Despre ce şorici e vorba? Habar n-am! O să-i spun *patronului* să-i retragă rubrica dacă mă mai plictiseşte mult...

În aceeaşi seară îl sun din nou pe Beldeanu:

— Hălou, casa domnului fişcal Beldeanu? Iar am venit, sunt în gară şi mă duc la domnu Mutaşcu cu două gâşte grase, că-i băiat bun, ţuca-l-aş!

De la celălalt capăt al receptorului se aude o bufnitură seacă de corp căzut pe covor...

Câte nu zice omul...

Eram la Iaşi, vechea capitală a domnitorilor şi-a vinurilor, la un festival de poezie. Scriitori din Bucureşti şi provincie, poeţi în special.

Figură aparte, volubil şi neistovit, Fănuş Neagu aruncă metafore şi vorbe de duh. Se face cerc în jurul său. Sunt luaţi în răspăr, fără alegere, şi cei prezenţi, dar mai ales ce-i ce nu-s de faţă. Amuzament mare.

Scriitorii mai tineri se uită la el ca la Messia. Un Messia cam robust ce-i drept, dar inepuizabil. Deocamdată se află în vizor Horia Zilieru:

— Mă tu scrii cu o pană de păun muiată-n lacrimă de cuc, eşti singurul Don Juan al Iaşului după M.R. Iacoban, bărbat ideal. E adevărat că scrii studentelor poezii pe frunză de brustur parfumată cu lavandă? Aud?

— Ce-ai nea Fane cu mine? Mai ia-te şi de alţii.

— De care de alţii? Păi ce, mai aveţi vreun poet în Iaşi?

— Cum să nu?

— Zi-mi unul şi bag artileria verbală pe el!

— Nicolae Ţaţomir!

— Ţaţomir? N-am auzit, se grozăveşte stăpânul metaforelor din zona Brăila-Galaţi, halta Grădiştea de Sus.

— Există, cum să nu existe!

— Nu e din Iaşi domnule, am auzit eu ceva de unul Ţirioi, dar e din Timişoara.

Urmează o tiradă în care autorul cronicilor de sport din România Literară împrăştie metafore şi adjective ca un castan năpârlit de toamnă.

Ţaţomir în jos, Ţaţomir în sus, că nu există, că e o invenţie a lui Zilieru, că pariază pe-o mie de lei contra unui plachiu folosit cum că n-a fost, nu este şi nici nu va fi în Iaşi un condeier cu un asemenea nume.

Ascultătorii fac haz şi se entuziasmează:

— E formidabil nea Fane. E magnific!

În timp ce Fănuş Neagu perora cu aplomb despre inexistenţa poetului cu numele Nicolae Ţaţomir, mă furişez pe neobservate de lângă el, traversez holul hotelului şi intru într-o cabină telefonică. Formez centrala hotelului şi rog să mi se dea braseria:

— Alo! Braseria hotelului *Unirea?*

— Da, braseria.

— Se află la dumneavoastră un grup de scriitori, fii-ți amabilă duduie şi întrebaţi dacă este acolo şi Fănuş Neagu şi chemaţi-l la aparat.

Trec câteva minute după care aud în receptor vocea de neconfundat a prozatorului:

— Halo, Fănuş Neagu, cu cine am onoarea?

— O, vă salut stimate maestre, nazalizez eu piţigăindu-mi vocea şi lungind vocalele, la telefon e *Nicolae Ţaţomir*.

Se lasă câteva clipe de linişte, timp în care intuiesc stupoarea şi surprinderea aprigului contestatar al unui astfel de nume, după care:

— Vă salut maestre, îmi pare bine că vă aud. Ce mai faceţi?

— Ce să fac, binişor. Tocmai mă îndreptam spre hotel. Vreau să ciocnesc un pahar cu dumneavoastră. Nu v-am văzut de

mult. Mai rămâneţi acolo?

— Ştiu eu, adică da, mai rămân…

— Bine, atunci în câteva minute voi veni şi eu. Vă salut!

Închid telefonul, ies din cabină şi mă aşez pe una din banchetele aflate în hol. Nu trece mult timp şi deodată apare Fănuş, în pas săltat, grăbindu-se spre ieşire. Mă ridic să mă vadă.

— Bătrâne, hai repede că am băgat-o pe mânecă!

— Ce s-a-ntâmplat? Unde te grăbeşti?

— Închipuieşte-ţi că m-a sunat Ţaţomir?

— Cum? Păi nu spuneai că nu există?

— Uite că există. Adineauri m-a sunat. Vrea să bea un pahar cu mine.

— Şi?

— Cum şi? Pot eu bea un pahar cu vin cu cineva care nu există? Vrei să râdă ăia de mine. Cine naiba m-a pus să fac pe grozavul…?

Timp de trei zile cât am rămas în Iaşi aveam grijă ca prozatorul de la Dunăre să găsească de două ori pe zi la recepţie un bileţel „v-am căutat, o să revin”, semnat N. Ţaţomir.

Căzut în patima pescuitului

Scriitorii se interesează unul de celălalt, vor să ştie ce mai face cutare sau cutare, ce scrie, ce-are de gând să scrie. Există o bursă a informaţiilor care funcţionează ireproşabil. Cei mai comentaţi sunt beneficiarii Mogoşoaiei, „castelanii”, cum li se mai zice din motive lesne de înţeles.

Mărturisesc că personal sunt unul dintre cei cărora le place să difuzeze diferite ştiri năstruşnice despre confraţi, în funcţie de credulitatea auditorului. Nu l-am făcut pe Fănuş Neagu vegetarian şi pe Băieşu practicant înfocat al gimnasticii yoga?

Astfel se face că într-o zi, întâlnindu-mă cu Constantin Ţoiu, admirabil ca om şi scriitor, dar destul de credul şi, mai ales, prea serios spre a-şi închipui că cineva are chef să-şi piardă vremea inventând diferite fantasmagorii, din vorbă în vorbă, mă întrebă:

— Ce mai e nou pe la Mogoşoaia? Ce face Mazilu? Mai scrie?

— Nu, nu prea scrie. A căzut în patima pescuitului.

— Mazilu pescar? s-a mirat Ţoiu, ca şi cum ar fi auzit că Turnul Eiffel a fost mutat la Bolintinul din Vale.

— Exact cum auzi. Stă toată ziua la copcă (era iarnă) şi aşteaptă să vină ştiuca. Are o dexteritate neobişnuită…

— Formidabil! la orice mă aşteptam, numai la asta nu. Cine l-a corupt?

— Băieşu! Hai Toadere la pescuit, lasă-le-ncolo de piese că te neurastenizezi. Stai la copcă, îţi vin idei, eşti în mijlocul scumpei naturi, te aeriseşti.

— Şi… prinde ceva?

— Şase-şapte ştiuci pe zi!

— Şi ce face cu ele? Doar n-o să-mi spui că le mănâncă?

— Nu! El nu se atinge de peşte că e ardelean după mamă. Îl vinde lui Fănuş şi lui Marin Preda la preţ oficial.

— Extraordinar! se entuziasmează iarăşi Ţoiu. Ştiucă! Ce carne delicioasă, albă şi fără grăsime. I se spune „Esox lucius” în latineşte. Să ştii că vin şi eu la Mogoşoaia. Mi-e dor de-o ştiucă rasol. Crezi că Mazilu mi-ar vinde şi mie?

— Evident! îl asigur eu.

Şi într-adevăr, într-o duminică, Ţoiu pică la Mogoşoaia, salută politicos pe toată lumea şi se aşază la masa lui Mazilu.

— Ce mai faci? Merge treaba?

— Merge confirmă Mazilu uşor mirat, deşi azi n-am prea fost în mână.

— E chestie şi de noroc, zic eu, îl consolează Ţoiu.

— Ce noroc! E chestie de meserie, de pricepere şi de talent.

— Da, dar e chestie şi de experienţă. Uită-te la Băieşu, el cu uneltele lui…

— Ce unelte dragă? Astea-s poveşti. Trebuie să ai răbdare. Răbdare şi tutun, filosofează Mazilu.

— Nu te supăra că te întreb, de când ai căzut în patima asta? Aş vrea să mă iniţiezi şi pe mine, am calm, răbdare…

— În ce să te iniţiez? Parcă e nevoie să fii iniţiat?

— Îţi jur că sunt un ignorant, deşi m-am născut pe malul Ialomiţei n-am prea mers la pescuit.

— La pescuit? se miră Mazilu. Asta-i o treabă de neurastenici, nu de oameni temperamentali ca noi.

— Spui asta fiindcă nu-ţi place peştele…

— Mie? din contră. Sunt mare amator. Nu-mi place şi nici nu mă pricep să-l prind.

Ţoiu mă priveşte contrariat şi eu îi fac semn din ochi să insiste, dându-i să înţeleagă că celălalt se lasă greu.

— N-ai cumva şi pentru mine o ştiucă?

— Ştiucă? Eu? se miră Mazilu privindu-l bănuitor. N-am, de unde să am. Adresează-te lui Fănuş Neagu.

Ţoiu se apropie de masa mea şi-mi şopteşte contrariat:

— Joacă tare! Nu recunoaşte nimic?

— Ce vrei, e secretul lui, decretez eu. Vrea să rămână sobru.

După plecarea lui Ţoiu, seara, Mazilu se opreşte din plimbarea lui meditativă în jurul mesei şi mă întreabă:

— Ce-o fi domnule cu Ţoiu? M-a întrebat dacă îmi place să pescuiesc, dacă n-am cumva o ştiucă? Ce-s glumele astea?

— Habar n-am. Pot să-ţi spun că şi pe mine m-a invitat la o partidă de pescuit la Dunăre, la care vine şi Baranga.

— Baranga la pescuit? Formidabil cum se schimbă oamenii!

Şi începu să se plimbe iar în jurul mesei, murmurând din când în când „Baranga la pescuit, formidabil!”…

O intervenţie cu efect invers

Corneliu Leu, prozator, scenarist, operator amator, autor de filme pentru televiziune, conducător auto, este unul dintre cei mai joviali, surâzători, optimişti şi simpatizaţi scriitori din perimetrul capitalei şi chiar mai încolo. Are ceva din voioşia gurmanzilor şi fiind un excelent coseur se mândreşte cu faptul că în anul care a trecut, de pildă, n-a „încasat” nicio amendă, nicio sancţiune, de la cei ce veghează securitatea nevinovaţilor pietoni şi asta datorită, în primul rând, modului în care ştie să-l abordeze pe posesorul fluierului şi-al carneţelelor cu dungă roşie.

— Eu nu mă dau nici mare, nici nu iau o morgă importantă, nici nu angajez discuţii principiale. Mă fluieră *tovarăşul,* opresc reglementar, cobor cât mai vinovat cu putinţă, îl ridic în grad cu o tresă, pun ambele mâini la inimă în semn de mea culpa, mă înclin cu deferenţă şi ascult aprobând morala de rigoare repetând invariabil „aveţi dreptate, am greşit, oameni suntem şi omul e supus greşelii”…

Confraţii întru scris şi volan îl ascultă plini de o admiraţie vecină cu invidia, se minunează şi-şi promit în gând să adopte aceeaşi metodă ce s-a dovedit atât de corespunzătoare pe parcursul unui întreg an.

Simpaticul prozator îşi termină învăţăturile despre modul în

care trebuie să decurgă relaţiile conducător auto-agent de circulaţie, salută auditorii îngânduraţi şi coboară fluierând spre locul unde blajinul său Trabant hidramat stă eu motorul în repaus, parcat reglementar, privindu-l prin ochii farurilor cu nesfârşit respect. Prozatorul urcă la volan, întoarce cheia de contact, rosteşte câteva vorbe de încurajare „hai, băiatule” sau cam aşa ceva şi demarează fericit sub cerul promiţând o apropiată primăvară pe bucata de şosea care leagă Casa Scânteii de centrul capitalei.

La intersecţia din faţa combinatului pomenit mai sus încetineşte, observând din timp silueta agentului de circulaţie baletând printre maşini, deschide geamul şi, deşi nu-l cunoaşte, salută jovial şi zâmbeşte în consecinţă. Plutonierul major zâmbeşte şi el neştiind de unde să-l ia, apoi se gândeşte că o fi vreun superior în civil şi mai salută o dată, ducând palma la caschetă. Momentul creează emoţii în ambele sensuri, Corneliu Leu surâde şi meditează la condiţia umană înscriindu-se lin şi cu viteză crescândă pe banda din mijloc, direcţia Calea Victoriei. Trabantul toarce ca un tigru bengalez, prozatorul fredonează un cântec de joc din Dobrogea, viaţa-i frumoasă, drumul liber, cerul promiţător de grabnice transformări primăvăratice, până hăt în zare niciun alt posesor al cunoscutelor mânecuţe albe asortate la chipiu.

— Hai, băiatule, hai frumosule, şi stimulează acceleratorul.

Trabantul toarce ca un pisic siamez îndopat cu sardele tip import cu cheia la purtător, şoseaua e liberă, semafoarele pe verde, cerul se colorează a primăvară, pietonii stau cuviincioşi aşteptând rulajul maşinilor, şi, cum ziceam, până hăt în zare, cât poţi cuprinde cu ochi format, niciun posesor de chipiu alb cu mânecuţe asortate.

Ajunge la o întretăiere fără semafor, se apropie de o trecere marcată pentru pietoni, în faţă un ins cu cojoc dă să treacă apoi se răzgândeşte, posesorul Trabantului frânează apoi accelerează, cel cu cojoc iar se răzgândeşte şi iar nu trece şi în cele din urmă, nerăbdător, cunoscutul prozator trece primul murmurând nu ştim exact ce din buze la adresa celui rămas pe trotuar şi care, la rându-i, murmură şi el nu ştim exact ce la adresa „hodoroagei” care i-a ţâşnit prin faţă.

După câteva zeci de metri se aude un semnal cunoscut emis de un instrument de metal care se poartă la gât sau în mână,

prozatorul aruncă o privire de sondaj şi observă silueta elegantă cum şi tresele strălucitoare indicând un sergent major. Opreşte reglementar, coboară reglementar surâzând ultrajovial şi în acelaşi timp vinovat, pune mâinile în dreptul celor patru ventricule, se-nclină cât trebuie şi zice cu dicţie având grijă să-l înainteze în grad:

— Să trăiţi tovarăşe *plutonier,* sunt vinovat, recunosc, am greşit, unde-i lege… Şi dă să scoată actele, reuşind până la urmă. Agentul de circulaţie le răsfoieşte profesional în timp ce zice:

— Ştiţi ce greşeală aţi făcut şi ce sancţiune urmează…?

— Ştiu, înţeleg, aveţi dreptate, am greşit, sunt în culpă, vă rog faceţi-vă datoria. Şi surâde jovial.

Subofiţerul surâde şi el molipsit de atitudinea spăşit-veselă a contravenientului şi cedând unui impuls secret îi întinde actele împreună cu „ineditul” sfat:

— Să nu se mai întâmple pe viitor…

Corneliu Leu îl asigură că nu se va mai întâmpla *niciodată,* dă să ia actele surâzând, dar în aceeaşi clipă alături opreşte scrâşnind un taxi, se deschide uşa şi înainte de a apărea cineva se aude o voce tunătoare:

— Ce-i asta tovarăşe miliţian? Ce-aveţi cu omu’? N-a făcut nimic, eram în spatele lui. Şi apoi ştii cu cine stai de vorbă? E scriitorul Corneliu Leu, lucrează la televiziune, ia fii atent să n-o păţeşti. Ştii cine sunt eu…? în acelaşi moment, în deschizătura evident strâmtă, se arată statura impozantă a scriitorului brăilean Fănuş Neagu, mai mare şi mai greu decât Cassius Klay, care se proţăpeşte în faţa celor doi continuând să pledeze pe un ton nu tocmai catifelat.

Leu îi face semne disperate arătând din ochi că totul e în regulă, dar masivul prozator n-are timp de interceptări fine:

— Îl cunosc pe tovarăşul cutare (şi numeşte pe cineva influent de la circulaţie), vorbesc cu dânsul şi tot obţinem carnetul, suntem prieteni.

Sergentul major cade o clipă pe gânduri, priveşte cu regret spre contravenientul spăşit, care repeta în gând proverbul: „fereşte-mă doamne de prieteni că de duşmani am eu grijă” şi retrage mâna cu actele rostind protocolar:

— Îmi pare rău. Trebuie să vă reţin actele sau achitaţi pe loc o amendă de… şi pronunţă o cifră rotundă.

— Ce te bagi măi Fane? Te-a rugat cineva să intervii? se zburleşte Leu cu năduf.

— Daaa? E, uite că nu mă bag... Amendează-l domnule, că ai dreptate. Ia ca să vezi ce-nseamnă să-ţi ajuţi colegul. Mă opresc cu taxiul, aparatul merge şi el... Salut şi n-am cuvinte!

După care urcă în maşina ce se lasă brusc într-o parte şi înainte de-a închide portiera mai strigă o dată indignat:

— Amendează-l *tovarăşe* că era să-l facă pilaf pe nenorocitul ăla de pieton care trecea pe zebra lui... Şi pune-l să sufle în băşică!

Jur că nu sunt ministru!

Imaginaţi-vă: vară, soare, cald, plajă aurie, marea în contrast, pescăruşi năbădăioşi planând peste mulţimea bronzată.

Scriitorii sunt la mare. Nu toţi, o singură serie. De-a valma poeţi şi critici, prozatori şi dramaturgi, traducători şi istorici literari, membri definitivi sau membri stagiari ai Uniunii, fără deosebire de sex şi alte preconcepţii.

Sunt la mare, se simt excelent, se salută între ei (nu toţi), îşi zâmbesc amical (nu toţi), se bârfesc copios (toţi), dar, în general, atmosfera e vivantă şi destinsă. E bine să fii scriitor la mare. Te dezbraci în costumul de rigoare, cobori pe plajă, te amesteci în mulţimea de trupuri bronzate, nu te cunoaşte nimeni cine eşti, nu tu admiratori, nu tu doritori de autografe, nu tu debutante nedebutate. În general, scriitorii sunt recunoscuţi numai îmbrăcaţi. Dezbrăcaţi, personalitatea lor scade substanţial. Intră în masa anonimă şi cald armonioasă a litoranţilor.

Pe aceste ultime argumente se bizuie şi EMIL MANU, critic, poet, eseist, doctor în filologie, cercetător principal al Institutului G. Călinescu, membru definitiv al Uniunii Scriitorilor, ce mai încoace-încolo om serios, figură cunoscută, fire simpatică.

Pe aceste argumente se bizuia în clipa în care dădea să intre în „azuria mare, în apa ei moale şi mătăsoasă”, nu prea departe, nu chiar în larg, până la marcajul pe care-l ştim.

Inventase proverbul „în solitudinea marină să-mi recapăt forţele pierdute” şi, cu el pe buze, vru să se năpustească spre întinderi.

„Vru”, am zis, fiindcă o voce radioasă, o voce plină, explodă în

spatele său şi o mână de om hotărât îi atinse proaspetele arsuri oblojite cu „Nivea lux agitaţi înainte de întrebuinţare”.

— Să trăiţi tovarăşe ministru!

Se întoarse şi constată cu uimire că este într-adevăr un om de statură sub mijlocie.

În faţa lui se afla un vlăjgan surâzător şi hotărât, un fel de frate geamăn cu Mircea Sântimbreanu, care era decis să-l strângă în braţe dacă lipsa veşmintelor nu i-ar fi stârnit pudoarea.

Îl privi năucit încercând să spere că nu e vreunul dintre poeţii din provincie „necunoscuţi la faţă” pe care-i criticase în revista Săptămâna.

Nu, nu era! Provincialii sunt agresivi în timpul liber şi, în clipa aceea, băiatul de la salvamar (vorba şlagărului ce se va scrie) era departe…

— Tovarăşe ministru ştiţi că merge motocompresorul de la punctul E-4 subteran stânga? L-au reparat băieţii. Ştiţi cine i-a venit de hac? Maietrul Ţâţână… Ţâţână ăla care v-a condus în secţia filtrare… Ce faceţi, tovarăşe ministru?

Reprezentantele sexului slab săriră de sub umbrelă încercând să ghicească cui i se adresează apelativul. Toate și-l imaginară în postura amintită pe zdrahon. Oftară, dădură apreciativ din cap şi se retraseră în lenea iniţială.

— Nu sunt ministru, mă confundaţi… încercă slab Emil Manu cu voce pioasă, ca şi cum ar fi spus stihuri din Dosoftei.

— Aşa e! Sst! Gata, am înţeles. Vreţi să treceţi necunoscut. Dar cu mine nu vă merge. Eh! ce masă tovărăşească am tras…

— V-am spus că e o confuzie şi „n-am tras nicio masă”.

— M-am exprimat greşit. Nu masă, o gustare de acomodare, acolo…

Şi cum plaja nu e pustie, şi cum scriitorii aud destul de bine şi acum acolo se afla şi umoristul Vasile Băran, prinde din zbor situaţia şi plonjează:

— Tovarăşe ministru, doriţi prânzul în cameră sau pe terasă?

Zdrahonul râde stăpân pe situaţie.

— Mă duc să aduc o sticlă de palincă. Are 70 de grade şi e din grădina personală. Ţuca-v-aş!

După care dispare într-un galop năprasnic cu acel elan pe care numai cauzele mari ţi-l pot sugera.

Emil Manu intră în apă, se amestecă cu mulţimea, devine un

simplu cap plutind ca o geamandură pe imensitatea mării.

E convins că nu poate fi recunoscut, va sta o oră în mare, chiar două, timp în care zdrahonului îi va pieri entuziasmul şi el se va alege cu o pleurezie.

Dar n-a fost aşa! După circa un sfert de oră acelaşi galop de pur sânge şi statura herculeană se arată în buza apei fluturând deasupra capului un obiect de neconfundat.

— Tovarăşe mi… ia uitaţi ce mărgele, face! Staţi că vin lângă dumneavoastră…

Şi a venit. Şi-au conversat. Şi la ieşirea din apă i-a vârât sticla în mână şi a fost nevoit să-l prezinte

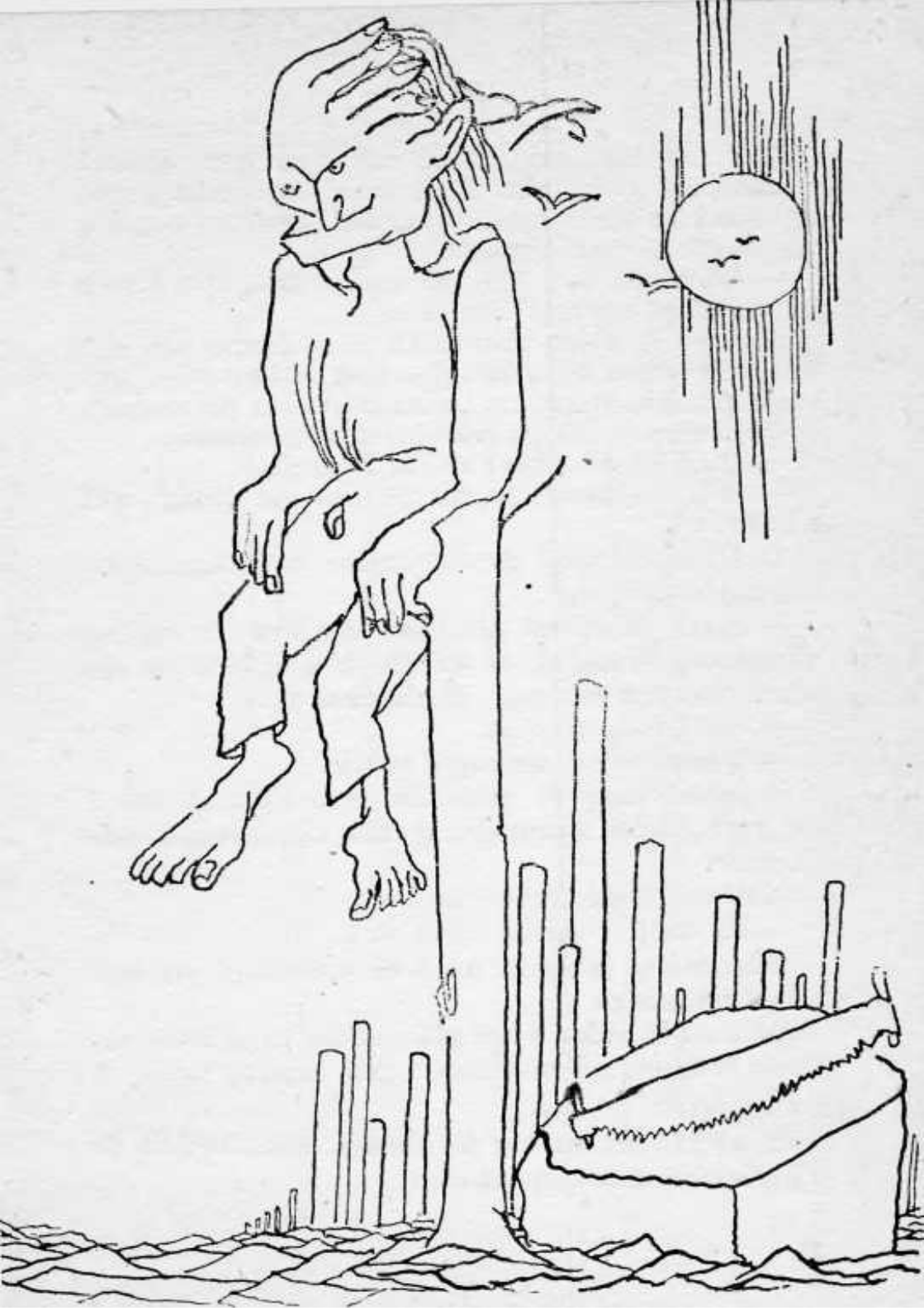

familiei drept un „admirator din provincie”.

Unul dintre fiii scriitorului îl informează:

— Tată te-au sunat de la Bucureşti.

— Nici în concediu nu vă lasă, se indignează zdrahonul.

În sfârşit, înainte de despărţire, perspicacele fizionomist propune:

— Ştiţi, faceţi-mi plăcerea. Eu sunt cu maşina personală. Vreau să vă plimb până la Mamaia diseară. Nu mă refuzaţi. E plăcerea mea.

— Ştiţi, n-aş vrea să…

— Vrem, vrem, sar copiii în cor.

Şi astfel, timp de zece zile, ceas de ceas, seară de seară, Emil Manu era gardat de fanaticul admirator.

Scriitorii îl salutau în cor:

— Să trăiţi tovarăşe ministru!

Emil Manu protesta nu prea convins: „nu sunt nici-un ministru”.

Zdrahonul râdea şiret şi-l scălda în priviri paterne confirmând complice: „nu sunteţi, sigur că nu sunteţi!”

În ultima zi, înainte de plecare s-au întâlnit pe plajă spre a-şi lua rămas bun.

— Uite, ca să te convingi că nu sunt ministru ci scriitor, ţi-am adus cărţile mele. Uite-mi poza. Eu le-am scris. Ţi le dau cu dedicaţie…

— Nu sunteţi ministru… Poate că nu sunteţi! Nu-i bai… Da, zise ca o salvare a propriei naivităţi, vă purtaţi frumos ca un ministru. Şi semănaaaţi!…

Îşi strânseră mâinile. Se despărţiră. Vasile Băran, aflat în preajmă, slobozi chemare respectuoasă de om obligat:

— Tovarăşe ministru vă cheamă Bucureştiul la telefon!

Zdrahonul se întoarse radios, balansă descumpănit pachetul de cărţi şi răcni peste capetele tuturor:

— La anu’ tot aici, tovarăşe ministru!

Ce-are, de n-are?…

Vară, căldură toridă, bulevardul pustiit de moleşeală. Acum e ora când cel mai râvnit lucru din lume e o halbă de bere, rece, gulerată ca o rochie Maria Stuart, băută eventual cu un amic, pe tăcute, respectând reverii reciproce, melancolii estivale.

Astfel gândeau la unison poeţii Tudor George (zis Ahoe!) şi confratele întru barbă şi condei, regretatul Teodor Pică (zis Pică) în timp ce înaintau în paşi de cawboys blazaţi spre oaza cu grădină de vară alintată „Grădiniţa”.

Păreau desprinşi din vechile filme cu căutători de aur, picaţi pe calea aerului taman din Colorado, dar lor nu le păsa de privirile cititorilor, aveau un ţel precis şi o dorinţă şi mai precisă: gulerata bere şi vorba latinului *„Primara vivere, deinde philosophari*” (adică, în traducere liberă: întâi să bem şi apoi să vorbim).

S-au aşezat deci la umbra unui oţetar plăpând şi-au cerut pe muteşte, îndoind degetul mic al fiecărei mâini personale, câte patru halbe garnisite cu spumă de nori. Ospătarul s-a întors radiind de fericire (îi cunoştea), aşezând platoul pe masă, parcând halbele în mod egal, faţă-n faţă şi zâmbind profesional a rostit cu modestie:

— Poftă bună la bere, s-o beţi cu plăcere!

La care, Ahoe, plictisit de vorbirea rimată i-a replicat printre ţigară şi colţul buzei stângi: „cară-te vere!” începând să soarbă în tihnă lichidul auriu ca mierea, ce se vinde în piaţa Matache în sticle de ness cumpărate de la consumator.

Tocmai se credeau la orice adăpost, scutiţi de interpelări admirative (să nu uităm că poeţii au admiratorii lor) când, în lumina orbitoare a după-amiezii, înaintând cu energie neasemuită în direcţia mesei lor, se arată un ins deşirat purtând sub braţ un dosar în care nu puteau fi decât poezii.

— Ne-am ras! filosofează Pică având avantajul priveliştii.

— O să ne radem, dacă vrei.

— Lasă asta şi răsuceşte-te!

Până să facă Tudor George mişcarea sugerată, deşiratul cu dosarul sub braţ se afla în buza mesei răcnind ca la înviorare:

— Salutăm maeştri! Cu plăcere, bine că v-am găsit.

— În ce problemă? s-a interesat Pică cu voce de funcţionar de la spaţiu.

— Păi, poezia. Vreau să vedeţi dacă am talent sau nu.

A chemat ospătarul şi-a mai comandat un rând, după care a încercat să citească din voluminosul dosar capsat, şnuruit şi cu poză personală pe prima filă.

— Nu, asta nu, citim noi.

Şi-au alipit scaunele, şi-au aruncat priviri consultative şi în

cele din urmă, bolborosind într-un ritm, se opreau din când în când întrebându-se reciproc:

— Are?

— N-are! venea răspunsul.

Posesorul dosarului îi mânca din ochi încercând să ghicească sensul acestui dialog monosilabic.

Urmau o serie de foi parcurse eu viteză uluitoare pentru căldura de-afară, apoi o pauză lungă, apoi:

— Are?

— N-are!

Insul se ridică de la masă săltat de nedumerire, le smulse dosarul din mână şi întrebă stupefiat:

— Da ce-are, de n-are, fraţilor? Ce-are?

— Are că n-are, au replicat într-un glas cei doi.

Apoi au chemat ospătarul cerând „plata pentru toată lumea”.

— Partea mea o plătesc şi fac şi cinste.

— Nu, că n-ai, a zis Ahoe cu ton dezarmant, şi dacă n-ai, nu dai. Da şi dacă aveai…

— Da ce-am, de n-am? a strigat inoportunul versificator, uitându-se îndelung la dosarul legat în şapte fiare şi şapte şine şi parafat şi şnuruit şi cu poză personală pe fila întâi.

Secvenţe de la mare

Ah! ce spectacol magnific oferă sosirea scriitorilor la vila din Mangalia-Neptun… Să-ţi vezi colegii pe post de dădacă, şoferi amatori neştiind să deosebească o bujie de un carburator, pe post de pescari înarmaţi cu felurite ustensile gata să captureze toţi guvizii de sub bolovani. Să-i asculţi povestind vrute şi nevrute, expunând proiecte literare, bârfind, rememorând întâmplări hazlii dar, mai ales, să prinzi câte unul mai credul, de preferinţă din provincie, căruia să-i torni cu nemiluita cele mai fantastice gogoşi şi invenţii.

Am avut parte de o asemenea „pradă” în persoana poetului şi avocatului Remulus Cojocaru, domiciliat în Drobeta-Turnu Severin, înzestrat cu o curiozitate extraordinară, dornic să afle totul despre toţi.

Mă pistona zilnic cu sute de întrebări, cerea relaţii despre diverşi confraţi notând ce-i spuneam într-un carneţel cu scoarţe cafenii, să nu uite, să poată povesti în oraşul de baştină, la

reîntoarcere, tot ce aflase dintr-o sursă atât de „autorizată”.

— E adevărat că Fănuş Neagu nu scrie cu niciun fel de instrument şi că dictează la magnetofon? vrea să ştie preopinentul.

— Nu, dragă, nu-i adevărat. Nu dictează la niciun magnetofon. Are trei stenodactilografe care nu pridídesc să însemne ce zice maestrul. La una îi dictează rubrica de sport, la cealaltă portretele de scriitori şi ultimele capitole din romanul în manuscris „Scaunul singurătăţii”…

— Şi cum? Dictează la toate trei simultan?

— Evident! Ba, dacă vrei să ştii, între timp dă şi telefoane la Federaţia de fotbal să-l *felicite* pe Ştefan Covaci pentru ultimele succese repurtate. Unde pui că conversează şi cu vizitatorii…

— Dar Pucă domnule? E tot una cu Pică? Care scrie şi care desenează? Eşti rudă cu Dumitru Micu?… Nici el cu tine?

Stăm pe terasă şi tăifăsuind, el întreabă, eu răspund ajutat „colegial” de Dragoş Vicol. Trece Horia Lovinescu, înalt, distins, privind în zare.

— Nea Mircea, domnu Horia are ceva cu Lovinescu ăla bătrânu’?

— Are, zice Dragoş Vicol. E rudă de aproape.

— Mi se pare că-i este chiar fiu, adaug eu.

— Extraordinar! se miră confratele, aşa tânăr?

— E copil adoptiv, zice Dragoş Vicol…

— Da, spune-mi, Lucian Raicu are ceva cu Al. Raicu?

— Sunt una şi aceeaşi persoană, zic eu imperturbabil.

— Cum adică?

— Adică aşa cum auzi. Când scrie poezii semnează Al. Raicu şi când scrie critică semnează Lucian Raicu.

— Oare de ce domnule?

— Masuri de prevedere personală, zice Vicol.

— Dar Băieşu? E adevărat că are perucă şi e frate cu Mircea Sântimbreanu?

— Perucă are, dar frate cu Sântimbreanu nu este sau cel puţin nu ştiu eu…

— Auziţi, dragilor, dar Barbu, Eugen Barbu, are un tun şi o mitralieră la Poiana Ţapului cu care trage din când în când?

— Nu trage el. Trag Dan Mutaşcu şi Beldeanu, care au făcut armata la artilerie.

— Şi în cine trag mă frate dragă?

— Trag în vânt să sperie vizitatorii…

— Extraordinar! Câte află omul cu voi. La noi, la Turnu, nu ajung veştile decât rar.

Astfel, zilnic şi cu insistenţe demne de invidiat, naivul coleg ne pune fel şi fel de întrebări, primeşte… fel şi fel de răspunsuri pe care le notează în carnet şi e foarte fericit.

Ştie deja că Radu Boureanu a fost boxer şi face în fiecare zi 20 de kilometri pe jos să-şi menţină condiţia fizică; Ştefan Bănulescu, la care se uită cu uimire, are un aparat de scufundat la mare adâncime cu care se lansează dimineaţa în mare şi apare de-abia la ora mesei mânat de foame.

Că maestrul Laurenţiu Fulga are o vioară la care exersează zilnic trei ore, sus în cameră, cu storurile trase să nu-l vadă nimeni, că Mircea Dinescu, aşa tânăr şi zvăpăiat, e somnambul, umblă noaptea pe acoperişuri ea un acrobat, poate fi văzut când e lună plină, dar nici într-un caz tulburat sau strigat…

Se miră confratele şi notează. Când îl vede pe Radu Boureanu îl salută ceremonios şi întreabă vesel:

— Merge maestre? Merge?

— Merge, răspunde maestrul gândindu-se la maşina lui care avea un defect la carburator.

Trece Ion Băieşu cu părul vâlvoi şi cu un peşte cumpărat de la cherhana pe care se laudă că l-a prins „acum cinci minute”.

— A! domn’ Băieşu? E cald? Daţi-vă jos „chestia aia” că suntem între noi, ce naiba…

Băieşu nu înţelege ce *chestie* să dea jos, îl priveşte bănuitor şi mă întreabă:

— Cine e, dragă, aiuritul ăsta? Tot timpul îmi spune să-mi dau nu ştiu ce chestie jos că suntem între noi. Cine e?

— Lasă-l! e un traducător din indiana veche. Tobă de carte şi cam… distrat.

— Şi cine l-a trimis aici?

— Nea Radu Boureanu, se pare că-i este nepot.

Se nimerise seara la aceeaşi masă Băieşu cu Radu Boureanu. Maestrul zice:

— Dă şi mie coane nişte peşte că mi-e poftă!

— Îţi dau nea Radule, dar am o rugăminte. Trimite-ţi mai repede nepotul acasă că mă scoate din minţi!

— Dorule, porunceşte nea Radu, care a venit cu un nepoţel. Vino aici şi cere scuze lui nea Guţă.

— De ce? vrea să ştie un ţânc de zece ani mirat şi curios.

— Fiindcă-l plictiseşti!

— Nu el, nu el coane, ăla mai maturul, celălalt nepot!... Ăla de la bar. Şi Băieşu îl indică pe Romulus Cojocaru. Boureanu priveşte în partea indicată şi zice:

— Nu-i nepotul meu dragă... Am auzit că-i *unchiul* lui Mircea Micu, deşi mi se pare cam tânăr. Şi că ar fi dramaturg... în orice caz, de câte ori mă vede mă întreabă, habar n-am de ce, „cum merge?”.

— Nu poate fi unchiul lui Micu îşi dă cu părerea Băieşu. E prea vorbăreţ...

A doua zi, dau un scurt telefon la Radio-vacanţa şi rog un redactor în numele unui grup de scriitori aflaţi la odihnă să transmită melodia: „Inimă de putregai” pentru scriitorul Romulus Cojocaru cu ocazia împlinirii vârstei de 60 de ani...

După-masă, facem în aşa fel încât să avem în preajmă un tranzistor deschis. Se aude vocea crainicului care anunţă melodia, cui este dedicată şi câţi ani împlineşte sărbătoritul. Romulus Cojocaru roşeşte de plăcere:

— Drăguţ, numai că au greşit în două locuri. Ziua mea e în decembrie şi împlinesc cu 20 de ani mai puţin. În rest... foarte drăguţ...

Radu Boureanu îi spune seara lui Băieşu:

— Ai văzut că e totuşi unchiul lui Micu? Am auzit eu azi la radio că are 60 de ani.

— Imposibil, zice Băieşu. L-am întrebat pe Micu şi mi-a spus că nu l-a văzut în viaţa lui, că nu e scriitor, ci *psiholog* şi a fost cazat la noi fiindcă are o lucrare de doctorat cu tema: „Scriitorii în concediu şi concepţia lor despre timpul liber”...

O dorinţă simplă

Într-o vară cu călduri ecuatoriale, agasaţi de înghesuiala ştrandurilor bucureştene, poetul Grigore Hagiu şi sculptorul Mircea Ştefănescu hotărăsc brusc o evadare spre ţărmuri mai degajate. Prompţi şi expeditivi, înarmaţi cu bagaje sumare, descind în Gara de Nord şi scot bilete pentru primul tren cu destinaţia Marea Neagră. Lume cât iarba, locurile... în picioare, dar se consolează cu existenţa vagonului restaurant. Cu acrobaţiile de rigoare reuşesc să ocupe două scaune la geam şi,

toropiţi de zăduf, comandă de mâncare (obligatorie de altfel) şi două butelii de vin cât mai reci.

Setea mare, căldură ca-n tren, bateriile de trei sferturi, locuri… în picioare. Peisaj monoton şi adormitor, trenul ţăcăne ritmic, conversaţia lâncezeşte şi, pe nesimţite, se lasă abandonaţi în braţele lui Morfeu.

Trag iepureşte un pui de somn feroviar nederanjaţi de nimeni şi în clipa în care trenul traversează podul de la Cernavodă, şocaţi de zgomotul amplificat de armătura de metal, se trezesc nedumeriţi şi dezorientaţi.

Ospătarul se iveşte prompt:

— Cu ce vă putem fi de folos?

Sculptorul priveşte pe geam, simte adierea aerului proaspăt şi roagă:

— Fii drăguţ, scoate-ne şi nouă o masă pe terasă…

La care, ospătarul, debusolat un moment de insolitul pretenţiei, răspunde:

— O clipă numai, să trecem podul!

Tragi cu puşca nu ia foc…!

Într-un decembrie capitonat cu zăpadă (să fie zece ani de-atunci?) admirabilul om şi poet Nicolae Tăutu mă interpelează în curtea Uniunii:

— Ce faci ardelean dezrădăcinat? Vrei să-ţi vezi meleagurile natale?

Şi luându-mă afectuos de braţ îmi explică cu lux de amănunte cum urmează să facă un turneu poetic în zona Aradului, însoţit de câţiva redactori şi scriitori militari.

— Organizăm şi o vânătoare. Ştii să tragi cu puşca?

— Nu, sunt soldat neinstruit, declar eu ruşinat.

— Ce contează, te luăm pe post de gonaci.

După câteva zile am descins în oraşul de pe Mureş. Eu cu o simplă valiză de voiaj, ceilalţi, acompaniaţi de diverse ambalaje cinegetice, conţinând instrumente de vânat. După-amiază are loc prima şezătoare, apoi „program de voie” până a doua zi, când urma să mergem la vânătoare. Tăutu, ca şef al grupului, mă trage la o parte:

— Te rog fă pe gazda. Arată-le tot ce se poate vedea în oraş. Dar nu ceva expeditiv, să fie o vizită de durată. Ştii, în particular

îţi spun, toţi vor să vadă stadionul U.T.A...

— E cam departe...

— Cu atât mai bine, zâmbeşte hâtru nea Tilică. Aş vrea să-i întreţii două-trei ore. Nu uita de proverbiala ospitalitate ardelenească...

Apoi, cu un ton serios şi pătruns de gravitatea momentului, comunică coechipierilor dorinţa subsemnatului (mai mult decât arzătoare) de-a le arăta oraşul.

Plecăm urmăriţi de un zâmbet blajin şi însoţiţi de regretele cele mai sincere: „aş merge şi eu dar am ceva urgent de terminat, mă găsiţi la hotel". Ne urnim într-o caravană nu prea vioaie şi după aproximativ trei ore de „arătare a oraşului" ne întoarcem frânţi de oboseală la hotel.

A doua zi, înarmaţi până-n dinţi, urcăm într-un microbuz şi ne îndreptăm spre locul unde urma să ne dovedim talentele de ochitori.

— Sper că nu aveţi trac, surâde Nicolae Tăutu. E un pasaj plin de urechiaţi. Ochiţi cu grijă, deoarece sunt foarte abili.

Ajungem, se fixează locurile, gonacii îşi încep meseria, iepurii năvălesc într-adevăr „în cârduri".

Se aud pocnete de armă şi toţi care treceau prin dreptul puştii lui Nea Tilică deveneau brusc viitoare fripturi împănate. Restul participanţilor n-au „nimerit" nici măcar o codiţă de urecheat.

Urmează nedumeriri, controlul puştilor, replici necruţătoare din partea poetului care regreta c-a plecat la vânătoare cu nişte începători. Ne înapoiem într-o atmosferă sumbră şi „prada" este transmisă la bucătăria restaurantului spre transformare.

În timp ce aşteptam friptura, Tăutu se arăta mai mult decât volubil şi în acelaşi timp compătimitor.

La sfârşit, îl întreb plin de curiozitate:

— Cum vă explicaţi că n-a nimerit niciunul?

— Din pricina dumitale!

— Din pricina mea?...

— Da. N-ai fost cu ei în turul oraşului?

— M-aţi rugat...

— Exact. Ei bine, în vremea cât le arătai stadionul şi împrejurimile eu am urcat în cameră. Ştii că stăm toţi într-un apartament. Şi am rugat un ospătar să-mi aducă nişte nisip. Sunt un expert în balistică. Nu mi-a trebuit mult să înlocuiesc alicele la gloanţele lor. Fiindcă eşti soldat neinstruit te informez

că niciun iepure nu poate fi împuşcat cu nisip… Asta-i tot!

Aventură la Sinaia

Petru Vintilă, poet, nuvelist, romancier, dramaturg, publicist, pictor naiv şi bănăţean sui-generis, cultivă umorul sec şi spune bancuri fără poantă. Când ajunge la finalul glumei zice: acum ar trebui să-ţi spun poanta dar nu meriţi.

Înzestrat cu aceste calităţi vine într-o zi la sediul Uniunii şi mă atacă frontal, stând în picioare ca să aibă prestanţă şi vorbindu-mi în dialect bănăţean ca să-l pot pricepe mai bine:

— De ce nu vrei, Micule, să scrii şi despre mine o întâmplare? O tragi numai cu Mogoşoaia şi cu Fănuş şi cu Sofica Manolescu, care nici măcar nu citeşte ce scrii tu!

— Păi, eschivez eu, intimidat, m-am gândit s-o bag aia cu vitrina.

— Care cu vitrina?

— Aia când ţi-a apărut volumul de poezii şi-ai stat în mijlocul cărţilor în vitrina unei librării din Timişoara o zi întreagă să te vadă cititorii şi să-ţi cumpere cartea…

— Şi… ce? Nu vezi că n-are niciun haz?

— Atunci o spun pe aia cu cuvertura şi cu ilustrata de la Tel-Aviv.

— Nu, aia să n-o scrii că te dau în judecată. Nici nu-i adevărată. A scornit-o Nicolae Mărgeanu, fiindcă-l bat la table…

— Păi, atunci, ce să scriu…?

— Îţi spun eu una. Vrei?

— Mai întrebi? Da’ cu poantă…

— Cu poantă, că dac-o las pe seama ta… Da’ stai să mă gândesc care să ţi-o spun. Aia cu Nicuţă la Sinaia o ştii?

— Nu, sau cel puţin nu cred s-o ştiu…

«Prin 1950, poate mai târzior cu un an doi, începe Petru Vintilă, venisem la Sinaia, la Casa de creaţie, pe o perioadă mai lungă. Vroiam să-mi termin cartea. Eram mai tânăr, plin de entuziasm, fericit că stau în sânul naturii şi că-l am vecin de cameră pe Nicuţă Tănase. Tânăr şi el şi cu un succes la domnişoare… ce nu s-a văzut. La fiecare două seri făcea o nouă achiziţie şi mi-o prezenta: „dă-mi voie să-ţi recomand pe noua mea logodnică”. Muream de ciudă şi nu înţelegeam cum de reuşea să le aiurească. Mai frumos ca mine nu era, mai

deştept… nu era, mai bancurist nu era, mai talentat, ce să vorbim. Avea un singur avantaj. Era mai înalt. Ei şi? Asta nu-l consideram un atu. Parcă Napoleon… în sfârşit, într-o seară îl ispitesc pe departe şi aflu secretul. Dacă vrei să ai priză la fluturaşii ăştia, zice Nicuţă, vezi că majoritatea sunt fete cu liceul la bază, mă, nu fitecine, spune şi tu că te cheamă cum nu te cheamă. Nu înţelegeam prea bine cum devine chestia şi-am cerut amănunte mai clare. Păi, uite, de exemplu, eu, pentru roşcata asta de la Haţeg, fire melancolică şi poetesă în secret, cine crezi că sunt? Nicuţă Tănase? Aşi! Sunt Mihai Beniuc, mă, bănăţeanule, maestru, nume de bază în literatură nu debutant ciocănind la poarta gloriei literare. Ai înţeles? Alegeţi şi tu un alter ego de calibru greu, găseşte un nume cu rezonanţă. Da vezi să fie în viaţă. Nu te repezi la Caragiale că n-are rost. Găseşti unul cu „priză” la public, un nume să sune frumos (pe vremea aceea nu exista televiziunea), îi înveţi biografia, titlurile şi… treci la atac».

Petru Vintilă se opreşte, mă priveşte prin lentilele ochelarilor şi îmi promite: „Micule, dacă iese chestia bună, deşi tu nu prea ai talent, îţi dau o pictură de-a mea. Naivă, vopsele în ulei, ceva extra. Adică ţi-o dau… mai ieftin. Tu m-ai botezat Milimetru Vintilă? A? Tâmpit calambur…

— Nu eu, Băieşu, cică eşti mai scund ea el cu un milimetru. De altfel el mi-a zis şi chestia cu cuvertura.

— Prostii, decretează Petrică Vintilă, aia cu cuvertura e o scorneală. Lui Băieşu îi e ciudă că am avut succes cu piesa mea „Casa care a fugit prin uşă”. Ai văzut-o?

— N-am văzut-o că n-am găsit bilete. De fiecare dată se juca cu casa închisă. Am încercat să obţin în continuare o invitaţie apelând la Lovinescu, dar… a fost imposibil.

— De ce imposibil?

— Păi nu-i el directorul teatrului?!

— Fugi, mă, că minţi, nici nu ştii unde se juca. În Giuleşti, dacă te interesează.

— Păi, de aia Lovinescu…

„Ei, şi cum îţi spuneam, povăţuit de Nicuţă (apropo ştii că e bunic, nenorocitul!) mă înfiinţez într-o sâmbătă seara la bar la Cazino.

Fercheş eram, aveam un păr bogat pe vremea aceea de se speria frizerul de mine şi-l apuca mila când trebuia să mă tundă.

Bal mare, lume pestriţă, fete berechet, muzică bună, două orchestre, două, cu viori şi acordeoane, cântau cu schimbul, tangouri şi rumbe; dansuri serioase nu zgâlţâieli din astea moderne. Fin şi discret, mă, în surdină, să-ţi meargă la inimă. Ah! ce *la palome* duioase trăgeau de plângea Piatra Craiului…

Ochesc una mai scundă, blondă, bine finisată, cu ochi albaştri, fustă de crep, culoarea oului de raţă, bluză cu buline şi volănaşe. Un vis nu alta! O invit la dans, cu plecăciuni, cu maniere, nu ca Fănuş Neagu. Aflu că-i de la Târgu Secuiesc, vorbea stricat româneşte, dar ne înţelegeam. Făcusem, vorba lui Traian Iancu, un coup de foudre. Dansam transportaţi de muzica sentimentală, dermă lângă dermă, când odată îl văd pe Nicuţă că apare în sală, ne dă târcoale de câteva ori şi, profitând de o scurtă pauză, mă salută cu respect infinit:

— Să trăiţi, maestre, Zaharia Stancu! după care dispare umil în vălmăşagul balului.

Eu rămân o clipă siderat de salut (pe vremea aceea lucram la Gazeta literară unde Stancu îmi era director), iar blonda, fulgerată de presupusa mea identitate, începu să mă privească cu ochi languroşi. Arh acceptat jocul, i-am povestit despre mine (adică mai bine-zis despre Zaharia Stancu) cum scrisesem „Desculţ” şi alte o mie de chestii de senzaţie. Am petrecut zece zile de vis. Excursii pe munte, nopţi sub clar de lună, versuri şi suspine. Se îndrăgostise turtă şi mă prezenta tuturor prietenilor şi cunoştinţelor drept autorul celebrului roman. Îmi jucam rolul cu modestie ajutat din plin de Nicuţă, care mă saluta ori de câte ori avea prilejul cu respect infinit.

Vine şi clipa despărţirii, o duc la gară. Îi dau adresa de la redacţie (nu ştiu ce mi-a venit!) şi… adio pentru cine ştie când!

Asta a fost aventura!”

— Ei şi, care-i poanta?

— Păi stai să ţi-o spun, deşi nu meriţi!

„Trece un an şi într-o zi, fiind la redacţie, intră secretara alertată, lividă; şi mă invită la Stancu: «Nu ştiu ce s-a întâmplat, zice, dar e foarte furios».

Mă ridic şi traversând câteva coridoare bat la uşa romancierului. Se aude un *intră* de gheaţă şi Stancu mă priveşte încruntat invitându-mă să iau loc. Zice: Tovarăşe Vintilă, nu te simţi obosit? Obosit nu te simţi, că m-am gândit să te trimit undeva la odihnă? Ce zici de Sinaia?

La început n-am înţeles unde vrea să ajungă şi mulţumind circumspect explic că nu mă simt obosit, deoarece de-abia venisem de la Sinaia.

Da, da, zice, ştiu c-ai fost la Sinaia, am aflat adineaori. M-a căutat o domnişoară care a năvălit în biroul meu şi după ce m-a văzut a zis că nu sunt Zaharia Stancu. Auzi, a avut curajul să mă nege în biroul meu! zicea că Stancu pe care l-a cunoscut ea la Sinaia era mai scund, mai păros, mai simpatic şi avea ochelari. Ce zici de asta, tovarăşe Petru Vintilă, ce zici? Cine putea fi mai scund, mai păros, cu ochelari şi lucrează şi aici? Cine altul decât dumneata? Asta-i substituire de nume şi persoană! Te dau în judecată! Faci cuceriri amoroase în contul meu. Te rog foarte insistent să-ţi dai demisia!

Am întrebat ce motive să pun în demisie, la care fostul preşedinte al scriitorilor a zis: «Pune din motive de Sinaia, şi-am să înţeleg eu!».

M-am ridicat îndreptându-mă spre uşă şi când să trec pragul îmi zice: Ascultă tovarăşe Vintilă, de ce m-ai ales tocmai pe mine? De ce n-ai zis că eşti Mihai Beniuc? De ce tocmai pe mine?

Păi, să vedeţi maestre, explic eu, nu puteam zice fiindcă Mihai Beniuc era ocupat de Nicuţă Tănase şi atunci m-am gândit la un alt scriitor mare şi…

Stancu a surâs, s-a gândit o clipă şi mi-a comunicat cu glas rece: Atunci te duci la Târgu Secuiesc şi ne scrii un reportaj. Îţi cauţi juna şi mă scoţi din cauză. Mă scoţi, ai auzit?

A doua zi am plecat cu primul tren…”

— Şi? am întrebat eu, cum a decurs „dezminţirea”?

— N-a mai fost nevoie. Era şi Nicuţă, tot acolo, pe teren, într-o documentare mai lungă. Şi blonda mea se plimba la braţ cu el (nu ţi-am spus de la început că scria poezii) aşa că… mă schimbase cu Mihai Beniuc. Asta-i poanta.

— Şi demisia?

— Fii serios dragă, da ce crezi că Stancu mi-o primea?

Încet că doarme Sofica

Era o *vreme* când poetul Ion Sofia Manolescu se ocupa cu adevărat de destinul cartofilor, fiind agronom într-un sat de pe lângă Alexandria. Autorul volumului „Prietenii mei, cartofii” avea

obiceiul să invite în parohia lui diverşi confraţi dornici să-l cunoască şi în această postură. Într-o astfel de incursiune s-a avântat şi traducătorul Mihai Djentemirov. Obţine permisiunea soţiei „două zile Misa, nu mai mult” şi se întoarce, evident, după cinci zile, spre seară înarmat cu diverse produse agroalimentare. Intră în apartament împreună cu Ion Sofia Manolescu pe care-l alinta Sofica, adus ca motivare a celor trei zile întârziate, dar poetul n-are însă prilejul să-şi manifeste talentele avocăţeşti.

Un bilet laconic din partea soţiei îi liniştea pentru moment: „sunt plecată la sora mea, mă întorc mâine”.

Seară, târziu, vreme de toamnă, ceaţă *de* toamnă, melancolie umedă, dar un molan de la sursă înveseleşte atmosfera. Se face noapte, Sofica stă departe, aşa că e invitat să doarmă la bunul său prieten.

I se oferă dormitorul!, e oaspete de onoare, singur în paturile alăturate, să se simtă bine, să se odihnească. Mişa Djentemirov, mânat de elanuri ospitaliere, se culcă în bucătărie pe o canapea.

Dimineaţa, în zori, se întoarce gazda din vizită, intră în bucătărie şi, spre marea ei uimire, îşi găseşte soţul dormind chircit şi zgribulit.

— Încet, dragă, că avem oaspeţi.

Urmează întrebările de rigoare, cele mai multe începând cu „de ce”, în vreme ce Mişa face semne de potolire a vocii.

— Da ce, pe cine trezesc, nu eşti singur?

Mişa arată prin semne spre dormitor:

— Nu, ştii, sunt cu Sofica…

— După ce că vii cu întârziere aduci şi dame?

După un sfert de oră de neînţelegeri, Mişa a reuşit să-şi convingă consoarta că, de fapt, Sofica e un bărbat.

Convingerea s-a făcut însă prin arătarea în carne şi oase a poetului.

Dühring-Broca

Pariez că puţini dintre cititori cunosc această expresie. De altfel nici nu ştiu sigur dacă se scrie aşa şi dacă nu cumva „C” ar trebui să stea în locul lui „B”, sau cam aşa ceva. În orice caz, cei care-şi închipuie că expresia denumeşte vreo plantă exotică sau cine ştie ce vârf montan neescaladat sau vreo rasă de câini

rarisimă se înşală. Dühring-Broca este, nici mai mult nici mai puţin, numele unei…

Dar s-o luăm de la capăt, cu calm şi răbdare spre a savura modul în care mi-a fost introdus în vocabularul uzual această ciudată expresie.

Pot invoca o serie de martori care au asistat destul de miraţi la un dialog ce se desfăşura, după părerea mea, normal, dar care avea darul să-i intrige şi să-i nedumerească.

Subtilul schimb de replici avea loc între mine şi suavul poet Ion Sofia Manolescu, venit să mă „consulte” (pentru a doua oară) într-o problemă în care credea domnia sa că aş fi mare specialist.

Deci, se aflau de faţă, umiliţi de conversaţia misterioasă şi deci incapabili să ia parte la ea: Laurenţiu Fulga, Gheorghe Pituţ (cel mai nedumerit), proaspătul prozator bucureştenizat Valentin Şerbu, adept al dialogurilor în doi peri şi Gheorghe Tomozei surâzând serafic, beneficiar al unei discuţii pe aceeaşi temă purtată cu două săptămâni mai devreme.

Aşadar, poetul îndrăgostit de germinaţia cartofilor intră sfios şi felin, salută cu deferenţă pe cei enumeraţi şi-mi zice în dialect moldovenesc:

— Salut coane Mirşiucă, ştii că nu mi s-o dus!

— Ei nu spune, mă mir eu afectat. Dar cu Biborţeni ai dat?

— Am, da’ numai o dată, mânca-te-ar mama.

— Păi de ce nea Sofia? Nu ţi-am spus că trebuie perseverat?

— N-am găsit la magazin.

— Trebuie să insişti, coane, că altfel degeaba tratamentul.

— Da’ mata cum făceai?

— Nu ţi-am spus? Zece sticle zilnic!

— Costă bre! şi ce fac cu sticlele?

— Le vinzi, ce să faci. Dar cu regimul?

— Îl ţin, deşi pofteeesc!

— Cartofi mănânci?

— Da.

— Îi elimini din meniu. Rămâi numai la varză. Varză proaspătă rasă, storci o lămâie deasupra, pui sare şi ulei de măsline, nu mult, cât cuprinde şi nu bei apă cel puţin trei ore.

— Ulei de măsline? monologhează derutat poetul. De unde cumpăr? Şi e şi scump.

— E scump nea Sofica, da’ e eficient. Vitaminat… În chestia

asta…

— Dühring-Broca se numeşte, mi-am scris pe-o hârtie. Tot aşa se numea şi a dumitale? vrea să ştie poetul.

— Tot aşa coane, numai că la mine Dühring era de două ori, fiindcă eram mai grav.

— Da’ nu se poate doar o sticlă de Biborţeni pe zi?

— Nu-i eficace. Roşii mănânci?

— Câteodată…

— Gata! Le elimini total. Carne? Să nu-mi spui că consumi carne!

— De vită puişorul mamii, de vită şi proaspătă…

— Nimic. Nea Sofica nu te juca. Vrei să nu mai ai de-a face cu Dühring-Broca, renunţi la vită.

Laurenţiu Fulga vădit intrigat de conţinutul discuţiei intervine curios:

— Ce-i asta, mă frate, Dühring-Broca?

— Nu vă prefaceţi că nu ştiţi, parez eu rapid, aducându-mi aminte cum îl asigurasem pe Sofia Manolescu că şi Laurenţiu Fulga ar fi cunoscut în tinereţe această expresie pe… piele proprie.

— Habar n-am dom’le, de unde să ştiu, aud prima dată.

— Pe mata te jena? îţi venea să te scarpini?

— Când coane Sofica, se nedumereşte vicepreşedintele Uniunii? Când să mă scarpin? Pe front?

— Lasă nea Sofica, nu e momentul, intervin eu. Mai bine să-mi spui dacă bei ceaiul de anghinare.

— Am încercat da-i amaaaar! Am pus niţel zahăr.

— Cum? mă indignez revoltat, zahăr? Păi n-ai voie niciun pic. Nici făinoase, nici fructe, nimic din ce-ţi poate irita Dühringul…

— Mata nu mâncai nimic coane?

— Nimic din toate astea.

— Şi ai scăpat?

— În parte. Mai am ceva urme vagi, rămăşiţe… La mine a fost hotărâtor consumul de varză. Salata de care ţi-am zis…

— Şi câtă vreme, mânca-te-ar mama, ai consumat varză?

— Un an coane, un an şi ceva…

— Păcatili mele… De la cini oi fi luat eu chestia asta? se miră amărât poetul.

— Ei, de la cine. Au avut mai mulţi scriitori. Uite, până şi Nicolae Nasta are, a luat-o la Câmpulung din cauza climei.

— Să ştii că el mi-a dat-o, se dumireşte nea Sofica.
— Se poate, da cu ce ocazie?
— Păi, n-am stat cu el la revelion?
— Şi?
— Şi nu mi-a citit 100 de poezii, le avea dactilografiate şi le-am mai citit şi eu o dată bucată cu bucată…
— Asta e! De la el o ai. Trage însă cu salata şi scapi sigur…
— Şi nu beau apă trei-patru ore?
— În niciun caz.
— Da' Biborţenii?
— Uz extern. Laşi să curgă şiroaie pe spinare cât suporţi.

Nea Sofica suspină îndelung şi profund şi remarcă cu mâhnire:

— Ca să vezi domnule cum se poate molipsi omul. Un an salată de varză ca iepurii!…
— Şi fără să bei apă, nea Sofica, insist eu susţinut de martorii care între timp interveneau cu câte un sfat amical.

După plecarea poetului, Gheorghe Pituţ mă întreabă cu o curiozitate mistuitoare:

— De fapt, ce naiba e *Dühring-Broca* ăsta? Sau cum îi zice…
— De unde vrei să ştiu ce este, îi răspund eu.
— Păi, şi-atunci, de ce aţi vorbit aproape un ceas despre asta?
— Uite-aşa, vine omul şi are chef de conversaţie, ce poţi face? Conversezi, nu?
— Chiar nu ştii ce este?
— Habar n-am!
— Nici voi nu ştiţi? se adresează el celor prezenţi.
— Ba da, rosteşte calm Gheorghe Tomozei. E o localitate în sudul Angliei…

Substituire de nume şi funcţie şi… operă

Frumos se desfăşoară un Festival de poezie Eminescu la Iaşi! Lume din toată ţara, poeţi şi poetese în special de diverse generaţii, şcoli literare, stiluri şi alte pistiluri (vorba lui Tudor George).

Foşnesc manuscrise, se rostesc rime rare, poezii inedite, se aud proiecte de viitor, păreri absolutiste, păreri mai puţin severe, toţi sunt importanţi, toţi îşi închipuie că sunt priviţi de necunoscuţii cititori. Holul hotelului Unirea zumzăie ca un stup

alertat de unde magnetice nevăzute. S-a zvonit că vine Dinu Săraru, marele Dinu de la T.V., revista literară cu o echipă forte, cu mecanisme nemaivăzute, să tragă pe bandă de oţel (unii zic MGS!) cele mai bune producţii ce urmează să fie citite în ultima seară de cei aleşi după misterioase criterii.

— Sunt pe listă, citesc primul! zice un poet din provincie, care e dispus chiar să cânte la caval.

— Eu nu citesc, n-am chef, îi răspunde altul bărbos, mâncându-l din ochi de invidie.

Se apropie marea seară a recitalului, nu se culcă nimeni după-amiază, se schimbă ultimele veşti, priviri grăbite sunt aruncate pe geam spre locul unde urmează să se desfăşoare recitaluri de adio. Echipa de muncitori pregăteşte o mică estradă, la picioarele statuii lui Cuza se instalează microfoane. Brusc, cu zgomote năprasnice se arată în piaţă şi carele de luat vederi pe care scrie cu litere uriaşe *Televiziunea română.* Un fior străbate de la stânga la dreapta şi invers holul unde poeţii se prefac încă nepăsători. Apare Dinu Săraru, volubil, cu ochi pătrunzători, părul tuns perie, împarte zâmbete şi priviri indiferente. „Salut tov. Săraru, servus Dinule, ce faci mă ăsta de la Vâlcea?” îşi permite Fănuş Neagu care nu e poet, şi aşa mai departe.

Se face totuşi o listă, una fermă. Sunt strigaţi ca la şcoală poeţii ce urmează să citească. Se scobesc după manuscrise. Alcătuiesc un grup aparte, separat de cel al „nenorocoşilor”.

— Atenţie la mine, zice marele Dinu. Să citiţi fără greşeală. E ca o transmisie directă. Greşeşte unu’, ne-am ars! îi şterg pe toţi cei dinaintea lui!

Emoţia devine şi mai copleşitoare. Se răspândesc toţi ca potârnichile prin diverse colţuri, dând mărunt din buze, fiecare cu manuscrisele în faţă.

Anghel Dumbrăveanu se piaptănă cu grijă într-o oglindă, Ion Cocora de la Cluj urcă în cameră să-şi schimbe costumul după exemplul lui Aurel Rău, care e un fel de arbitru al eleganţei locale. Ovidiu Genaru încearcă să-şi prindă o lavalieră pepit cu un ac de siguranţă. Mircea Dinescu e sfătuit să se tundă. Ion Petrache să-şi radă barba.

Nicolae Tăutu e singurul care n-are trac. Glumeşte şi surâde:

— Nu vă speriaţi copii că tot nu vă filmează! Glumeşte Săraru!

— Eu sunt pentru prima oară la T.V., se mărturiseşte ca un

şcolar poetul Ion Potopin din capitală. Am nişte emoţii…

— Nu e cazul, îl consolează Laurenţiu Fulga.

— N-ar fi, dar urmez după Virgil Carianopol.

Ştiţi ce frumos citeşte…

Clipa supremă se apropie vertiginos, piaţa se umple de lume, se aprind şi se stâng reflectoare, zbârnâie aparate, Dinu Săraru răcneşte ceva într-o pâlnie. Lumea aplaudă nerăbdătoare, noi suntem aşezaţi la picioarele statuii, în rând câte unul, în ordinea stabilită de regizor şi aşteptăm glasul suav al unei actriţe de la Naţionalul ieşean să ne anunţe: „şi acum, va recita poetul cutare, din localitatea cutare, poezia cutare…”

Urcăm pe rând, ne întoarcem pe rând, palizi, emoţionaţi, întrebând cum a fost. Se aude un invariabil „*excelent”*…

Cum stăm adunaţi în mulţimea fremătătoare, foarte aproape de estradă, nu ne putem da seama cine se află în faţa microfonului.

Aud deodată vocea cristalină a actriţei ieşene anunţând:

— Şi acum va citi poetul bucureştean Ion Potopin!…

Se lasă câteva clipe de tăcere, apoi alte câteva prelungite şi, în sfârşit, o voce hârşâită, în grai moldovenesc, anunţă distinct şi triumfător titlul recitării: Sobieţki şi plăieşii…

— Ăsta nu-i Potopin, dom’le, constată Laurenţiu Fulga.

— Pe el l-au anunţat, zic eu, dar după voce…

În răstimp, recitatorul se avântă într-un dulce grai moldovenesc şi spune cu patos poezia întrerupt cu aplauze la scenă deschisă…

Pe la jumătate, reflectoarele televiziunii se stâng, Dinu Săraru năvăleşte în grupul nostru:

— Unde-i Potopin tovarăşi? Ce, ăsta care recită e Potopin? şi arată spre vajnicul necunoscut, care tocmai se înclina mulţumind ca la teatru.

Apare şi Ion Potopin palid şi distrus, îngăimând cu voce pierdută:

— Sunt aici tovarăşe Săraru. N-am avut ce face. Individul m-a dat la o parte şi-a urcat în locul meu…

— Mi-ai stricat emisia. Trebuie să tai jumate din ea!

— N-am absolut nicio vină. Individul e vinovat. Să vedem cine e? Poate e ceva aranjat. Să plătească totul! îl dau în judecată pentru substituire de nume, funcţie şi… operă!

În sfârşit se întoarce şi necunoscutul de la locul scurtului său

triumf, roşu de mulţumire, zâmbindu-ne confratern.

— Ce cauţi tovarăşe pe scenă? se repede Potopin, gata să-l facă pilaf.

— Cum ce caut? Au zis că-i concurs de reşitări... M-am gândit că-i voie...

— Cine-a zis? Ce concurs de recitări?

— Un tovarăş mi-o zis. Nu vă fie cu supărări că io altfel n-avem curajul să mă prezint...

— Care tovarăş? E printre noi? îl ia scurt Laurenţiu Fulga.

La care nefericitul recitator, sfredelit de zeci de priviri scrutătoare, rosteşte în grai moldovenesc:

— Da io mai ştiu cari. Că sunteţi mulţi şi... semănaaaţi!

Apoi şi-a croit drum prin mulţime rostind cu o indescriptibilă naivitate:

— Io-te, bre! Ci pocinog! Dacă ştiem... Poati nu vi-o plăcut poezia! *Da să ştiţi că nu era a mé!*...

Cockteil à la Cluj

Îi păstrez o frumoasă amintire lui Zaharia Stancu, din vremea cât am lucrat la Uniunea Scriitorilor sub preşedinţia lui.

Mă fascina prin personalitatea sa, prin aerul de bărbat decis, prin vigurozitatea interioară a mişcărilor, mă fascinau ochii săi albaştri şi reci. Şi de ce să nu mărturisesc (ce rău îmi pare că nu i-am spus-o niciodată) mă temeam de el!

Era un soi de frică cuviincioasă, asemănătoare cu teama ce mă cuprindea, mai tânăr fiind, în faţa mamei, aşteptând să fiu „judecat” pentru cine ştie ce năzbâtie.

Mă chema rar la el în birou şi de fiecare dată întrevederea se termina invariabil prin cuvintele: „dă-ţi demisia, să-ţi dai demisia!”.

Îl irita, probabil, băţoşenia mea, aerul respectuos flegmatic pe care îl afişam, faptul că-l priveam în ochi (era un mod de autoîmbărbătare) lăsându-l să-mi facă o mie de reproşuri, fără să răspund. Dacă la Casa Scriitorilor cântase cu o seară înainte nu ştiu care poet apucat de defulări lirice, vinovatul eram eu. Trebuia să-l fi oprit! Dacă la o casă de creaţie doi confraţi mai temperamentali îşi disputau nu ştiu ce număr de cameră, pe motiv de comoditate, aşezarea ferestrei, mobilier, privelişte, vinovatul eram tot eu. În marea majoritate a cazurilor am fost

însă muştruluit pe drept. Nu eram chiar uşă de mănăstire!

Îmi amintesc că „ultima demisie” (ce rău îmi pare c-a fost ultima) mi-a fost cerută datorită unei întâmplări la care nu participasem chiar direct. Cel mult prin… sugestii.

Eram la Cluj, într-un prestigios turneu, luat nu în calitate de scriitor, ci în cea de funcţionar administrativ, pătruns de abnegaţie şi zel, aghiotantul baladistului Traian Iancu, directorul cel mai expert în tainele protocolului, închipuindu-şi (sancta naivitas) că prezenţa mea ar contribui la bunul mers al organizării.

Copleşit de prezenţa atâtor personalităţi ilustre pe care urma să le însoţim (Zaharia Stancu, Radu Boureanu, Eugen Jebeleanu, Laurenţiu Fulga), m-a avertizat cu autoritate de bănăţean:

— Micule, să fii atent! Suntem cu preşedintele. Totul trebuie să meargă şnur! Aţă!

Primele două zile organizarea a mers mai mult decât *şnur*. A fost ireproşabilă. Protocolul respectat, ora de sculare de asemenea, întâlnirile rodnice şi plăcute. Ce mai, nicio greşeală, niciun reproş.

În seara ultimei zile (dimineaţa urma să aibă loc întoarcerea la Bucureşti cu maşinile), Traian Iancu îmi zice cu efuziune, nu în calitate de director, ci „ca de la poet la poet”:

— Vino să te ţuc! Padişahul e foarte mulţumit. (Padişahul era porecla de alint, numele „conspirativ” folosit când era vorba de preşedinte.) Fac cinste cu un coniac mare!

Mă aşez la masa prietenilor mei, şoferii, cărora Iancu le dăduse permisiunea să comande în contul lui „orice băutură că sunteţi feciori faini”.

Deocamdată parlamentau cu aprindere, nedecişi, obstinaţi mereu de îndârjirea şoferului pus la dispoziţia lui Eugen Jebeleanu, care la orice sugestie făcea o grimasă de om profund plictisit rostind un interminabil: „vax, am băut asta!”.

— Ce să-i comandăm englezului ăstuia, nea Micule? mă interoghează în şoaptă şoferul preşedintelui.

— Cockteil à la Cluj, sugerez eu, precis că n-a mai băut.

— Şi cum vine băutura asta?

— Păi, un fel de amestec… Un pic de vodcă, ceva lichior, ceva coniac, rom să-i dea culoare, o lingură de turţ, mastică să-l aromeze, ceva vin roşu, două picături de whisky, gheaţă…

— Şi după aia mai trăieşte? vru să ştie interlocutorul.

— Dacă puneţi un pic de boia, ceva piper, sos picant, e-n regulă. Nu i se apleacă…

Convins că *reţeta* a fost luată drept o glumă nevinovată, m-am ridicat îndreptându-mă spre o masă unde stăteau câţiva scriitori localnici.

La puţin timp, din direcţia mesei de la care venisem, s-a auzit un geamăt prelung, apoi un strănut acoperit de glasuri optimiste care-l îndemnau cu bunăvoinţă:

— Bea-l tot! Până la fund, aşa se bea cockteilul à la Cluj!

Cusurgiul băutor acceptase până la urmă combinaţia năstruşnică şi acum, în semn de bărbăţie, încerca să ingurgiteze lichidul gros şi cu aspect dubios. Trebuie că exala un miros de nesuportat, dovadă lanţul de strănuturi slobozite. Izbuti în aplauzele comesenilor, după care se prăbuşi pe scaun ca lovit de paralizie generală.

Nu mai ştiu cum l-au dus în cameră. Oricum, dimineaţa (se fixase plecarea la ora 9) intrând în braserie pentru micul dejun am avut senzaţia că intru într-o peşteră rămasă din era glacială. Toată lumea era prezentă în afară de beneficiarul cockteilului din ajun.

— Ce-i cu tipul? mă interesez discret.

— Doarme ca o valiză-n gară. L-am tras din pat, l-am udat, degeaba!

Îmi arunc privirile spre masa confraţilor, stăpânită de un val de tăcere. Zaharia Stancu mă privea cum priveşte un amator o sculptură futuristă. Eugen Jebeleanu se agita făcând haz de necaz:

— Să facem ceva. Să chemăm un doctor. Să i se facă o clismă!

Traian Iancu se apropie de mine şi mă chestionează complice:

— Ce i-aţi dat să bea nefericitului ăluia că doarme ca un şarpe boa?!

— Nu ştiu, dragă, că n-am stat cu ei la masă. Poate că a băut cockteil à la Cluj…

Se mai fac câteva încercări de trezire, fără rezultatul scontat. Curg observaţii caustice la adresa „excelentei organizări”, în timp ce

preşedintele furios îmi arunca priviri sfredelitoare. În sfârşit, pe la orele 13, îmbăiat, masat şi frecţionat, dar mai ales… încurajat, îşi face apariţia mult aşteptatul şofer, cerându-şi scuzele de rigoare şi declarând că e gata de drum. Se pleacă într-o atmosferă de îngropăciune.

După câteva zile de la întoarcerea în Bucureşti sunt chemat *urgent* la preşedinte.

Secretara, platinată, parfumată, se uită la mine ca la un sinucigaş şi-n timp ce rosteşte în gând „dumnezeu să-ţi ajute!” surâde profesional şi-mi face semn să intru.

Deschid şi-mi dau seama dintr-o privire că lucrurile nu sunt prea roze.

— Te-am chemat să-ţi dai demisia! Dă-ţi imediat demisia! mă somează preşedintele cu glas sec.

— Am înţeles, tovarăşe preşedinte, mă conformez eu. Îmi dau imediat demisia.

Mă înclin salutând băţos, păşind hotărât spre ieşire.

— Unde te duci? Nu eşti curios să afli pentru ce-ţi dai demisia? Nu eşti curios?

— Ba, cam sunt, mărturisesc eu.

— Pentru cockteilul à la Cluj, pentru asta ţi-o dai…

— Atunci, filosofez eu, să-şi dea demisia şoferul dumneavoastră că el i-a comandat nu eu.

— Da? Nu mai spune?! Să-şi dea demisia şoferul meu! Şi? Rămâi să conduci dumneata maşina? Ţi-ar plăcea să conduci dumneata maşina…

Am plecat stăpânindu-mi zâmbetul şi mi-am scris demisia care probabil a fost aruncată la coş ca şi celelalte.

După două luni îl întâlnesc pe Zaharia Stancu în hol. Mă priveşte zâmbind şi-mi zice:

— Micule, scrie-mi şi mie reţeta cockteilului de la Cluj. Am un prieten care mă iubeşte şi vreau să i-l prepar cu mâna mea. Cu mâna mea am să i-l prepar… Da’ pun doză triplă!

Dați-l afară pe Micu

În urmă cu 3–4 ani, după câteva incursiuni poetice la Bârlad, sedus de frumuseţea peisajului, de casa memorială a lui Adrian Beldeanu, râvnită real (deşi poetul se află încă printre noi) şi de insistenţe dovedite de Constantin Chiriţă, am acceptat măgulit

să devin „fiu al oraşului”. Nu eram, de altfel, singurul dezrădăcinat etnic. Într-o situaţie similară se găseau, pare-mi-se, Laurenţiu Fulga şi Grigore Hagiu.

În această calitate, alături de cei amintiţi, acompaniaţi de Dan Deşliu şi M. R. Iacoban, am fost invitaţi la o serie de întâlniri cu cititorii.

Cum se întâmplă de obicei, am aranjat mici surprize colegiale, cum ar fi „răpirea” bustului în mărime naturală, reprezentând pe C. Chiriţă, realizat de un sculptor din localitate, medic de profesie, „mamoșul Bârladului” care, printre altele, are meritul de-a fi îmbogăţit peisajul literar cu multe nume ilustre.

Bustul a fost readus, tiptil, de câţiva colaboratori fanatici, dar *echipa* a jurat să se răzbune.

Seara, la restaurant, mă pomenesc asaltat cu vigoare şi deferenţă de un respectabil autor din Constanţa, invitat şi el în acelaşi cadru.

Îmi zâmbea conspirativ adresându-mi-se cu apelativul „tovarăşe preşedinte”, făcând o serie de aprecieri elogioase la adresa Asociaţiei scriitorilor din Bucureşti, care aşa şi pe dincolo...

Simţeam că se întâmplă ceva, mi-o spuneau figurile radioase ale colegilor care-l îndemnau din când în când: „insistaţi maestre, insistaţi”.

A insistat vreo trei ore şi ceva, după care mi-a prezentat un voluminos pachet ambalat cu migală, în care se afla: „o dramă istorică ce trebuie să vadă neapărat lumina tiparului”.

— Daţi-o lui Iacoban, e director la Junimea, mă eschivez eu.

Iacoban nu auzea invitaţia şi căzut într-un soi de extaz mistic, se prefăcea că ascultă cum bat în depărtare clopotele de la Trei Ierarhi.

— Nu vrea s-o ia fără avizul dumneavoastră...

Apreciez fugitiv voluminosul pachet şi ricoşez:

— Cel mai indicat ar fi maestrul Fulga...

— Tovarăşe Micu, intervine protocolar Dan Deşliu, faceţi-vă datoria faţă de un membru al breslei. De asta v-am pus unde v-am pus...

Eram convins că se referă la locul pe care-l ocupam la masă. Am luat manuscrisul promiţând solemn să-l citesc şi să-l trimit însoţit de referat editurii Junimea.

După câteva telefoane primite de la Constanţa am încercat,

fără succes, să găsesc manuscrisul spre a-i face o prezentare favorabilă. Zadarnic! Şi atunci, cunoscând titlul lucrării, am trimis o scurtă apreciere, recomandând tipărirea ei.

După câteva săptămâni pe adresa Fondului literar, soseşte o misivă concepută în termeni vehementţi, din care reieşea că subsemnatul și-a substituit funcţia (inexistentă altfel) de „preşedinte" al Asociaţiei, de mare „şef", de ins care-a promis verzi şi uscate şi care nici măcar n-a binevoit să citească piesa, dovadă şi faptul că fac afirmaţia că are „replică fluentă", pe când piesa e scrisă în întregime în versuri. Şi încă în hexametri! Misiva se termina cu imperativa sugestie:

— Daţi-l afară pe Micu!

Atunci am înţeles reveria nocturnă a lui Iacoban şi intervenţia lui Deşliu:

— Faceţi-vă datoria faţă de un membru al breslei. De asta v-am pus unde v-am pus…

Glume la Timişoara

Începutul întâmplării de faţă s-a petrecut la Timişoara, oraş cu densitate scriitoricească de 2,5 pe metru pătrat. Poetul Damian Ureche, eternul romantic, veşnicul îndrăgostit, nevinovat ca un crin de seră tip Codlea, dar mucalit şi cu o zestre apreciabilă de umor, stă într-unul din birourile revistei Orizont (săptămânal care apare la Timişoara joia, iar în chioşcurile din capitală marţea, din motive care ne depăşesc). Stă şi meditează în compania unei ceşti de cafea. Are în faţă câteva coli de hârtie albă şi un Parker suflat cu aur mustind de cerneală. E singur, stă şi se gândeşte, sau vorba proverbului, poate că stă numai. Nu-i obligatoriu să şi gândeşti când stai. După sclipirea din ochi, după felul în care-şi roade nervos mustăţile, după febrilitatea cu care răsuceşte stiloul elegant, e mai mult ca sigur că e în pragul inspiraţiei.

Se aud paşi pe coridor, paşi grei şi apăsaţi de om hotărât, uşa biroului se deschide şi în prag apare al doilea erou al întâmplării de faţă, prozatorul Ion Velican, înalt, decis, bine legat, grizonat, şeful cenaclului de umor *Ridendo,* epigramist şi el destul de virulent, semnatarul unei rubrici de aforisme satirico-filozofice intitulată *Evrika*, redactor şi el la aceeaşi revistă, matinal şi el, posesor al unui stilou de acelaşi model şi mărime. Am aflat

ulterior că de fapt toţi redactorii revistei au fost obligaţi să-şi cumpere asemenea stilouri a căror calitate indiscutabilă îi ajută la îndeplinirea exemplară a sarcinilor redacţionale.

— Ciau! aruncă noul venit salutul care face încă ravagii în oraşul de pe Bega.

— Ciau! răspunde cu glas slab autorul micro-romanului „Prinţul marelui puţin” şi-n aceeaşi clipă se repede asupra foii din faţă cu o îndârjire de zile mari. Parkerul începe să scârţâie în tăcerea de templu a odăii năpădite de soare, scârţâie arogant, provocator, necuviincios de grăbit.

— O poezie? întreabă doborât de curiozitate şi invidie profesională atleticul prozator.

— Ţţţ!

— O recenzie?

— Ţţ!

— Te pomeneşti că scrii epigrame!

— Nu, asta-i specialitatea ta, scriu o cerere, o simplă cerere. După care continuă să caligrafieze având grijă să acopere foaia cu cotul mâinii stângi ca elevii la şcoală când nu vor să se lase copiaţi de vecin.

Gestul are darul să-l incite pe temerarul umorist, care începe să se plimbe prin birou încercând să ghicească natura petiţiei scrisă cu acest zel neobişnuit. Şi cum petiţionarul nu dă lămuriri de natură să-l liniştească porneşte un nou atac.

— Damiane, ţi-am citit poezia din Luceafărul, este absolut senzaţională. Eşti al doilea Labiş, mă!

— Mersi, eşti drăguţ, mulţumeşte circumspect poetul, fără să pară prea impresionat de laudele aduse.

— Ce rime rare! Iarăşi cu Petru Rareş, pare-mi-se cu narcise, slujbă cu cuşmă! De unde le scoţi, hoţule? Şi chestia aia cu luna ca un buric de cadână bronzată la Costineşti. M-ai dat gata!

Se lasă o tăcere densă, timp în care peniţa afurisitului de stilou scârţâie ca tramvaiul 5 când întoarce în Mehala. Petiţionarul e mut şi surd.

— Damiane, spune-mi şi mie ce scrii acolo? Ce cerere?

— O chestie de serviciu… O cerere de deplasare.

— Şezătoare, ceva?

— Nu. O plecare în străinătate.

— Plecare?! Iar? Cu ce ocazie? Toată ziua vă plimbaţi.

— N-am nici-o vină. Mi-a spus Anghel Dumbrăveanu s-o fac. E

secretarul Asociaţiei şi-i respect indicaţiile.

— Damiane, te rog nu te supăra, despre ce-i vorba concret?

— Uniunea Scriitorilor trimite din fiecare Asociaţie câte un scriitor în Vietnam care să scrie reportaje de război.

— Şi noi de ce nu ştim nimic?

— Care noi?

— Eu, de exemplu!

— Nu ştiu de ce, Mie mi-a zis cine mi-a zis să fac cererea şi o fac. El pune o viză în care declară că e de acord, apoi mă duc cu cererea la Bucureşti.

— Te superi dacă fac şi eu una? N-am fost plecat decât în Bulgaria şi acolo prin O.N.T., o zi la Ruse.

— Nu mă supăr, zice poetul. E liber orice coleg să-şi încerce şansele. Te rog însă un singur lucru, discreţie! Nu spui nimănui nimic, iar lui Anghel Dumbrăveanu nici într-un caz c-ai aflat de la mine. Ceri, pur şi simplu, un aviz favorabil pentru o călătorie în străinătate. Pe mine, ca să-ţi spun drept, nu mă prea tentează chestia. Dar te sfătuiesc să te grăbeşti, chiar dacă obţii viza, ştii cum e?! Cei de la Bucureşti au preferinţele şi aranjamentele lor.

— Şi la Bucureşti de cine depinde?

— De Laurenţiu Fulga. În ce relaţii eşti?

— Excelente! I-am făcut şi-o epigramă. Precis că va fi de acord.

— Dar cu Mircea Micu?

— Ce-i cu Mircea Micu?

— Îl cunoşti bine? Să ştii că şi de el depinde. E foarte influent. Un fel de eminenţă cenuşie.

— Îl cunosc. Am mâncat odată cu el ciorbă de burtă la Palas şi-am spus bancuri.

— Atunci e în regulă. Totul e să-ţi dea viza Anghel Dumbrăveanu.

Prozatorul şi umoristul Ion Velican începu să compună cu febrilitate cererea. Arătă că nu mai fusese plecat niciodată prin Uniunea Scriitorilor şi că e mistuit de dorinţa de a scrie reportaje de război. Reciti textul, puse câteva virgule şi puncte de suspensie, după care emoţionat dar hotărât îl abordă pe secretarul asociaţiei:

— Maestre, ştiu că nu puteţi suferi prozatorii. Dar eu vă iubesc şi vă admir. Dumneavoastră aţi imortalizat platanul în poezia românească. Sunteţi generos şi cred că nu mă veţi

refuza.

— Despre ce e vorba, amice? s-a interesat afabil frumosul poet de pe malul Begăi, idealul fetelor de liceu şi al studentelor de la artă plastică, secţia fără frecvenţă.

— Despre o plecare în străinătate…

— O, ai şi aflat?! Mă rog, de altfel nu-i niciun secret. Dă să-ţi pun viza. Dar te-aş ruga cât mai multă discreţie.

— Mulţumesc, a răbufnit petiţionarul. Plec cu primul tren la Bucureşti. Ce cu primul tren? Cu avionul plec!

A doua zi dimineaţa Damian Ureche îmi dă un telefon şi mă pune în „temă”, rugându-mă să fiu la înălţime. Îl liniştesc spunându-i să n-aibă nicio grijă, deoarece, printre altele, Laurenţiu Fulga nu este în Bucureşti. Pe la prânz, ostenit de drum, dar cu ochii aprinşi de speranţă, Ion Velican intră în biroul meu, mă pupă şi-mi spune pe dinafară un fragment de roman.

— Eşti mare, mă Micule! Le-ai mâncat coliva la toţi prozatorii în viaţă!

— Ei, chiar la toţi, ricoşez eu cu modestie. Ce ne facem cu Laurenţiu Fulga?

— Da, ai dreptate şi nea Laurenţiu e mare, dar e altceva. Altă experienţă…

— Cu ce treburi prin capitală?

— Păi, ştii, chestia cu plecarea în Vietnam.

— Aha! Dar ai venit cam târziu, mă întristez eu. Tocmai azi dimineaţă când pleca Fulga la Iaşi a dat telefon Ureche şi-a comunicat că are confirmarea secretarului Asociaţiei pentru aceeaşi plecare. Aşa că, ştii cum e, dreptul primului venit…

— Formidabil! Ce lucrătură! Şi mie care mi-a zis că nu-l interesează plecarea.

— De, ştii cum sunt poeţii, capricioşi.

— Ce capricioşi, asta-i chestie de onoare, de colegialitate. Mă face să bat atâta drum până la Bucureşti! Nu-l iert nici în mormânt!

Din ziua aceea, Damian Ureche, fragilul poet din părţile Gorjului transplantat la Timişoara, a avut multe de îndurat din partea temperamentalului prozator. Până când plictisit s-a dus la poştă şi şi-a expediat singur următoarea telegramă: „Plecarea în străinătate anulată. Pe viitor rugăm mai multă loialitate. Semnat Laurenţiu Fulga”. O citeşte cu glas tare şi se preface distrus şi îndurerat.

În liniştea compătimitoare, Ion Velican, fire sensibilă şi iertătoare, se ridică şi-l bate pe umăr vorbindu-i pentru prima dată după nu ştiu câtă vreme:

— Lasă, Damiane, nu te necăji. Uite, săptămâna viitoare avem o şezătoare cu cenaclul umoriştilor la Vinga. Te iau cu mine deşi nu eşti membru. Dă-o încolo de călătorie! Nici mie nu mi-au aprobat şi n-am făcut atac de cord. Precis că ne-a lucrat pe amândoi şmecherul ăla de Mircea Micu. A scris şi el un roman de 200 de pagini şi se crede prozator… Parodistul!

Fac ce-a făcut bunicul!

Dintre toţi scriitorii de origine ardelenească, cel mai fermecător şi mai de neclintit în calmitatea lui de ţăran din Bihor este Gheorghe Pituţ.

Robust şi liniştit are aerul că nimic nu-l atinge, nimic nu-l tulbură din nemişcarea lui monahală.

— Ghiţă, hai că ţi-a tamponat careva maşina!

— Stai un pic să-mi termin ţigara, că n-o fi foc…

Companion desăvârşit, prieten de nădejde, îmi place să-l ştiu alături în incursiunile literare şi-n acelaşi timp îmi place să-i fac mici farse amicale spre a-l vedea cum reacţionează.

— Pituţ, vii cu mine la Arad?

— Ce să facem acolo?

— Să citim poezii.

— Cui?

— Cum, cui? Am aranjat nişte întâlniri, lume bună, sala teatrului…

— Cine mai vine?

— Romulus Vulpescu…

— Ăsta vorbeşte prea mult!

— Nu-i musai să-l asculţi.

— Da, dar şi sforăie şi de fiecare dată am nimerit cu el în cameră. Şi dacă sforăie nu-i musai să-l ascult?

— O să dormi cu altcineva.

— Mai vine şi altcineva?

— Mircea Dinescu şi Rusalin Mureşanu.

— Rusalin, da. Dinescu se ţine numai de prostii. Când am fost la Deva mi-o ascuns manuscrisele, mi le-a luat din buzunarul paltonului şi nu mi

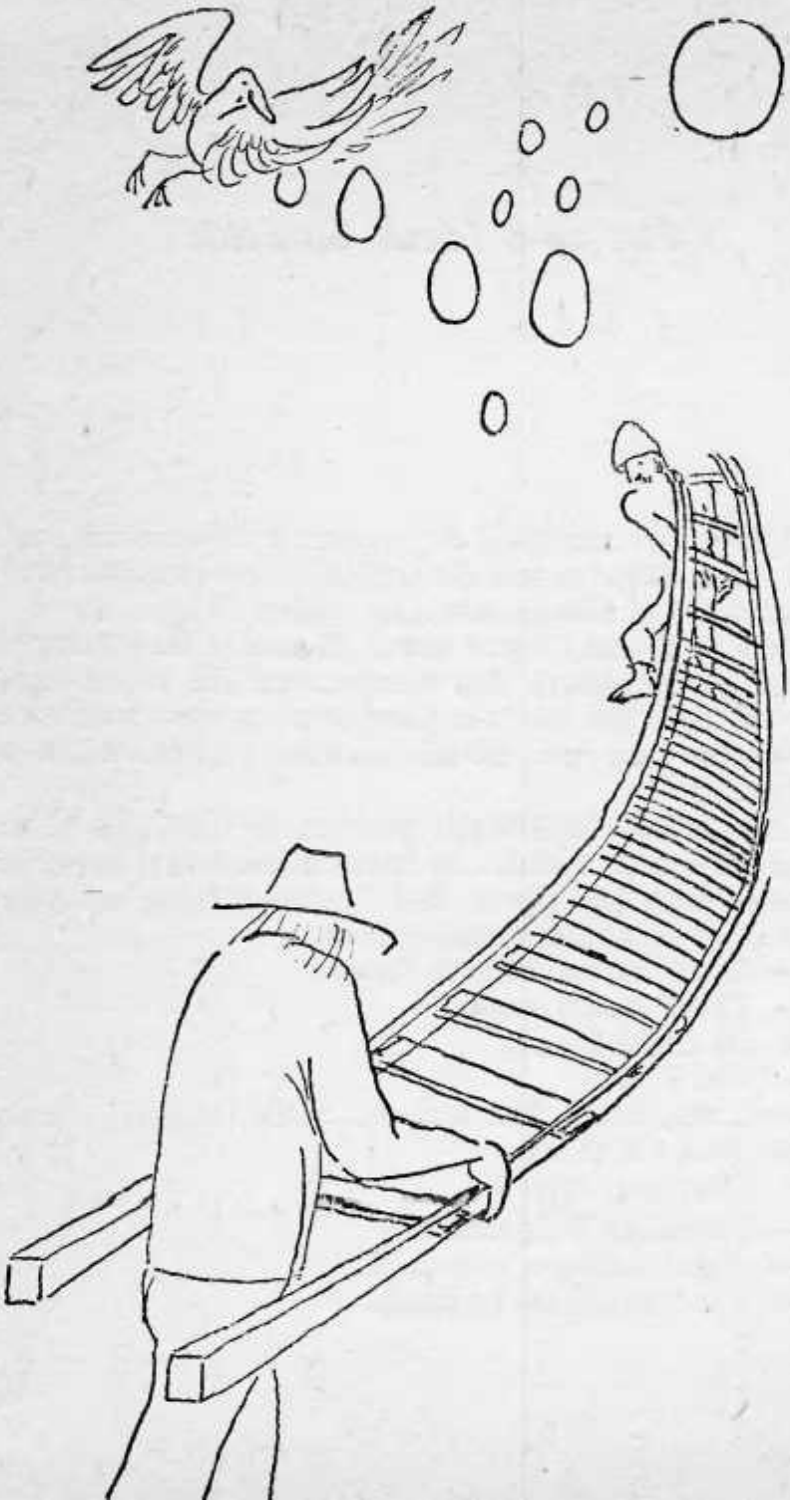

le-a dat decât cu un minut înainte de a-mi veni rândul să citesc.

— Lasă dragă, mergi cu mine, eşti în oraşul meu…

— Ei, şi cu tine mare nădejde. Nevinovatule!

Îl conving în cele din urmă şi, conform promisiunii, îl culc în cameră cu Rusalin Mureşanu care nu sforăie, dar în schimb se scoală din oră-n oră şi roagă vecinul de pat să-i privească limba spre a vedea dacă „nu-i cumva prea încărcată” De!…

Eu împreună cu Dinescu şi Romulus Vulpescu ne culcăm într-un apartament.

Ajungem dimineaţa la Arad, gustăm ceva în fugă şi hotărâm să ne odihnim până după-amiaza la patru, când urma să aibă loc prima întâlnire.

Îl plasăm pe Vulpescu în camera mică a apartamentului, iar Pituţ se retrage grav şi marţial „separat” într-o cameră vecină cu noi.

Încercăm să adormim, dar din odaia alăturată Vulpescu ne vesteşte prin întortocheate semnale acustice că s-a lăsat abandonat în braţele lui Morfeu. Ştia Pituţ ce ştia…

— Nea Mircea, mă întrebă Dinescu, Pituţ doarme profund?

— Cred că da. De ce?

— Mi-a venit o idee.

— Exprim-o!

— Ce-ar fi să-i „subtilizăm” pantofii? îl fierbem puţin.

Nici n-am avut timp să zic „de acord” că Dinescu s-a şi întors radios, cu figura sa de copil poznaş, arătându-mi „prada”.

La trei şi-un sfert, telefonul, care se afla în cameră la Vulpescu, sună strident.

— Ce pantofi dragă? Nu ştiu absolut nimic. Eu nu fac glume de astea. Poate că i-ai uitat undeva… Ştiu eu cum să-i uiţi? Cine atunci? Micu şi Dinescu sunt alături… Da, cred că dorm… Stai să văd.

Intră Vulpescu şi ne întrebă vădit iritat de brusca desprindere din braţele somnului:

— Ştiţi ceva de pantofii lui Pituţ?

— Ce pantofi? Care pantofi? Asta-i bună, se revoltă Dinescu.

Vulpescu se întoarce convins şi continuă convorbirea:

— Nu dragă nici ei nu ştiu nimic! Cum? Ai să faci ca bunicul? Mă rog…

— Ce zice, domnule? Ce vrea cu bunicul?

— Zice că dacă nu-i apar pantofii o să facă ce-a făcut bunicul lui în armată, când cineva i-a furat bocancii.

— Şi ce-a făcut bunicu-său? vrea să ştie Dinescu.

— Pe mine mă întrebi? De unde să ştiu. Părea foarte hotărât!

Aranjăm „apariţia” pantofilor la uşa camerei prin femeia de serviciu, ne facem că nu ştim nimic.

Ţinem şezătoarea şi Pituţ nu scoate niciun cuvânt, nu ne face niciun reproş. Ne priveşte din când în când zâmbind cu şiretenie de ţăran.

În cele din urmă, nemaiputând răbda, Mircea Dinescu îl întrebă:

— Ce-a făcut bunicu-tău când i-au furat bocancii în armată?

— Ce să facă? Nimic! Şi-o cumpărat alţii!

Cantor de ocazie

Subsemnatul are faima cântăreţului multilateral cunoscând de la romanţe şi doine ardeleneşti, melodii de joc din Oaş asortate cu ţâpurituri, arii de operă, colinde şi bocete până la cântecele ocazionate de ceremoniile religioase. Posed acest repertoriu heteroclit încă din copilărie, când familia ţinea morţiş să mă facă slujitor al Domnului întrucât, argumenta naşul meu: „Nu există meserie mai uşoară ca cea de popă. Şase zile te odihneşti şi în a şaptea cânţi!”. Lucru pe deplin adevărat.

Graţie acestei laturi a personalităţii mele sunt invitat cu regularitate la zile onomastice, botezuri, nunţi şi alte reuniuni familiare, prezenţa mea în astfel de împrejurări fiind justificată de cele relatate mai sus.

Un triumf total legat de dezvăluirea posibilităţilor muzicale l-am obţinut însă la nunta dramaturgului Radu Dumitru, talent descoperit de Fănuş Neagu în împrejurări mai bizare, dar talent autentic, avangardist convins şi burlac la fel de convins.

Într-o bună zi avangardistul s-a hotărât să rămână avangardist, dar a renunţat la burlăcie.

În această situaţie, cum e şi firesc, s-a gândit la doi naşi pe măsură, care să-i însoţească la ofiţerul stării civile, să-l ajute să spună da, să-l susţină în emoţiile clipei supreme, lucru întruchipat în persoana Stelei Neagu, soţia prozatorului Fănuş Neagu, din partea miresei, pe de o parte şi a poetului Nichita Stănescu, din partea mirelui, pe de cealaltă parte. Evident că în

alaiul de nuntă care a însoţit perechea la sfat erau prezenţi o seamă de reprezentanţi ai genurilor literare, cum şi membri ai familiei ambilor miri începând de la nepoţi şi până la străbunici.

După îndeplinirea ceremoniei la ofiţerul stării civile, la domiciliul proaspeţilor uniţi urma o mică slujbă religioasă (la insistenţele părinţilor), slujbă care nu putea începe din lipsa unui cantor care să dea răspunsurile tradiţionale. Preotul se încăpăţâna să aştepte apariţia cântăreţului care promisese că vine nuntaşii trăgeau cu coada ochilor la bucatele aşezate pe mese, naşii erau într-o situaţie delicată, tinerii căsătoriţi de asemenea.

Atunci, m-am apropiat de reprezentantul celor divine pe pământ, propunându-i să-i ţin isonul conform canoanelor bisericeşti. După un sumar examen în surdină, care l-a convins de veridicitatea afirmaţiilor mele, slujba a început spre satisfacţia unanimă. Preotul cânta frumos, şi subsemnatul se străduia să nu fie cu nimic mai prejos. Cântam cucernic şi melodios, când cu vocea în tremolo, când limpede şi la diapazon de Carusso spre admiraţia neţărmurită a rudelor şi altor invitaţi de parte femeiască şi amuzamentul copios al colegilor de breaslă. Evident că majoritatea nuntaşilor erau convinşi că prezenţa mea acolo era destinată special acelui scop şi cei obişnuiţi cu superficialitatea altor acompaniatori se minunau de conştiinciozitatea şi seriozitatea cu care dau răspunsurile.

În finalul ceremoniei, preotul m-a chemat într-o încăpere alăturată şi întinzându-mi nişte hârtii frumos împăturite m-a întrebat la ce biserică îmi exercit meseria. Înainte de-a-i răspunde am despăturit hârtiile numărându-le. Erau trei hârtii de câte cinci lei. L-am privit cu reproş şi am solicitat încă două hârtii similare, susţinând că acesta este tariful minim cu care sunt obişnuit. Companionul meu s-a executat puţin surprins de pretenţiile emise şi a repetat întrebarea. Nu i-am răspuns (de altfel nici nu aveam ce) şi m-am pierdut în mulţimea invitaţilor.

Un grup de rude m-au întâmpinat emoţionate felicitându-mă pentru „excepţionalul meu glas”; o bunică cu zulufi m-a întrebat dacă ştiu să cânt „Preasfântă născătoare” şi la răspunsul meu afirmativ m-a sărutat pe frunte. Cineva, mai curios, s-a interesat de onorariul cuvenit. Atunci, am făcut o mutră dezamăgită şi suspinând profund am declarat fără să clipesc că preotul îmi „dijmuise” trei sferturi de tain, că mi-a dat numai 5 lei, sumă

care a produs consternare şi uimire în sufletele celor din jur.

Discreţi şi compătimitori au efectuat o mică chetă al cărei rezultat mi-a fost înmânat cu delicateţe de bunicuţa zulufată, care mi-a acordat un sărut suplimentar şi dreptul de-a sta la masă alături de dânsa. Am luat pachetul cu bancnote, l-am măsurat din ochi şi l-am vârât în buzunar. Bunicuţa m-a liniştit: „sunt 125 de lei maică, nu-i rău, aproape cât popa, deşi meritai mai mult”.

Pe parcursul ospăţului am izbutit să-mi desfăşor un repertoriu adecvat (dovadă că romanţa „Sub vişinul cel înflorit” am repetat-o de zece ori), astfel că dimineaţă mi-a fost comandat un taxi şi, spre hazul înfundat al colegilor, am fost înzestrat cu o paporniţă plină de prăjituri, precum şi cu trei sticle de vin, semn al preţuirii definitive a celor din jur.

A trecut o lună de la cele relatate când, într-o seară, stând în holul Sălii palatului înaintea începerii filmului, văd îndreptându-se spre mine un ins cu barbă, jovial şi fericit, exclamând ceva din mers.

În timpul înaintării lui mă gândeam cine poate fi, îmi ziceam că e vreun pictor sau compozitor de muzică uşoară, încercând inutil să-i stabilesc

identitatea. M-am lămurit în clipa în care mi s-a adresat cu cuvintele: „Să trăieşti dascăle! Bine că te văd. Am duminică o nuntă clasa una, dichis mare şi cu pretenţii în Bucureştii Noi. Poţi veni?”

L-am privit impasibil şi i-am răspuns: „Vin cu o singură condiţie. Vreau o sută!”

Preotul a reflectat o clipă şi a dat afirmativ din cap: „Bine, te aştept duminică la ora 15 la mănăstirea Caşin. Dar să fii punctual!”

„Se poate părinte, punctual ca un ceas P, după care ne-am despărţit intrând în sala de spectacol şi nu ne-am mai văzut niciodată...

Cetăţean de onoare

Invitaţi în judeţul Argeş spre a participa la câteva şezători literare (pe vremea aceea era de fapt regiunea Piteşti dacă nu mă înşel) ajunsesem în ultima localitate, comuna Oarja, fără obişnuitele farse ce se aranjează de obicei. Eram cu Ion Bănuţă, regretatul George Dan, Ion Th. Ilea, Dragoş Vicol, Rusalin Mureşanu şi câţiva poeţi din oraşul de reşedinţă.

Intrăm în sală urmaţi de nerăbdători şi curioşi ascultători (era prima dată când în istoria comunei lor se petrecea un asemenea eveniment) şi într-o atmosferă caldă şi emoţionantă ne desfăşurăm putinţele literare mai bine de trei ore, timp în care se puneau diverse întrebări simple dar spontane.

Emoţionat şi sensibil la reacţia sălii, poetul Ion Th. Ilea, decan de vârstă care conducea şezătoarea şi urma să citească ultimul, avu un succes deosebit graţie patosului şi entuziasmului cu care-şi spunea versurile.

A urmat o mică masă oferită de organele locale în timpul căreia poetul Ion Th. Ilea a rostit un înflăcărat toast la adresa minunaţilor locuitori ai acelei comune argeşene. A urmat un răspuns al primarului care, la sugestia mea, propune ca poetul Ilea să fie ales cetăţean de onoare al comunei Oarja. Taraful a atacat cunoscutul „mulţi ani trăiască”, noi l-am felicitat emoţionaţi, maestrul a mai rostit un discurs în care-şi exprima planurile sale în legătură cu viitoarea înfăţişare arhitectonică a urbei, atmosfera era optimistă, lumea mulţumită şi lăutarii neobosiţi.

Apropiindu-se clipa plecării, rog doi tineri ce mi se păreau mai întreprinzători să satisfacă dorinţa proaspătului lor concetăţean care dorea, chipurile, să ducă cu el în capitală o traistă cu pământ din bătătura comunei ce l-a ales cu atâta căldură drept fiu al ei.

— Puneţi puţin mai mult să simtă greutatea gliei natale, le sugerează Rusalin Mureşanu.

Cei doi dispar încântaţi de sarcina încredinţată, după ce-i rugăm să facă în aşa fel încât preţioasa povară să ne parvină nouă, deoarece urma să-i oferim frumoasa amintire doar în microbuz în semn de surpriză.

După zece minute se întorc radioşi cu un săculeţ de plastic destul de măricel (circa 5 kg de pământ umed; am spus că era la sfârşitul toamnei), săculeţ legat strâns cu o aţă.

Mulţumim cântărind din ochi greutatea cadoului, apreciem zelul tinerilor şi dărnicia lor exagerată şi după ce ne despărţim, urcăm în microbus şi-ntr-o atmosferă sărbătorească (aproape de Piteşti) înmânăm săculeţul proaspătului cetăţean care-l primeşte cu bucurie şi candoare, asigurându-ne că-l va agăţa în holul de la intrarea locuinţei sale spre a-l avea mereu în faţa ochilor.

Pe drum, jucăm invidia cerând pe rând, cu insistenţă, „măcar un pic de pământ” în semn de amintire.

Fericitul posesor ne refuza cu îndârjire motivând că n-ar fi loial din partea lui având în vedere că este singurul îndreptăţit să aibă un asemenea privilegiu.

Ajungem în oraş şi în urma sugestiei mele ne îndreptăm spre poştă, de unde Ion Th. Ilea expediază două telegrame care au avut menirea să uluiască pe nevinovata funcţionară de la ghişeu.

Prima conţinea un număr de două sute trei cuvinte şi era adresată primăriei din Oarja. Compusă poetic şi destul de succint, din motive de economie, ea se constituia într-o veritabilă declaraţie de ataşament, mulţumire şi asigura pe locuitorii comunei de sprijinul unui ardelean care nu-şi calcă cuvântul dat.

Telegrafista citi textul de trei ori, ne cântări suspicioasă cu ochi profesionali, întrebându-ne dacă suntem siguri că este telegramă sau scrisoare.

La răspunsul ferm al maestrului, pătruns de importanţa momentului, se ridică de pe scaun şi consultă la ureche o

femeie mai în vârstă, probabil şefa ei, care în timpul relatării ne privea cu o curiozitate nemărginită. În cele din urmă dădu afirmativ din cap, tânăra ne calculă suma corespunzător şi apoi preluă textul celeilalte telegrame, mai scurtă, evident. Pe măsură ce citea, mirarea ei creştea proporţional cu parcurgerea textului. Se vedea că de data aceasta nu înţelege absolut nimic. Era şi greu de altfel. Ridică din umeri, calculă costul şi ne urmări multă vreme cu privirea ca pe nişte fiinţe căzute din lună.

A doua telegramă (o ţin minte aproximativ) era adresată regretatului preşedinte al Uniunii Scriitorilor, Zaharia Stancu, şi suna cam aşa:

„Eu, Ion Th. Ilea" european prin definiţie[2] şi cetăţean de onoare al comunei Oarja, cu fratele ardelean Micu alături vom aduce pământul la sediu spre a vă convinge de adevărul unor metafore eterne". Semnat: Ion Th. Ilea şi Mircea Micu.

Telegrama a fost primită a doua zi dimineaţă şi Zaharia Stancu, după ce a citit-o, îl cheamă pe Traian Iancu şi i-o arată:

— Citeşte-o şi spune-mi dacă înţelegi ceva… Ce înţelegi?

Traian Iancu o parcurge de trei ori de jos în sus şi invers şi recunoaşte învins:

— Absolut nimic, tovarăşe preşedinte!

— Ascultă, ce caută Micu la Piteşti, ce caută şi de ce nu-i la serviciu?…

— Ştiţi, e cu un grup de poeţi, şezători literare…

— Da, da, lasă că-l cunosc eu. Îi tai trei zile din salariu şi-l aduci la mine să-mi explice ce-i cu telegrama…

Ne-am întors de la Piteşti, nu mi-a fost tăiată nicio zi din salariu.

Iar Ion Th. Ilea, bunul şi mai vârstnicul meu prieten ardelean, păstrează şi azi sacul cu pământ şi când ne întâlnim mă întreabă: „mă, tu mai ştii că eu sunt cetăţean de onoare al comunei Oarja?"

Tunul lui Eugen Barbu

Despre scriitori şi artişti în general circulă numeroase legende. Cum se nasc ele, cine le acreditează şi le îmbogăţeşte,

[2] Aluzia se referă la faptul că Ion Th. Ilea a tipărit o vreme o revistă intitulată „Eu și Europa".

vom vedea mai la vale.

Deocamdată să vedem care este semantica cuvântului în cauză. Folosind dicţionarul enciclopedic aflăm că *legenda* este: „Specie a genului epic, în versuri sau în proză, în care se explică, apelând de obicei la fantastic, geneza unui lucru, a unei fiinţe, a unui fenomen, ori se evocă isprăvi neobişnuite ale unor eroi atestaţi sau nu de documente”.

Pornind de la această definiţie, Adrian Beldeanu, poet, prozator, pictor nonfigurativ, avocat şi consilier, povestea într-o zi într-o coloratură verbală bizantină ultimele capricii ale „patronului”, ale „bossului”, ale „balaurului”.

Cine este patronul, bossul, balaurul? Cine altul decât Eugen Barbu din a cărei locotenenţă face parte şi pe care-l adoră şi-l invidiază şi-i urmează sfaturile.

„Are un tun veritabil copii, de-un şarm nebun, cu inscripţii gotice pe afetul încrustat cu sidef, nu ştiu de unde l-a mirosit. L-a aşezat sus la Poiana Ţapului, în buza vilei, şi-n fiecare dimineaţă, înainte de-a se apuca de lucru îl lustruieşte cu o blăniţă de biber. Apoi înalţă steagul cu blazon, steag personal cu inscripţie încifrată, o formulă magică. E formidabil patronul! auzi ce să-i dea prin mintea lui cea strălucitoare” se entuziasmează Beldeanu aruncând priviri circulare.

— L-ai văzut Adriane? vrea să ştie careva.

— Ba bine că nu! Păi unde sunt eu în fiecare sâmbătă? Unde-mi petrec week-endul? Aud?

— Şi trage cu el, domnule?

— Încă nu. N-a avut prilejul…

După câteva zile, „legenda” e preluată, prelucrată şi transmisă:

— Aţi auzit că Eugen Barbu are două tunuri la Poiana Ţapului în stare de funcţionare cu care se fereşte de eventualii vizitatori? Mai are şi un catarg pe care urcă în fiecare dimineaţă drapelul personal în timp ce magnetofonul îi cântă imnul personal.

— N-are două tunuri. Ştiu din sursă sigură, intervine un alt iniţiat. Mi-a spus Dan Mutaşcu şi dacă el nu ştie… Are un tun şi o archebuză. Are în schimb două steaguri. Asta-i adevărat.

Într-o zi, în drum spre Braşov, Laurenţiu Fulga surâde insinuant şi mă întreabă:

— Ai auzit ceva de tunurile lui Barbu? Ce-ar fi să ne oprim să-i

facem o vizită.

— Ce tunuri? Ce vizită, nu facem nicio vizită, sare ca ars Traian Iancu. Dă-le-ncolo de tunuri că dacă află Zaharia Stancu ne-am ars.

— Are ceva tunuri, zic eu, cred că numai unul, deşi vorba circulă. Oricum, steag are, mi-a spus Constantin Chiriţă care e vecin cu el.

— Ce steag? Ce tot inventezi? se arată interesat Traian Iancu.

— Un steag cu blazon, pe care-l ridică în fiecare zi înainte de-a se aşeza la masa de lucru, că altfel nu-i vine inspiraţia.

— Şi e un tun normal… Un tun obişnuit? vrea să ştie poetul baladist.

— Aşa se zice că-i în stare de funcţionare.

Tăcem o vreme fiecare cu gândurile şi închipuirile lui şi când ne apropiem de Buşteni auzim vocea lui Traian Iancu:

— Tovarăşe vicepreşedinte…

— Prim vicepreşedinte, îl corectează Laurenţiu Fulga.

— Tovarăşe prim, ce-ar fi să ne abatem puţin din drum să vedem dacă-i adevărat?

Laurenţiu Fulga consimte şi în câteva minute urcăm spre locuinţa lui Eugen Barbu cocoţată în vârful cel mai de sus al dealului.

Ajungem gâfâind şi cercetăm miraţi poarta, curtea, tăpşanul din spatele casei, dar nici urmă de tun, nicio fâşie de steag. Doar un căţel flocos ne admonestează prin câteva lătraturi subţiri.

Un vecin curios să vadă cine suntem ne întreabă pe cine căutăm.

— Unde-i tunul maestrului? îl ia la sigur Traian Iancu.

— Ce tun? înmărmureşte de uimire cetăţeanul. Vă ţineţi de şotii!

Ne întoarcem dezumflați şi, pe drum, în stânjeneala generală sunt interpelat:

— Cine ţi-a spus chestia cu tunul şi cu drapelul?

— Păi, Adrian Beldeanu, de la el o ştiu.

— Beldeanu? Las’ că mai vine el să-i dau o documentare! îl învăţ eu minte să scornească poveşti în jurul marilor scriitori. Auzi numai, tun şi drapel cu blazon!

Într-o zi, clipa adevărului soseşte odată cu Beldeanu. Iancu îl priveşte pe sub ochelari, începe să dea semne vădite de

nervozitate şi-l chestionează direct:

— Beldene, de unde ai scos povestea cu tunul lui Barbu? L-ai văzut?

— Nu… nu l-am văzut se codeşte Adrian Beldeanu. Mi-a spus Mutaşcu şi patronul a confirmat.

— Află că n-are nici tun nici steag. Aşa-i Micule?

— Aşa se pare…

— Cum aşa se pare? N-am fost împreună acolo şi nu era nimic decât o javră de căţel?

— Când aţi fost? vrea să ştie Adrian Beldeanu.

— Acum o lună şi ceva.

— Păi, spuneţi aşa. Mai mult ca sigur că-l dusese pentru înregistrare.

— Ce înregistrare?

— Înregistrare şi autorizaţie. E totuşi armă de foc, nu?

— Şi steagul cu blazon?

— Ce rost avea să fie ridicat steagul. Nu ştiţi că steagul fără tun n-are niciun şarm. Asta e! Dacă vreţi ceva mai precis vin şi vă confirm săptămâna viitoare întrucât sâmbătă sunt invitatul maestrului.

N-a mai venit să confirme existenţa reală a tunului. După puţină vreme am auzit „din sursă sigură”:

— Ştii că Barbu şi-a vândut tunul lui Marin Preda?

— Ce vorbeşti domnule? De unde ştii?

— Mi-a spus Adrian Beldeanu care ştie de la Dan Mutaşcu, care a aflat de la Eugen Teodoru, care a auzit de la Marian Popa şi care ştia de la…

O întâmplare cu poetul Tomozei

La cel de-al doilea Festival Mihai Eminescu ce se ţine la Iaşi, am invitat un prieten, poet şi avocat, care ţinea morţiş să vadă în carne şi oase „floarea literelor române”.

Instalaţi la hotel Unirea, serveam mesele acolo, prilej cu care curiosul meu prieten, aşezat lângă mine, mă întreba din secundă în secundă: „cine e ăla de lângă ăla, dar celălalt, dar cel cu barbă”… Nu cunoştea decât pe Fănuş Neagu „de la televizor”, în rest, figurile celorlalţi îi erau total necunoscute. La început am jucat cinstit declinând numele adevărate ale fizionomiilor indicate de năbădăiosul meu prieten. Dar el se

încăpăţâna să-i cunoască absolut pe toţi, începusem să mă plictisesc, erau peste şaizeci de poeţi din toată ţara, plus localnici. Pe unii mai tineri nu-i cunoşteam nici eu. Dorinţa lui cea mai arzătoare era să-l cunoască pe poetul Gheorghe Tomozei.

— Nu e cel de colo? Precis că el e! îl ştiu din poză, zise, şi-mi arătă un bărbat tânăr şi frumos, blond, semănând cu „Sfântul”, care nu era altul decât Horia Scărlătescu, unui dintre şoferii Uniunii Scriitorilor.

— Ai ghicit. El e! confirmai eu felicitându-l pentru intuiţie.

— Te rog mult, prezintă-mi-l! Te rog…

— Stai o clipă să-i vorbesc. Ştii, e un tip mai ciudat. Un singuratic. Nu-i prea plac convorbirile despre literatură.

Mă ridic şi-i fac un scurt „instructaj” presupusului Tomozei care se lasă convins cu greutate, dar se lasă.

— S-a aranjat. Te duci la el, i-am spus cine eşti. Te aşteaptă cu plăcere.

— Pot să-i citesc câteva poezii? Poate mă publică în „Argeş”.

— Evident… Invită-l undeva, staţi în doi şi-i citeşti tot volumul. Sper că l-ai adus?

— Le-am adus pe amândouă. Că între timp am mai scris unul.

— Cu atât mai bine, zic eu gândindu-mă la bietul Horia, dar deocamdată să nu-i citeşti decât un singur volum.

Şi dus a fost… Toată ziua şi nici seara nu l-am mai văzut. A doua zi, dis-de-dimineaţă, bate cineva la uşa camerei mele. În prag Horia, şoferul, pe post de Tomozei cu chipul tras, nedormit şi palid:

— Nea Micule, m-ai nenorocit! Mi-a citit o sută douăzeci de poezii, am stat până la trei dimineaţa şi azi mi-a promis că-mi citeşte încă un volum. Eu ori mor, ori îl omor. Scapă-mă!

Noroc că-n aceeaşi zi a trebuit să plece urgent la Bucureşti. Cu prietenul nu s-a mai întâlnit. I-am explicat c-a fost chemat pentru o plecare în Cuba.

— Ce ţi-a zis de poeziile mele?

— A zis că-i pare foarte rău că n-a putut asculta şi celălalt volum…

După câţiva ani, prietenul meu vine într-o vizită la Asociaţia Scriitorilor din Bucureşti. Uitând pe moment de întâmplarea de la Iaşi, îl prezint pe Gheorghe Tomozei care se afla de faţă. Pe adevăratul Gheorghe Tomozei.

— Zici că dânsul e Gheorghe Tomozei? Lasă-te de bancurile tale. Păi ce, n-am stat cu el o noapte şi nu i-am citit poezii? îmi spui mie cum arată poetul Gheorghe Tomozei…

Peşte oceanic în lacul Mogoşoaia

Într-un început de primăvară, actorul C.G., soţul unei cunoscute scriitoare, a venit împreună cu dânsa să-şi petreacă un scurt concediu la Mogoşoaia. Pescar pasionat, înzestrat cu tot soiul de instrumente care mai de care mai grozave, ieşea zilnic pe lac la pescuit de bibani. Spre disperarea mea şi a tânărului poet Mircea Dinescu (contaminaţi ambii la patima pescuitului de Băieşu), de fiecare dată, concurentul nostru făcea rost de o saramură, pe când noi, cunoscând mai bine balta, ne întoarcem umiliţi cu patru-cinci roşioare pricăjite.

— Ce facem, dragă, simt cum mă bagă în mormânt?!

Într-o zi, mă fac luntre şi punte şi obţin un crap de vreo trei kilograme. Dimineaţa, ca de obicei, ne întâlnim pe malul lacului:

— Tot la bibani, tot la bibani?

— Tot, că e sezonul.

— Noi o să dăm la crap, cu mămăligă, precizează insinuant şi provocator Mircea Dinescu.

— Craaap? În lacul Mogoşoaia…

— Da! Se arată de necombătut poetul.

— Când o face plopul mere, filosofează experimentatul pescar. Şi întorcându-se spre mine continuă: şi dumneata care eşti mai serios (nu ştiu la ce se referea afirmaţia) te iei după un puşti? Stai lângă mine să dăm la bibani.

Mă codesc, deşi asta aşteptam, şi conform înţelegerii poetul se depărtează câteva sute de metri, distanţă la care niciun ochi de vultur n-ar fi putut face deosebirea dintre un crap mort de două zile şi unul proaspăt prins.

Stăm pălăvrăgind întâmplări pescăreşti, trece mai bine de o oră, când deodată, din direcţia *puştiului,* se aude un răcnet de victorie însoţit de chiuituri şi salturi acrobatice.

Ne mutăm privirile într-acolo. Actorul desluşeşte strălucirea aurie a crapului luminat de soare. Se face palid şi exclamă înăbuşit:

— Extraordinar, există crapi în Mogoşoaia!

— Hai să ni-l arăţi, strig eu conform regiei dinainte stabilite,

dar puştiul, apucat de năbădăi, traversează în fugă grădina mişcând peştele, care se zbătea ca un proaspăt prins, şi dispare în direcţia bucătăriei urlând:

— La cuptor cu el! La cuptor!

Actorul îşi strânge uneltele cu o nesfârşită tristeţe pe chip şi dispare fără comentarii cu modesta sa pradă: trei bibani uscaţi şi… subdimensionaţi.

La prânz oferim tuturor câte-o bucată de saramură, inclusiv cunoscutei scriitoare care refuză demn „deoarece şi soţul meu a prinsă Mazilu mânat de elanuri filosofice face consideraţii de gurmand, arătând deosebirea netă dintre peştele sălbatic şi cel de crescătorie, care se cunoaşte după gust…

Trei zile la rând veteranul pescar, posesor al unei mămăligi făcută după toate regulile artei, a dat la crap cu o îndârjire şi perseverenţă rare, dar fără niciun rezultat.

A patra zi, Fănuş Neagu, având nişte invitaţi la masă, aduce un peşte oceanic de vreo şase kilograme, congelat şi tare ca o bucată de oţel. Cum masa urma să aibă loc abia seara, „împrumutăm” peştele fără ştiinţa lui, în ciuda protestelor vehemente ale bucătăresei. Eu mă apropii de mohorâtul nostru rival, să-l ţin de vorbă şi să pregătesc terenul. Dinescu o ia printre tufişuri încovoiat de povara congelată, ascunsă sub haină şi se instalează în acelaşi loc, pe o ţeavă de metal ce traversa lacul. Agaţă bine „monstrul

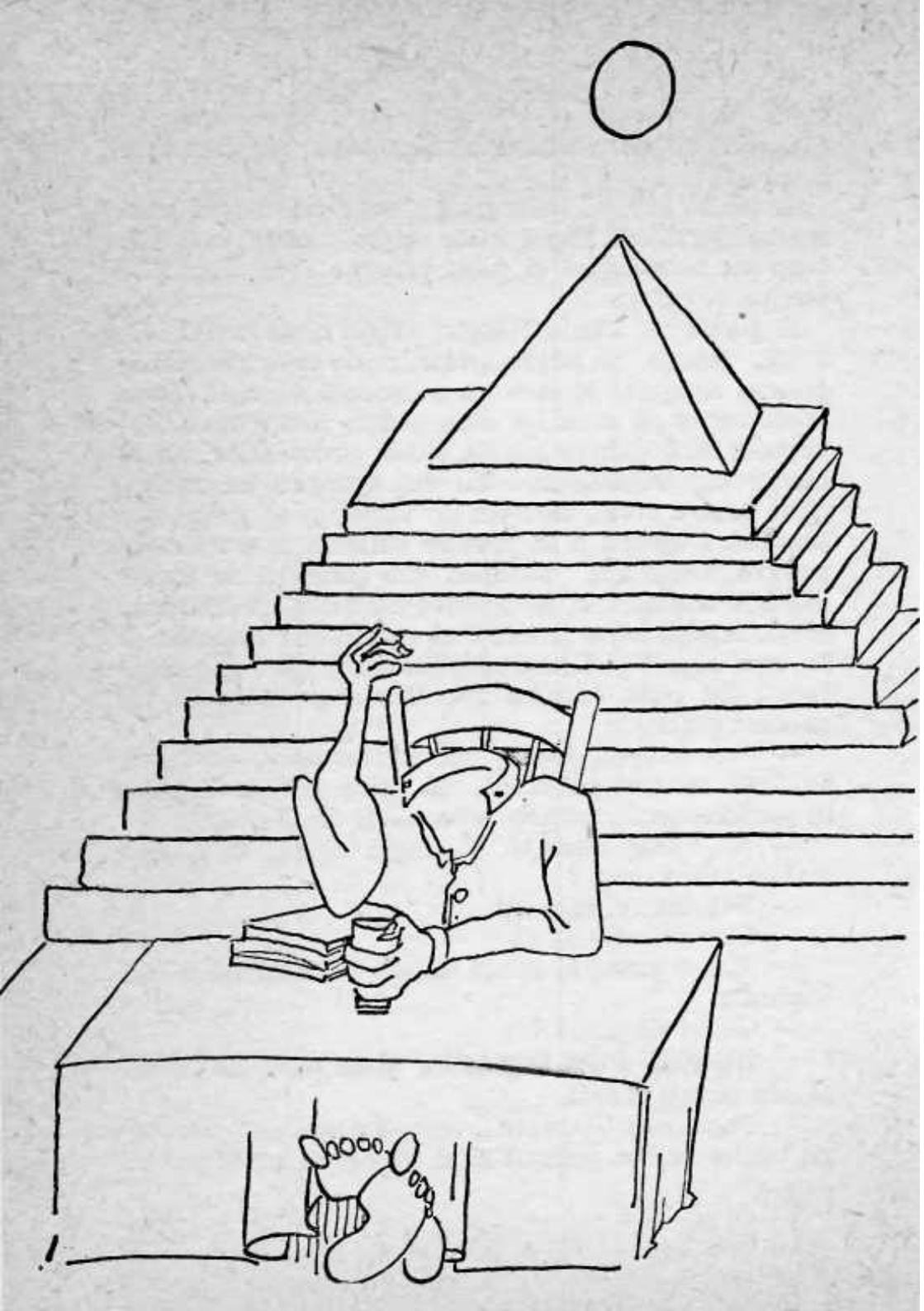

marin” în ancoră (să fie mai sigur) şi-l lasă să plutească spre decongelare... De data aceasta spectacolul trebuia să fie absolut grandios.

— Nu muşcă, încep eu conversativ, deşi era evident că preopinentul, ca orice pescar depăşit în performanţă, nu prea avea chef de dialogat.

— Nu! Dar vine el. Şi, după câteva secunde: tânărul tot la crap?

— Tot, încuviinţez eu.

— Cu ce momeală dă?

— Are o pastă specială adusă de Andriţoiu din Vietnam.

— Ce fel de pastă?

— Nu ştiu. Pute îngrozitor şi se pare că lucrul acesta atrage crapii.

— Pastă din Vietnam... atrage crapii... n-am auzit aşa ceva. În primul rând că peştii n-au miros.

Nu termină bine de argumentat că răcnetele de bucurie se reeditează şi vedem cum puştiul, ridicat pe ţeavă, trage cu nădejde, îndoind bambusul din pricina greutăţii. Nailonul se întinde, băţul se curbează ca o semilună, un bot enorm se arată din apă, concurentul nostru murmură incoerent: fenomenal, nu se poate... Totul era splendid. Peştele se ridica uşor ca un mic submarin fusiform, când văzui stupefiat bambusul revenind drept, la poziţia iniţială şi înţelesei totul. Se rupsese guta!

— L-a scăpat, jubilă versatul pescar, habar n-are cum se scoate un crap!

După prânz, aşteptam neliniştiţi apariţia lui Fănuş Neagu, imaginându-ne potopul de metafore ce avea să urmeze. Şi într-adevăr, se arată ca o vijelie şi venind drept spre masa noastră începu cu o voce nu tocmai veselă:

— Ce-aţi făcut, nenorociţilor, cu peştele meu?

Tăceam chitic, făcând semne disperate din ochi.

— Ce vă tot strâmbaţi, mă! Eu vreau peştele meu că altfel vă mănânc fripţi.

Iritat de liniştea stingheritoare, ne privea neînţelegând nimic. Şi atunci se auzi vocea rivalului nostru:

— Nene Fănuş, peştele s-a dus pe apa sâmbetei. L-a scăpat! Dar să ştiţi că tovarăşul Micu n-are nicio vină. Junele l-a scăpat. Nu l-a *obosit* îndeajuns...

Fănuş ne priveşte cum priveşte şarpele boa te miri ce victimă

şi replică:

— Cum să-l obosească, dacă era congelat? Ce tot vrei şi dumneata!

Apărătorul meu se ridică ofensat şi zise:

— Să ştiţi, maestre, că eu vă citesc şi vă respect. Dar glume de soiul acesta nu înghit. L-am văzut cu propriii mei ochi.

După care părăsi demn sala de mese.

Drept urmare am plătit 12 fripturi şi vinul de rigoare pentru invitaţii veniţi să mănânce peştele lui Fănuş.

E adevărat că peştele era numai congelat, nu şi… vinificat.

Ahoe! Ahoe! Ahoe!

Interjecţia este legată de numele unui poet logodit cu boemia, fost rugbist, fost singaporist (de la restaurantul Singapore), al cărui nume este Tudor George.

Hirsut, atletic, zgomotos şi sentimental, Ahoe, căci astfel îl alintă confraţii, duce în spate un *sac* de păcate făcute fără de voie, pe şira unei spinări delicată ca un sonet aerian.

Ah! ce plăcere a peroraţiei cu voce ridicată are, ce atacuri în versuri şi proză răspândeşte în jur, mai ales când deasupra lui veghează faţa surâzătoare a zeului Bachus. Mitraliază epitete, aruncă metafore cu brandul, nu se teme de nimeni şi de nimic, este unic şi strălucitor, spumant şi în vervă, urmărit cu stupoare sau simpatie, cu înţelegere sau iritare.

M-am tot gândit ce întâmplare să scriu în legătură cu el, una distinctă, caracteristică, pe măsura temperamentului şi umorului său.

Cunoscându-l din clipa venirii mele în Bucureşti, m-a frapat nu atât prin vestimentaţia mai mult decât bizară, verva debordantă şi insolenţa băiatului crescut la mahala, ci mai ales prin extraordinara sa bonomie, nonşalanţa afişată, teribilismul pe care nici azi nu ştiu în ce măsură îl joacă sau îl deţine structural.

Deci întâmplări cu Ahoe?… Sunt multe şi greu de selectat şi atunci nu e mai bine să le amintesc absolut fără relaţie între ele, aşa cum mi-au rămas în memorie şi cum circulă ele în legendele scriitoriceşti?

Imaginaţi-vi-l cu barba lui de matroz îmbătrânit parcă sub Aurora boreală, în urmă cu zece ani, într-o dimineaţă de primăvară, stând în piaţa Matache în faţa unui ziar pe care se

odihneau două perechi de pantofi şi declamând cu voce de stentor: „Ia pantofi cu talpă groasă / Care iarna nu te lasă”!, spre stupefacţia gospodinelor şi-a altor cumpărători din preajmă.

Erau pantofii mei şi-ai poetului Rusalin Mureşanu pe care ne-am gândit să-i sacrificăm la îndemnul lui Ahoe, în speranţa că vom obţine contravaloarea unei sticle de votcă românească. I-a vândut până la urmă unui inginer, mare amator de poeţi şi poezie, care a oferit fără să se tânguie preţul solicitat de tenacele negustor fiindcă-l cunoştea. Noi stăteam în spatele unei gherete, jenaţi şi pudici, privindu-l ca pe-un străin, lucru care l-a iritat pe nonşalantul sonetist obligându-l să ne apostrofeze de la distanţă: „Hai, mă, găinarilor, că altfel plec şi consum venitul de unul singur!”

Terenul lui de desfăşurare este Casa Scriitorilor, loc de întâlnire al aproape tuturor reprezentanţilor muzelor autohtone, teren fertil, în care verva şi logoreea lui congenitală au câmp liber de desfăşurare.

Într-o seară de toamnă, în grădina restaurantului, nimeresc împreună cu soţia şi fetiţa mea Oana (pe vremea aceea în vârstă de cinci ani) în mijlocul unui „program” de toată frumuseţea pe care Ahoe îl executa tuturor celor prezenţi, fără excepţie, dovedind cu argumente din cele mai forte că el este singurul stegar al liricii autohtone, singurul învestit cu har divin, atins de înger cu aripa la tâmplă, restul fiind nişte neînsemnaţi mâzgălitori de hârtie şi… „brazofagi”.

La vederea mea, diapazonul vocal s-a înteţit, am fost etichetat „parodist din Ardeal”, „umorist de ocazie” precum şi cu alte complimente… circumstanţiale şi de mod.

În răstimpul unei scurte pauze de redresare a vocii, Oana, care-l cunoştea din ocazii mai paşnice, neimpresionată ca orice copil de exuberanţa verbală a stimatului coleg, s-a strecurat printre mese apropiindu-se de el şi cerându-i cu voce subţire: „Nenea Ahoe, vrei să-mi rupi şi mie o frunză şi ţi-o dau ţie să nu mai fi supărat”. La care, Ahoe s-a întins spre coroana unui platan, a rupt o ramură şi-a început s-o ducă în poziţia „târâş” spre Oana, care aştepta amuzată. Astfel s-a încheiat prima parte a unui spectacol ce promitea să se desfăşoare în mai multe…

Dar scena magnifică, indiferent de veridicitatea ei (deşi sunt

sigur că este autentică), petrecută într-o noapte târziu, noapte frumoasă ca un „sonet erian” făcut de Ahoe la comandă şi, vorba lui, „din capul meu” când, la un colţ de stradă, în drum spre casă, singur dar la fel de volubil, a întâlnit o javră de căţel părăsit şi fără stăpân. Cică, s-ar fi oprit noctambulul poet cuprins de o milă ancestrală, ar fi îngenuncheat în faţa flocosului patruped şi l-ar fi întrebat: „Ai mâncat bă, însinguratule?”

Bănuim că potaia cu pricina ar fi dat un semn al evidentei sale înfometări din moment ce Ahoe s-a scotocit prin buzunare, a scos o hârtie mototolită şi i-a aşezat-o la picioare dându-i următoarea indicaţie: „Ia mă, cuţule, să-ţi cumperi un kil de oase. Da’ să nu-i bei!”… După care a dispărut mistuit de noapte, convins probabil că javra cu pricina se află deja în faţa vreunei măcelării, cu banii în bot, aşteptând ora deschiderii…

Cam în aceeaşi perioadă de „înflorire materială”, în faţa Casei Scriitorilor, noapte de noapte, staţionau un număr respectabil de tomberoane şi cisterne de stropit trotuarele împreună cu mânuitorii lor, care aşteptau stând ca pe marginea lacului Capernaum sosirea Mântuitorului.

„Mântuitorul” lor nu era altul decât Tudor George, generosul baladist care-i obişnuise de la o vreme cu un tain fix de 3 litri de vin pe care îl oferea cu generozitate după ce însetata asistenţă scanda într-un glas celebrul catren despre filosofia vieţii, pe care îl interpretau cu aplomb şi hărnicie:

„Ca, *viaţa nu-i decât o frunză*
ce pluteşte pe un lac.
Vine vântul, şi-o alungă
şi-o sucеşte, şi-o-nvârteşte după plac…!”

Apoi, se încolonau voioşi în urma bardului însoţindu-l până la locuinţa din str. Paris şi ascultând cu nesfârşită uimire improvizaţiile sclipitoare ale nelecuitului sonetist, care se întorcea la un moment dat spre ei şi-i binecuvânta cu trei strigăte de: Ahoe! risipindu-i în umbra nopţii.

Pachetul miraculos

Întâmplarea de faţă am recepţionat-o în mai multe variante, de fiecare dată altfel chiar din gura aceluiaşi povestitor, aşa că

n-aş putea spune care este de fapt desfăşurarea cea mai exactă. Adevărul este că cele de mai jos s-au întâmplat mai demult, în camera poetului Grigore Hagiu, o „garsonieră” plasată la subsol în care se intra complicat şi se ieşea pe geam.

Era în vremea „boemiei studenţeşti” şi odăiţa era vizitată cu multă perseverenţă de tinerele speranţe ale literelor române, din diverse motive. Se dormea în comun, se schimbau idei în comun şi (lucrul cel mai important) se „consuma” în comun.

Într-o bună dimineaţă, când ultimele rezerve alimentare lichide şi solide se pulverizaseră, Nicolae Velea, de serviciu în ziua aceea, se ridică în capul oaselor (cap cioplit în rădăcina unui copac noduros, cum, plastic, îl portretizase un critic) şi anunţă cu glas de gornist înrăit de foame şi nesomn:

— Copii ai suferinţei, treceţi la micul dejun!

Treziţi din somn, buimaci şi neîncrezători, cei câţiva pensionari pasageri se urniră din cuibul inspiraţiei nocturne gata să mestece şi şuruburi. Se aflau prezenţi Fănuş Neagu, lung şi deşirat, slab ca un fachir (pe vremea aceea), posesor al unor saboţi de lemn cu numărul 47, producţie proprie, Nichita Stănescu, suav blond şi nostalgic, mort după iaurt şi lapte bătut, vorbind în versuri în jargonul mahalalei ploieştene, şi proprietarul garsonierei, Grigore Hagiu, care dormea cu un caiet dictando sub cap, plin de sonete scrise cu creion chimic.

În mijlocul camerei, pe o scândură cu pretenţii de masă se lăfăia tăiată mărunt o varză murată, aurie şi colorată cu boia.

— la vărzica, fără sare, fără piper, dietetică şi cu vitamină, face bine la ficat şi la splină, a strigat Velea încurajator.

— Asta-i tot mă? l-a întrebat cu glas ameninţător Fănuş Neagu, gata să-l facă garnitură.

— Plus *apică.* Apică bună de la „robenet”, a completat seniorial Velea.

Momentul marii hotărâri venise. S-au codit, au mirosit, au plescăit şi, în cele din urmă, au tăbărât…

Ospăţul a durat câteva secunde, răstimp în care la uşă se aude un „cioc-cioc-cioc” timid urmat de intrarea uşor jenată a prozatorului Pavel Aioanei, zis Traşcă, pripăşit în Ardeal din motive misterioase.

Nu era singur. În mâna dreaptă purta, ţinând-o de mâner, o ladă cu proporţii respectabile, un fel de cufăr de recrut pe care scria clar cu litere albe: Nu mă răsturnaţi! Fragil! Alimente!

Lectori avizaţi, cei patru comeseni citiră dintr-un ochi inscripţiile, reţinând în mod unanim ultimul cuvânt.

— Ce-ai acolo? au rostit într-un glas ca Trio Grigoriu, pe vremuri, când se asortau la voce.

— Alimente pentru analiză, a bâlbâit „provincialul”.

Şi începu să le explice cum un inginer de la o întreprindere alimentară din Cluj, pe care-l cunoştea, îi încredinţase în gară respectivul pachet spre a-l duce la un laborator pentru controlul calităţii produselor.

Cei patru meditară în consens de idei şi hotărâră:

— Ai nimerit! Aici e laboratorul! Desfă să controlăm calitatea!

Ziua începea magnific! Lada conţinea în afara unor delicatese (salam de iarnă, conserve de diferite soiuri, brânză topită şi netopită) şi câteva sticle cu alcool pur, tot pentru analiză.

Totul a fost „controlat” cu o rapiditate incredibilă. Apreciară alimentele şi dădură calificativul „foarte bine”. Aveau un singur regret care privea cantitatea. Cam puţin… Alcoolul rafinat a fost înjumătăţit cu apă. După care au slăvit seriozitatea ardelenilor şi nemaipomenitele lor produse. Apoi au început să discute literatură şi să facă consideraţii optimiste asupra vieţii.

— Şi eu, ce-i spun eu inginerului de la Cluj, a rostit într-un târziu Pavel Aioanei.

— Nu-i spui nimic. Îi dăm o telegramă…

Şi compuseră pe moment următoarea telegramă, de-o mare acurateţe stilistică: „Necaz mare. Stop. Lada pierdut. Stop. Trimiteţi alta pentru analize. Stop. Urgent.”

Dedesubt au trecut adresa „laboratorului” în care se pierduse preţiosul colet şi, plini de încredere, au aşteptat…

Au trecut douăzeci de ani de la data expedierii telegramei şi nici până astăzi încăpăţânatul şi „norocosul” inginer de la Cluj n-a catadicsit să dea vreun semn. Ceea ce ni se pare destul de curios!

Mâine la ora 10…

Nichita Stănescu este unul dintre cei mai anturaţi scriitori contemporani. Nici Fănuş Neagu, cunoscut pentru farmecul său personal, nici Eugen Barbu care are şase-şapte „locotenenţi” permanenţi, nici măcar Adrian Păunescu cu numeroşii folkişti de la cenaclul Flacăra nu izbutesc să-l egaleze.

Nichita are „casă deschisă” cam 24 de ore din 24; secretara personală nu pridideşte să se uite prin vizor, soneria zbârnâie insistent, admiratorii, prozeliţii, studente melancolice, numismaţi înrăiţi, pictori suprarealişti, redactori de la TV ies şi intră, să-l salute pe maestru, să-l asculte, să „radă” o gură de votcă, să se… culturalizeze.

La el murmură veşnic o chitară; în bucătărie trei fete din Ploieşti, fugite de acasă să-l vadă pe marele blond, spală pahare şi pun de cafea, un pictor bărbos stă într-un colţ şi privind fioros aruncă cu degetul culori felurite pe o pânză imensă, un june poet cu plete şi lavalieră stă în genunchi cu „Epica magna” în mână şi-o mângâie ca pe-o amantă, Damian Necula, prozator şi poet, scoate nori de fum din pipa japoneză, maestrul dictează cu voce moale felii de gânduri, metafore uluitoare, secretara bate cu un singur deget căutând literele.

— Unu este mai mare decât doi, A este A fiindcă şi B este B! zice maestrul şi surâde serafic.

Se face linişte de gheaţă, emoţia vibrează ca o strună, junele poet leşină pe podea şi nimeni nu-l bagă în seamă, fetele din Ploieşti nu mai spală pahare, pictorul cu barbă se ridică, sărută mâna maestrului, apoi se întoarce la şevalet şi grav, cu gesturi largi, scrie dedesubtul amalgamului colorat: „acesta este poetul Nichita Stănescu”! Asistenţa aplaudă şi oftează, se aud sughiţuri mascate de plâns, smiorcăie nasuri…

— Pahare pentru toată lumea! comandă maestrul şi cele trei june, lipa-lipa, vin în vârful picioarelor purtând pe tăvi de metal pahare, păhăruţe, căni de tablă, de plastic, borcane de iaurt, şi chiar o călimară. Junele poet bea dintr-un dop de votcă…

Insul cu chitară în chip misterios de meridional dezmoştenit *trage* un acord fin. Vibrează geamurile. Toţi încep o melodie nici rară nici iute pe versurile maestrului. Numismatul bate tactul în podea. De jos apar fericiţii vecini care solicită o dedicaţie şi-l roagă pe numismat să bată tactul, dacă se poate, în tavan, fetele de la Ploieşti scriu ilustrate părinţilor şi-i anunţă plângând că viaţa lor a primit o nouă şi definitivă turnură…

Maestrul se încruntă cu paharul în mână, nelinişţit, nemulţumit, iritat… Asistenţa încremeneşte.

Pe fundalul acestei scene intră subsemnatul gata să prezinte condoleanţe…

— Nu-i rece, zice maestrul. Nu-i rece băuturica! Notează (îi

spune secretarei): trebuie cumpărat un frigider. Termen de execuţie… trei zile!

— Slăvite, zic, Hristea dragă şi Nichi şi Bubulerule, nu arunca banii în vânt. Nu-i risipi. Am eu un Fram model 1960, bun, marfă solidă, merge şi vara şi iarna. Ţi-l fac cadou că mi-am cumpărat un Arctic şi…

— Basta, se aprobă. Vino să te pup!

Mă duc să mă pupe şi roşesc de plăcere forfecat de priviri invidioase.

— Copii, uitaţi-vă la el! Este cel mai mare umorist al nostru! Parodist, copii, şi suflet rar. Păcat că n-are talent în poezie…

— Cum facem cu frigiderul? încerc eu timid.

— Ordin: patru voluntari care să transporte obiectul de la locuinţa prietenului nostru comun pe care-l pupăm cu toţii-n… (urmează un cuvânt fără importanţă). Unde stai prietene?

— În Drumul Taberei zic…

— Aproape! Un fleac… Deci, cine merge?

Se bulucesc ca la pomană. Chitaristul melancolic, pictorul bărbos şi lat cât un dulap, poetul sfrijit ca şi cum s-ar hrăni cu manuscrise, numismatul cu priviri de şarpe hipnotizat, toţi, gata să preia obiectul chiar în clipa următoare.

— Mergem şi noi să ne uităm, ciripesc cele trei graţii din Ploieşti.

— Ai văzut bătrâne, zice Nichita, fără probleme, mâine la 10 fix vor fi la tine acasă. Vin şi eu să-i *coordonez,* luăm o furgonetă sau mai bine pe Damian cu maşina şi-i facem Framului schimbare „de domiţil”.

Ies năucit, mă grăbesc spre casă, spăl frigiderul, îl lustruiesc, îl mut pe hol să fie la îndemână, cumpăr un şnur nou, înlocuiesc becul şi aştept să se facă „mâine la 10”…

Dorm visând carnavalul din Rio de Janeiro, tramvaiul opt trecând ca un bolid pe sub geamul meu şi pe Ghandi vorbindu-mi direct în româneşte.

Mă trezesc frisonat şi încep să aştept. Se face 10, apoi 11, apoi se lasă seara şi frigiderul stă în hol pradă unei nerăbdări tipice acestui gen de aparate. Nu vine însă nimeni!

A doua zi mă prezint la locuinţa maestrului şi sun timid. Se aud paşi târşiţi, îmi deschide junele versificator tot cu „Epica magna” în mână şi se holbează la mine ca la un necunoscut.

— Nichita este? zic.

— Este! Dictează un poem şi noi scriem. Intraţi repede că pierd şirul. Dictează de ieri seară de la 9. E un poem nemaipomenit…

Intru. Nu mă vede nimeni. Secretara bate la maşină ajutată de pictorul bărbos, cele trei graţii scriu pe unde apucă. Au terminat pereţii camerei şi s-au mutat în baie. Maestrul dictează cu ochii în plafon.

Mă vede şi mă salută evaziv zicând:

— Mâine la 10, dacă nu-i rece, toată şleahta trece şi-l ia pe berbece.

— Scriem şi asta, vru să ştie secretara?

Maestrul se încruntă, se descruntă şi anunţă cu gravitate:

— Eşti destituită chiar din clipa aceasta! Treci la bucătărie. Tu (se adresează el uneia din cele trei conorăşence) îi iei locul. Dixit!

— Eu, ştiţi, nu mă pricep la chestia asta…

— Nu contează, ai să înveţi, zice maestrul. Şi către mine: deci, mâine la 10, absolut sigur, să stai acasă, vin şi eu să supraveghem lucrările…

Toate acestea s-au petrecut în luna aprilie anul trecut. De atunci au trecut vreo 200 zile. Am tot aşteptat să se facă ora 10 până când într-o zi am angajat o furgonetă, doi oameni care să ni-l încarce şi l-am dus la Asociaţia scriitorilor, întrucât maestrul nu era acasă.

Frigider bun, harnic, folositor, livrat la domiciliu sau la un pas de domiciliu. Plătit şi cu acte în regulă.

— Când vii Nichita să iei frigiderul?

— O, vino să te sărut! Bătrâne eşti un domn. O să-ţi dedic un poem. M-ai salvat cu frigiderul. Vin să-l iau mâine la 10. Să fii aici neapărat. Nu uita, mâine la 10!…

Suntem în 1979 şi eu aştept şi frigiderul aşteaptă să se facă odată „ora zece”. Mai ales că invitaţii sunt obligaţi să consume băuturile la temperatura camerei!

Aventuri în Europa

Cu zece ani în urmă, sau poate mai mult, un tandem redutabil şi pitoresc format din doi cronicari sportivi, Fănuş Neagu şi Ion Băieşu, se pregăteau *să năvălească* în Europa, ba chiar mai

departe, în ţara marelui Will.

Cei doi colegi de condei mai fuseseră plecaţi peste hotarele patriei. Băieşu, o zi la Ruse prin O.N.T., transport cu autocarul, mâncare la pachet şi dicţionar bilingv pentru conversaţii uzuale, iar Fănuş Neagu, două zile la Varna trimis de ziarul Agricultura socialistă cu prilejul zilelor viei şi vinului. Deci nu se poate spune că nu posedau oarecare experienţă turistică…

De data aceasta însă, itinerarul divers, distanţa apreciabilă, varietatea limbilor ce trebuiau cât de cât cunoscute, îi făcură să ia în serios noua călătorie trecând de urgenţă la meditaţii particulare, năpustindu-se cu elan şi nesaţ asupra limbii engleze, franceze, germane şi italiene (toate dialectele). După două săptămâni de nesomn şi trudă ştiau să spună *bună dimineaţa* şi *bună ziua,* să întrebe cât e ceasul şi cât costă o bere, posedau bruma de cuvinte care să nu-i lase izolaţi în furnicarul marilor capitale pe care urmau să le străbată.

De fapt, obţinuseră aprobarea să participe la Campionatul mondial de fotbal ca reporteri sportivi, urmând ca după terminarea finalei din Anglia să facă o mică excursie documentară în Europa.

Pentru a elucida misterul acestei călătorii atât de mult controversate vom relata desfăşurarea peripeţiilor prin intermediul declaraţiilor, absolut independente una de alta, oferite benevol de cei doi protagonişti.

Fănuş Neagu: „Ăia de la Federaţie ne-au dat paşaportul în două zile. A venit un tip acasă, scorţos, bine îmbrăcat, politicos, cu mustăţi de focă împăiată. Ne-a dat biletele de avion, ne-a spus la ce hotel vom fi cazaţi, vorbărie mare, stil bre, mă lua ameţeala la ce lux ne aştepta. Şi aşa a fost. Am dormit la cel mai trainic hotel din Londra. Lift placat cu fildeş, garsoniere duble cu băi îngropate, micul dejun la pat dat în gură de un lacheu stilat, cu mănuşi albe, care ne spunea „bună dimineaţa” în limba natală. Bere şi whiski la discreţie, trai *barosan* ca nişte prinţi”…

Ion Băieşu: „Trei luni am aşteptat paşapoartele că nu prea erau locuri şi noi mergeam fiindcă băieţii din echipă au acceptat să dormim în cameră cu ei. Ni le-au dat cu o zi înainte de plecare şi am alergat să cumpărăm conserve şi salam de Sibiu să avem *păpică* acolo. Am dormit ca vai de lume pe nişte saltele şi dimineaţa trebuia să ne sculăm odată cu echipa să ascundem

saltelele în dulap că veneau să facă curăţenie. Apoi mergeam în parc şi desfăceam conservele şi tăiam salamul de Sibiu, felii cât unghia, şi ne umflam burţile cu apă londoneză din fântânile ţâşnitoare. Mai beam şi câte-o bere pe care-o plătea Tache Macri, care venise cu un permis internaţional de ceferist şi locuia într-o suburbie la o englezoaică bătrână, căreia îi tăia lemne şi-i făcea mici treburi gospodăreşti contra cazare…”

Fănuş Neagu: „Ne-am săturat domnule de atâta ghiftuială, de baruri, de cursele de câini, de englejii ăia înalţi şi uscaţi, politicoşi ca nişte popi. Ne-au dat de toate, noi am cumpărat doar nişte pixuri mai cu moţ, fel de fel şi colorate pe preţuri de nimic, să facem cadou în ţară sau să scriem cu ele. Vreo 5 kilograme de pixuri aveam. Ne-am plictisit ca peştele de apă. Ce „aţă” şi protocol, maşini care merg invers decât la noi, aşa că am luat drumul Europei şi ne-am oprit în Franţa o săptămână să ne închinăm la mormântul lui Napoleon şi să bem în crâşma lui Villon. Altă viaţă! Ah! ce oraş scăldat în flori de busuioc e Parisul. Ce lumini, ca o zăpadă sfârtecată de soare, ce femei îmbrăcate şic am văzut în marile restaurante. Am stat la un prieten milionar care avea castel cu piscină şi hipodrom în curte. Ne spălam cu şampanie dimineaţa şi mâncam icre negre cu lingura de lemn…”

Ion Băieşu: „Am mai fi stat noi în Engliteria dar nu aveam unde dormi. Aşa că am oprit la Paris, haltă de încercare. Ce-o fi, o fi! mai aveam zece conserve de fasole cu costiţă şi un salam de Sibiu, başca trei kile de biscuiţi şpriţaţi. La Paris am căutat un amărât de prieten pe care nu l-am găsit, aşa că am dormit o noapte în gară şi dimineaţa, cu geamantanele în mână am dat o raită pe marile bulevarde să căscăm gura. Am „prânzit” într-un parc, fasole cu biscuiţi, şi-am tras un pui de somn pe malul Senei, după ce ne-am descălţat şi ne-am vârât picioarele în apă, că ne dureau ca pe infanterişti. Noaptea am plecat spre Italia că aveam două bilete de recomandare”.

Fănuş Neagu: „Gata şi cu Parisul! Luvrul îl văzusem de zece ori, cei de la „Moulin Rouge” erau sătui de noi şi noi de ei, aşa că am mai făcut o baie în piscina cu ape de smarald, ne-a dat milionarul un teanc de bani şi am plecat spre Italia cu vagon de-a-ntâia, bilete de lux ca nişte nababi ce eram. Tot drumul nu ne-a clintit nimeni din vagonul restaurant cu aer condiţionat şi bere daneză, rece de-ţi spărgea smalţul dinţilor. Treizeci de sticle de

căciulă am băut de se mirau macaronarii şi-şi făceau cruce.”

Ion Băieşu: „Spre Italia am mers cu clasa a treia, destul de civilizat. Peisaj frumos în ambele părţi, dar stăteam prea aproape de vagonul restaurant de unde venea un miros de mâncare de ne sfârteca nările. Am desfăcut şi pachetul cu salam şi l-am mistuit fără milă. Venea din cinci în cinci minute un chelner numai zâmbete şi bucle şi ne întreba dacă nu vrem bere rece sau vin de Chianti, producţie 1930. Fănuş l-a înjurat pe româneşte atât de fioros, încât chelnerul s-a retras speriat crezând că are de-a face cu nişte antialcoolici convinşi. Ne-am clătit gura cu apă de la toaletă, călâie şi cu miros de ţeavă. Dar nu conta. Eram în Italia şi în curând urma să tragem la cel mai bun hotel din Milano cu banii ce speram să ne fie împrumutaţi pe baza scrisorii de recomandare. Am ajuns morţi de sete şi oboseală la Milano.”

Fănuş Neagu: „Am ajuns la Milano ghiftuiţi de bere. Am luat un taxi, am tras la hotel în camere separate, ne-am îmbăiat pe cinste şi-am început să vizităm oraşul. Domul plin de crăpături şi zorzoane ca o stâncă din Bucegi, mormântul lui Frederic Barbarossa, Santa Maria delle Grazie, totul cu taxi la scară şi şofer în livrea. Am prânzit la cele mai mari restaurante şi am mâncat spaghete pe săturate. Ne-a dat la bani ăla cu scrisoarea de recomandare că nu ştiam ce face cu ei. Aşa că am tras o raită până la Roma, unde trebuia să ducem o altă scrisoare de recomandare. Acolo, la tipul ăla care ne-a primit ca pe nişte fraţi, am nimerit în mijlocul unei nunţi cum numai în Italia se fac. Trei zile am mâncat şi-am băut şi-am jucat Conga şi-am cântat cânţonete de plângeau macaronarii. Abia am scăpat de ei plini de cadouri şi regrete scrise...”

Ion Băieşu: „La Milano am găsit cu chiu cu vai un hotel mizerabil lângă gară, ieftin, o cameră cu un singur pat îngust, la etajul patru. Duşul şi toaleta erau la parter, aşa că nu ne-am putut *refrişa* după drumul destul de obositor. Am mâncat ultimele cutii de conserve şi am pornit în căutarea tipului către care aveam o scrisoare de recomandare. L-am găsit după trei ore de umblat pe jos, nu pe el, pe soacra lui, care ne-a dat să înţelegem prin semne şi strâmbături că individul e plecat în concediu. Biletul nu l-a citit că era analfabetă. N-am apucat să vedem muzeele decât pe dinafară, că n-aveam bani de intrare. Seara am plecat spre Roma, cu ultima speranţă şi ultimul bilet.

Nu mai spun cum am ajuns. Destul că l-am găsit şi pe al doilea *protector*. Am picat însă prost. Toată casa era în doliu, aveau o moarte în familie. Şi nici în Italia înmormântările nu sunt gratuite. Am mâncat la pomană pe săturate şi ne-am dus la gară decişi să ne întoarcem acasă. N-aveam tren decât la trei noaptea."

Fănuş Neagu: „Am stat în gară cam o oră şi Băieşu nu s-a astâmpărat până n-a jucat toţi banii la aparatele alea cu manetă, cum sunt şi la noi la Sinaia. *A tras* până a obosit şi până la urmă a jucat şi la o drăcie care dădea ceasuri, ceasuri grozave dom'le, şi-a câştigat două antiacvatice pe care un tip vroia morţiş să le cumpere. Dar nu le-am dat!"

Ion Băieşu: „Am încercat să vând un ceas pe care-l cumpărasem în Anglia, un ceas de contrabandă, cu care ne păcălise tot un italian şi care după două ore nu mai mergea. Am acostat un domn cu ochelari fumurii îndrugând ceva pe italiană şi arătându-i ceasul. El m-a privit sever şi-a întors reverul pe care strălucea insigna de poliţist... În sfârşit, am vârât ultimele lire într-un aparat automat care dădea în schimb... alune! Am câştigat douăsprezece alune! Deci şase de căciulă!... Norocul nostru cu nişte soldaţi italieni veniţi din permisie care s-au urcat în compartimentul nostru şi au început să scoată pui fripţi, plăcinte, cutii de brânză şi sticle de vin. Ne uitam atât de *semnificativ* încât crezându-ne doi călugări întorşi din penitenţa postului de 40 de zile, ne-au ospătat cu de toate. Fănuş a mâncat doi pui cu oase cu tot. Soldaţii italieni îl credeau scamator!"

Fănuş Neagu: „Am ajuns, fratele meu, în Austria sătui şi ghiftuiţi de toate bunătăţile, plini de cadouri. De acolo am urcat într-un vagon românesc şi foiau ospătarii pe lângă noi, morţi de curiozitate să le vorbim de ce şi cum a fost în Engliteria. Pocneau sticlele de şampanie ca puştile în noaptea de Anul Nou, când crapă de ger ouăle sub corb. Le-am făcut cadou pixuri şi alte nimicuri folositoare aduse din *decadenţa apuseană.*

La Curtici, nişte vameşi damblagii de fotbal, rapidişti toţi, ne-au sechestrat două zile în cârciumioara de pe graniţă şi-am mâncat brânză telemea cu roşii autohtone de nu ne mai oprea nimeni."

Ion Băieşu: «După ce am plecat din Viena, cu cele şase alune în stomac, a venit un chelner de la vagonul restaurant care-l ştia

pe Fănuş. Pupături, întrebări, salutări de la Rapid… I-am dat un kilogram de pixuri contra bere românească şi un morman de crenvurşti. Am mâncat ca apucaţii… La Curtici, vameşii, politicoşi şi curioşi, ne-au găzduit o zi pe contul lor. S-a lăsat cu masă mare şi cu lăutari. A zis Fănuş atunci: „Mă, ce Roma, ce Paris, ce bere Tuborg? Curticiul e capitala lumii! Cine-o mai merge-n străinătate, conservă să se facă!”».

Cam astea sunt, în paralel, cele două relatări oferite de prietenii mei.

N-am aflat niciodată care este varianta adevărată!

Am avut „pile”…

Cinci ani a lucrat subsemnatul, cu sârg, zel şi dăruire de sine (şi de alţii), ca şef al Caselor de creaţie ale scriitorilor. Funcţie fraţilor, nu glumă!

De fapt, la drept vorbind, mărturisesc acum în clipa marilor sinceităţi, că nu eram chiar şef-şef, vreau să spun că pe ştatul de plată figuram cam al 51-lea în ordine strict ierarhică şi semnam condica de prezenţă imediat sub Nea Victor magazinerul, *directorul ţăran*, cum i se zicea, fiindcă ţăran fusese cândva şi ajunsese magaziner şef!

Multă vreme după angajarea mea s-a mirat regretatul Zaharia Stancu întrebându-mă, de fiecare dată, când mă chema *să-mi dau demisia:*

— Cine dracu te-a angajat pe dumneata aici, Micule?

Eu tăceam zâmbind serafic, uitându-mă fix în ochii lui albaştri şi răspundeam invariabil:

— Dumneavoastră m-aţi angajat maestre, *dumneavoastră personal!*

— Probabil că te-am confundat cu cine ştie cine, altfel nu văd cum!…

În orice caz este cea mai mare prostie pe care am făcut-o în viaţa mea, cea mai mare, cea mai mare, repeta cu inimitabilul său ton autorul „Desculţului”…

Angajarea mea se *întâmplase* într-o zi în care preşedintele era „în mână bună”. Nu ştiu dacă îi apăruse vreo carte, dacă aniversa ceva sau pur şi simplu era bine dispus din motive ce vor rămâne veşnic necunoscute mie şi istoriei literare. Oricum, ştiam de mai multă vreme că la Fondul literar există un post

liber la Casele de creaţie, post pe care deocamdată nu-l ocupase nimeni.

În acea zi în care generozitatea marelui preşedinte stârnea entuziasmul unanim al colegilor aflaţi pe holurile Uniunii (sediul de la şosea, părăsit după cutremur), toţi primiseră împrumuturile cerute, fără comentarii, fără diminuări de cifre, m-am nimerit (Carpe diem!) la sediul literaţilor români.

Eram proaspăt venit din Ardeal, nu mă prea cunoşteau mulţi, de fapt mă cunoşteau doar câţiva, aşa că nu aveam de unde lua informaţii mai *directe* despre pricina voioşiei generale ce domnea pe săli şi în alte locuri accesibile.

N-am să uit niciodată cât de bucuroşi şi măreţi erau „oniricii” (ah! câţi au fost şi câţi *au rămas*, de fapt mai bine zis câţi au fost…) care compuneau poezii „visate” şi rosteau numere poetice în aşteptarea casierului, Nea Aurică Bătrâneanu, nemuritorul „mânuitor de bani” care, sunt sigur, şi în rai va ocupa aceeaşi funcţie, în acelaşi sector al vieţii cultural-sociale *de dincolo!*

Rămas pironit într-un colţ al copleşitorului hol ornat în marmură şi strucatură de te miri ce, mă priveam prins între oglinzile ce îmbrăcau pereţii de sus până jos şi-mi ziceam în gând „de ce-ai venit tu, boule (vă rog să mă iertaţi) de la Şcoala de surzi din Şiria, unde aveai o mie şi ceva pe lună plus vinul gratuit, aici, *să te faci scriitor* şi tu nu eşti, căci nici măcar *oniric* nu eşti”, şi alte asemenea reproşuri principale şi secundare.

Îmi dădeam seama că nu aveam niciun *aspect* de scriitor, „*făcea să mor*”, vorba lui Bacovia! Oglinda îmi răsfrângea un ins slab, urât, o urâţenie fără reproş, fără mustaţă şi îmbrăcat cu un „loden” (ah! dulci vremuri de odinioară) verde, de culoarea lăcustei proaspăt ghiftuite.

Şedeam, cum zic, prostit într-un ungher, când o voce de stentor m-a scos din toropeala tipic ardelenească (am clipe când nu înţeleg absolut nimic, mi se face un gol în cap şi în această privinţă mă mândresc că semăn cu un mare prozator contemporan), făcându-mă să-mi vin în simţiri:

— Ce stai bă! da-n boulea? Nu eşti tu ăla de la Arad care ai făcut o cerere la Fond să-ţi dăm bani să scrii o carte cu *surdo-muţi?* Hă? Tu eşti! Ai haz, leat! Păi bine *moapsă* (n-am înţeles de ce-mi spunea astfel) în loc să scrii că *vrei să scrii* despre oţelari sau despre ăia care dau cinci vagoane de roşii la hectar, să

avem şi noi motiv să te finanţăm, tu, hodoronc-tronc, ne vinzi gogoaşe cu surdomuţi... Bravo, mă! Şi acum, ce stai? înainte fuga marş la Stancu că are „zi unsă cu miere” şi dă cererea că altfel te găsim decedat sub „Podul Izvor” cu un volum de versuri sub cap. Asta n-ar fi nimic, da’ unde dracu te îngropăm că nu eşti membru al Uniunii şi dacă nu *eşti* nu ai dreptul nici la loc de veci...

Acestea fiind zise, insul cu voce de Şaliapin sculat după trei zile de cântat la Scala din Milano, unul mătăhălos şi gras, blond şi plin de metafore pe buze şi-n buzunare, mă luă pur şi simplu de mână şi mă azvârli în anticamera *Marelui preşedinte*.

Am rămas înţepenit în mijlocul încăperii şi câteva clipe n-am văzut decât părul de-un blond absolut aurifer, vopsit cu o sârguinţă rară, al secretarei maestrului, care vorbea o droaie de limbi, bătea la maşină, stenografia, aduna cifre, tricota, şi care mă cântări cu stupefacţie şi oarecare spaimă. Mirosea atât de frumos a parfum, încât îmi venea să strănut şi-mi era teamă să respir. Buimăceala s-a înteţit (dar ce zic *eu înteţit* asta e nimic!) când am ridicat ochii mai sus şi l-am văzut chiar pe maestrul *Zaharia Stancu* în persoană, care nu mă privea, sau cel mult, dacă mă privea, vedea prin mine ca prin sticlă.

— N-am apucat să deschid gura (de altfel nici nu puteam din mai multe motive, unul fiind şi acela că, dar să lăsăm...), că maestrul zice cântând cuvintele, legănând un stilou în mână:

— Dumneata, ce vrei? Cât vrei? Dă cererea...

Rămân o clipă perplex, mă reculeg şi bag mâna în buzunar de unde scot o hârtie nu prea curată (o purtam de-o săptămână) în care solicitam postul de care v-am pomenit la începutul acestor rânduri.

Zaharia Stancu mă întreabă în treacăt cum mă cheamă, eu îi spun şi el nu aude (şi dacă auzea, tot aia!), despătureşte hârtia şi văd cu uimire că scrie în stânga sus un: Da! atent caligrafiat, marcat de un Z, semnătura lui simplă şi frumoasă ca un semn magic. Asta a fost!

Apoi m-am prezentat la Traian Iancu, directorul Fondului literar, poetul baladist, viitorul meu şef, pe care-l cunoşteam şi care m-a dat de trei ori afară cu arhicunoscuta formulă: „aşteaptă Micule, nu vezi că sunt ocupat!”. Mă tutuia pe vremea aceea şi eu mă mândream că-mi spune Micule şi nu tovarăşe, era mai intim nu?, când te tutuieşte cineva mai speri la ceva, şi

aşa mai departe. În fine, intru cu infinit respect (nu chiar real, dar bine simulat) şi-i întind hârtia peste biroul masiv de stejar, sculptat, plin de butoane şi creioane colorate şi hârtii naiba mai ştie ce fel de acte pe care urma să le semneze. (Iancu semna zilnic cam o mie de diverse referate, note, facturi, bonuri de ieşire, bonuri de intrare, cereri, încât mă mir şi astăzi cum de mai avea putere, seara, să se apuce de compus şi câte-o *baladă* lungă ca orice chestie de genul acesta, cum de avea putere în mână, nu e vorba de altceva, căci eu în locul lui aş fi scris ceva mai scurt: catrene să zicem sau poeme într-un vers; sau, dacă mă enervam, nu scriam pur şi simplu nimic. Alt caracter!).

Se uită la foaia întinsă şi-o rumegă şi-o descifrează de parcă ar fi fost *Stela trilingvă*, subliniază, şterge, iar subliniază şi în cele din urmă, văzând sus aprobarea preşedintelui, zvâcneşte în picioare (cred că avea un resort ascuns sub scaun), râde la mine ca la un verişor venit din Făget să-l vadă, şi se miră:

— Ce stai dragă în picioare, ia loc, ce dracu, doar suntem bănăţeni amândoi. Ţucu-te! (adică, vezi doamne, tradus mai pe regăţeneşte „săruta-te-aş!”) lucru pe care nu l-a făcut, dar a apăsat pe cinci butoane deodată şi în clipa următoare au năvălit pur şi simplu cinci funcţionare speriate ca nişte pompieri la vestea unui incendiu şi Iancu le-a ordonat „să vină mama Roza” şi mama Roza a venit chiar în clipa următoare, calmă, ţărancă simplă şi curată, legată frumos sub bărbie cu o maramă înfloratã:

— Ce doreşte tovarăşul director?

— O cafea pentru tovarăşul Micu, o cafea mare şi bună şi un pahar de apă minerală.

Nu! Era prea mult, mă simţeam emoţionat, copleşit, uimit, răpus, săgetat, ce mai, dat gata de atâta mărinimie şi solicitudine.

— Ai fost la Preşedinte, îl cunoşti, trebuie că ai o pilă, hoţule? mă ia directorul meu pe departe, rumen şi vesel şi nespus de elegant, veşnic elegant şi veşnic cu o batistă albă la buzunarul de sus şi veşnic cu două pieptene în buzunar (unul de rezervă) cu care se *aranja* bine de tot când era chemat *la cabinet,* în treacăt, privindu-se în oglinzile paralele ale holului, făcând slalom printre scriitorii ce-l aşteptau ea pe Messia.

— Am fost, zic eu, modest, şi mi-a semnat şi aş vrea…

— Hoţule, hoţule, cum ai reuşit? Te-a *angajat Preşedintele*, se

mira poetul din Făget de parcă postul pe care m-ar fi angajat era nu unul oarecare, de funcţionar III sau IV, ci de şef al T.A.P.L-ului sectorului 5, să zicem…

— M-a angajat, respiram şi eu emoţionat, nevenindu-mi să cred.

— Bea cafeaua Micule, bea dragă şi dacă mai vrei mai comand una…

— Nu, mulţumesc, nu-mi prea place, eu beau *Cicoare*, e mai sănătoasă.

— Foarte bine Micule, foarte bine… Eşti un băiat bun! Mă, zice cuprins de un entuziasm subit, hai la „Ovidiu” să bem o bere, plătesc eu.

Ieşim amândoi pe hol şi în aceeaşi clipă (hazardul este mama tuturor întâmplărilor a zis şi zice Niculae Velea) în uşa cabinetului se arată Zaharia Stancu gata de plecare, înalt, suplu, elegant, cu gulerul pardesiului uşor ridicat, cu o pălărie moale, pusă vag pe o sprânceană, urmat de secretara platinată sau aurită (cum vreţi) care-i *ciugulea* din când în când o scamă imaginară ce flutura, chipurile, pe ştofa pardesiului croit impecabil.

Iancu îl văzu şi „ţâşni” înainte lăsându-mă în urmă, se pieptănă din mers cu o viteză uluitoare, ascunse pieptănul în buzunar sau pe mânecă (Iosefini cu ouăle lui de plastic e un nimic pe lângă ce făcea Traian), se înclină cu demnitate şi respect şi-l salută ca şi cum nu l-ar mai fi văzut încă de zece ori în ziua aceea, şi-i oferi braţul să-l conducă spre ieşire.

Eu am rămas locului încremenit şi am salutat la fel de plin de respect fără să mă aplec prea mult, astfel că Stancu m-a văzut şi m-a privit chiar cu oarecare mirare, o secundă doară, fulgerător, a înclinat capul şi a ieşit acompaniat de viitorul meu director.

Am aşteptat o vreme pe holul luminat à giorno şi, în cele din urmă, am îndrăznit să cobor convins că Iancu plecase cu preşedintele.

Dar nu era aşa!

Mă aştepta în dreptul maşinii, care duduia gata să-l ducă spre cine ştie ce alte treburi, cu uşa din faţă deschisă, maşină neagră, de director, Volgă solidă cu şofer la fel de solid; mă aştepta şi se uita încruntat la mine, suspicios şi nedumerit.

Mi-am zis că l-o fi certat preşedintele, sau mai ştiu eu ce şi

aşteptam să reînnoiască invitaţia „la bere” şi mă vedeam instalat în spate, evident că în spate (numai şefii stau lângă şofer, adică „pe locul mortului”) şi mă rugam nu ştiu cui să mă vadă vreun oniric sau vreun orice alt coleg cum merg eu în Volga aia şi cu cine merg în ea…

Dar n-am avut parte! Sfredelit de priviri mistuitoare şi în egală măsură mustrătoare, directorul meu, viitorul meu director, mi-a zis un fel de „la revedere” care suna mai degrabă a altceva şi eu, „imbecil din provincie” (vorba unui maestru stilat şi cu mustaţă, care mă preţuieşte foarte mult), n-am de lucru şi întreb:

— Tovarăşe director, mâine, la ce oră mă prezint la serviciu?

Întrebarea l-a şocat în asemenea măsură, încât a început să strige pe un ton *cam nepotrivit* (neprincipial se zice în şedinţe), pulverizându-mă din priviri:

— La prima oră vii! La prima oră! auzi domnule? Nici nu e angajat ca lumea şi mă întreabă de program, se adresă el pomilor, statuii lui Eminescu şi şoferului care ştergea botul maşinii gata-gata să-i ia smalţul. E nemaipomenit! La ce oră?… La prima oră!

După care trânti geanta în maşină (avea şi are şi azi o geantă veşnic burduşită cu tot felul de chestii, grea ca o raniţă de război), trânti portiera maşinii şi-mi mai „trimise” o privire nimicitoare lăsându-mă „absolut năucit şi fără putere ca la începutul Genezei” (citat, *nu plagiat*, dintr-un poet francez din secolul XVI, al cărui nume nu ştiu să-l ortografiez).

A doua zi, la ora 6 şi cinci minute eram în curtea Uniunii! (Asta înţelesesem eu prin expresia „prima oră”, ca orice ardelean, nu?) şi am stat acolo încă vreo trei ore, în curte, eu şi statuia lui Eminescu, compunând trei sonete patriotice şi aşteptând să-mi preiau slujba.

Mai târziu, în timp aveam să aflu misterioasa comportare a viitorului meu director, cel care mă invitase la o bere şi care mă părăsise în drum ca să-l conducă pe preşedinte şi care preşedinte, văzându-mă pe hol, l-a întrebat, cică, pe Traian Iancu: „cine e dragă antipaticul ăsta, că l-am mai văzut undeva?”

La care Iancu ar fi râs mânzeşte, ferit, să nu i se vadă lipsa unui dinte din faţă şi ar fi zis „*ei, parcă nu ştiţi cine e maestre?*!”

Şi Zaharia Stancu s-a jurat că habar n-are cine sunt, dar că

mă „reţine de undeva” şi Iancu i-a mărturisit că mi-a semnat hârtia de angajare.

— Am crezut că vrea bani, de unde să ştiu ce vrea, a zis cu necaz preşedintele, după care a adăugat: Iancule, Iancule, acum nu mai avem ce face, am semnat, am semnat, angajează-l da’ dă-i undeva un birou cât mai *departe*, ori sus la doi, ori la subsol, să nu-l văd toată ziua sub nas!…

În aceeaşi zi, primindu-mă cu o severitate de episcop, Iancu m-a întrebat, în final, persuasiv, zâmbind fin, cât mai fin şi insinuând: „totuşi, Micule, ai tu undeva o pilă, nu? Hai, spune, unde o ai?”

Am ridicat ochii spre tavan, „direcţia în sus”, smerit şi făcându-i semn să tacă, şi „sus” putea să însemne contabilul şef al Uniunii care avea biroul chiar deasupra, sau… *mult mai sus*, sau… la urma urmei, *cât de sus*? căci în Dumnezeu, subsemnatul nu crede decât duminica…

Camera ocupată

Moto

„Foaie verde, foaie lată,
Camera e ocupată
De un domn şi de o fată”
(Terțet anonim scris în condica de sugestii şi reclamaţii a Casei de creaţie a scriitorilor de la mare, Vila Paltinul B, Mangalia-Neptun).

După angajarea mea în postul de „şef birou case de creaţie”, în care într-adevăr eram *şef* peste un birou destul de arătos, aveam şi câţiva subalterni care nu mă recunoşteau, a trebuit să treacă o bună bucată de timp până să înţeleg rostul meu, vreau să spun îndatoririle ce-mi reveneau, ce trebuia practic să fac contra sumei de 1140 pe care o ridicam chenzinal şi cu multă bucurie sufletească.

Întâi am început să învăţ cum îi cheamă pe scriitorii români, să-i recunosc după chip (şi sunt mulţi şi nu seamănă unii cu alţii decât la scris), ba pe unii trebuia să-i recunosc şi după voce, la telefon, lucru pe care l-am izbutit în scurt timp.

La mine veneau cererile gata *aprobate* de directorul meu

iubit, poetul şi baladistul Traian Iancu, care scria sus în stânga: Tov. Micu, iar dedesubt un *da.* Asta în cazul în care era hotărât să aprobe cererea şi eu urma să fixez camera, mai bine zis, numărul camerei în care urma să fie cazat colegul.

Atunci când baladistul nu era prea decis să ofere găzduire mai ştiu eu cărui mânuitor de condei sau avea dubii asupra situaţiei locurilor disponibile, scria cu aceeaşi caligrafie impecabilă de bănăţean crescut la şcoala administraţiei lugojene: dacă sunt locuri, se aprobă!

În anumite cazuri (nu spun nume nici să mă tăiaţi), eram chemat de urgenţă sus, în biroul directorial, cu „dosarul caselor de creaţie sub braţ” şi pus să dau explicaţii amănunţite despre poziţia şi avantajul diferitelor camere aflate la diferitele case ale scriitorilor.

Timp de aproape şase luni am descris cu lux de amănunte o droaie de camere; indicii despre amplasarea lor, ce mobilă au, ce lumină, dacă au sau nu baie şi aşa mai departe şi toate aceste descrieri le ştiam de la Traian Iancu, căci *de văzut* eu încă nu apucasem să văd vreo Casă de creaţie!

Astfel că memorizasem cam cinci pagini de text „compus” de amabilul meu director, care se oferise iniţial să mi le descrie în versuri. Am preferat în proză…

De două ori pe lună, cam aşa, eram chemat la *preşedinte*, veneau cinci sau şase inşi şi inse deodată să mă cheme şi nu mă găseau, eu fiind chemat *pe teren* sau la Casa scriitorilor. Atunci Zaharia Stancu se înfuria şi propunea de fiecare dată să fiu dat afară irevocabil.

Dacă mă chema preşedintele, asta însemna ori că *un maestru* (şi erau şi mai sunt, ăl de sus să-i ţină) vrea să meargă la o *anumită* Casă de creaţie, într-o *anumită* cameră. Mă înţelegeţi? într-o anumită cameră, nu aşa la întâmplare, şi pentru asta să vină Micu ăla sus (ce? dragă Zaharia, şi ăsta-i scriitor? Am auzit că scrie, se mira un aşa-zis critic teatral, care a debutat mi se pare anul trecut, dar bine c-a debutat!), şi Micu ăla să explice cum şi ce…

Explicam cuviincios, calm, cu un calm ardelenesc care, altfel, nu mi-e tipic, motivam că nu e liberă camera solicitată şi când maestrul Zaharia Stancu sălta de la birou gata să mă facă preş: „de cine? spune cine stă în ea? cui i-ai dat-o? cui?” eu pronunţam numele cui ştiam eu, numele unui *alt maestru* la fel

de pretenţios, la fel de mofturos şi la fel de prieten cu Zaharia Stancu.

Lucrurile au mers destul de paşnic, pot spune cu mâna pe inimă, destul de plăcut, până în clipa în care s-a dat în folosinţă Casa scriitorilor de la mare.

În prima săptămână după ce s-a anunţat oficial deschiderea ei şi după ce afişasem numărul camerelor şi perioadele de cazare (maximum două săptămâni), am primit peste 700 de cereri, cifră care întrecea cu mult scriitorii *transportabili* pe litoral la acea oră. S-a constatat, până la urma, că fiecare făcuse câte trei sau chiar patru cereri, să fie *sigur* că va obţine un loc şi toţi voiau să se bronzeze odată, adică în aceeaşi lună: august, ca şi cum în iunie şi iulie soarele n-ar face doi bani!

De data aceasta mi se luase orice putere de decizie (asta e formula consacrată).

Cererile erau aprobate special de Traian Iancu, care punea până şi numărul camerei, şi vizate sau, mai bine spus, supervizate de preşedinte.

E adevărat că în pofida acestor măsuri severe de „triere” am reuşit, graţie abilităţii profesionale, să cazez câte-un prieten, scriitor dar prea puţin celebru, fără ştirea conducerii. Dar numai în prima parte a lunii iunie, când înghesuiala nu era prea mare.

Jur cu mâna pe inimă că în toată această fructuoasă perioadă n-am primit plocoane sau alte *atenţii,* deşi mi s-au ivit ocazii.

O scriitoare din provincie care dorea două camere fiindcă venea cu toată familia pe litoral mi-a promis un purcel gras-grăsuţ, pe care urma să-l primesc de crăciun dacă rezolvam chestia. A primit două camere fără să intervin eu, dar purcelul nu l-am văzut niciodată. Am înţeles că era o metaforă!

Am mai primit una ciocolată amăruie, format mic, de la Geo Dumitrescu, să-l cazez la Sinaia, şi-o înjurătură foarte complicată, în care era vorba despre ambii părinţi, de la prozatorul Fănuş Neagu, care m-a somat să-i spun soţiei sale că a fost trimis la *odihnă obligatorie* timp de şapte zile la Sovata, în urma hotărârii Biroului de conducere, având în vedere conservarea talentelor reale.

În rest n-am avut decât belele! în perioada amintită mi s-au făcut 105 reclamaţii, din care 100 erau perfect întemeiate; am fost chemat la preşedinte de 5 ori pe sezon şi mi s-au cerut tot atâtea demisii (pe care le-am dat), am reuşit să mă fac cunoscut

şi duşmănit de o bună parte a scriitorilor autohtoni de ambe sexe şi chiar indiferent de naţionalitate.

În această ambianţă de lucru, într-o seară de august a anului 1970, la orele 21,45 de minute, la domiciliul meu din Drumul Taberei, năvăleşte izbutind să alarmeze întregul bloc chiar tovarăşul Traian Iancu, vajnicul baladist şi şeful meu direct.

Năvăleşte şi sună şi soacră-mea (fie iertată) deschide şi Iancu o dă la o parte şi întrebă cu voce adecvată „unde e Micu?”. Soacră-mea, care nu-l cunoştea, a răspuns, crezând că e de la miliţie, „nu ştiu domnule colonel” după care a leşinat şi Iancu a făcut-o să-şi revină în simţiri, repetând întrebarea: „unde e Micu!”.

— Da şini sunteţi dumneavoastrî?... a îndrăznit soacră-mea în dialect moldovenesc.

— Eu? Nu mă cunoaşteţi? Sunt Traian Iancu, directorul lui Micu.

Dacă numele nu-i spunea mare lucru, funcţia, în schimb, o făcu praf!

— Luaţi loc, să vă servesc cu o dulşeaţă?

— De dulceaţă îmi arde mie acum...

— E bună, de şireşe amare, făcută în casă.

Directorul meu a refuzat cu înverşunare „dulceaţa de cireşe amare” şi a ţinut morţiş să ştie *unde mă găsesc eu la ora aceea?*

— E la un prietin, tot scriitor, aişi în cartier...

— Cum îl cheamă?

— Pi şini?

— Pe scriitorul ăla, pe prietenul lui Micu?

— Ştefan îi zâşem noi.

— Ştefan şi mai cum că doar n-o fi... Ştefan cel Mare?

— Mi să pare că Ştefan Stoian, a răspuns interogata.

— Aha! Stoian! Şi unde stă?

— Vizavi, al triilea sau al patrulea bloc de 10 etajă, nu ştiu prea bini... Uitaţi-vă şi dumneavoastră la intrare că trebuie să scrie numili...

Iancu a ieşit ca o vijelie, a traversat strada şi a început să caute.

A găsit afişat la unul din blocuri numele de *Stoian* pe lista de plată a întreţinerii, s-a uitat la etaj şi la numărul apartamentului, a luat liftul, a urcat şi a început să sune...

După un timp, în uşa apartamentului s-a arătat capul unei femei care l-a privit cu nespusă uimire.

— Pe cine căutaţi dumneavoastră?

— Micu e aici? vru să afle fără întârziere şeful meu.

— Care Micu? întrebă femeia năucă.

— Cum care Micu? Micu…

— Nu e niciun Micu aici tovarăşe…

— Dar Stoian e acasă?

— Îl cunoaşteţi? Nu-i acasă. E plecat într-o deplasare.

— Ce deplasare tovarăşa… Ştiu că e aici împreună cu Micu, aşa că n-are rost să-mi ascundeţi nimic.

Femeia l-a privit încă o dată cu neîncredere şi, intrigată de insistenţele nepoftitului vizitator, s-a întors spre cameră zicând:

— Vasile, vino dragă să vezi ce se întâmplă. E un domn aici care susţine că frate-tău nu e plecat în deplasare şi că e în casă cu nu ştiu ce Micu…

În fine, după ce a fost convins că Stoian la uşa căruia sunase nu e una şi aceeaşi persoană cu Stoian scriitorul şi după ce a mai încercat zadarnic să mă găsească în celelalte blocuri de zece etaje, Traian Iancu s-a reîntors la mine acasă şi mi-a lăsat un bileţel, care suna cam aşa:

„Mâine la prima oră să fii la sediu. Încurcătură la mare, mai multe repartiţii pe aceeaşi cameră. Pregăteşte-te de plecare”.

A doua zi l-am găsit la sediul Uniunii nervos şi agitat, pus la „patru ace”, costum bleumarin, cămaşă impecabilă şi o batistă vaporoasă, mare şi albă ca o petală de nufăr ieşind pe jumătate din buzunarul de sus al hainei.

M-a măsurat din cap până-n picioare cu evidentă nemulţumire:

— N-ai costum de culoare închisă?

— Am unul cu care m-am însurat, dar e negru…

— E bun. Trebuie să fim cât mai protocolari.

— Mergem la vreo înmormântare? vrui să ştiu eu.

— Îţi arde de glume? Dacă ai şti ce am ascultat eu la telefon din pricina dumitale… (Faptul că începuse să-mi spună „dumneata” dovedea că ceva nu e în regulă.).

— Dar nu înţeleg ce s-a întâmplat?

— Nu înţelegi?

— Nu, am repetat eu. Cel puţin deocamdată…

— Ei, află tovarăşe *şef* al Caselor de creaţie că de data asta e lată rău!

— Cât de lată? încercai să glumesc.

— Latã, dacă-ţi spun! (Se uită pătrunzător la mine şi întrebă cu glas şoptit ca şi cum ar fi vrut să-i mărturisesc un secret.) Pe cine ai cazat în camera tovarăşului vicepreşedinte Eugen Jebeleanu?

— Pe cine să cazez? Pe tovarăşul Eugen Jebeleanu în persoană, am răspuns eu calm şi cam nedumerit.

— Da? Ei află că nu-i chiar aşa! Şi mai află că ieri după-amiază când s-a dus maestrul să-şi preia camera, să se instaleze ca omul, să facă un duş că venea de pe drum, află că în camera lui… (Tăcu, subliniind efectul surprizei.) Ei bine, cine crezi că era în camera lui?

— Responsabilul Casei de creaţie cu un buchet de flori în mână…

— Nuuu! Ho, ho! Ar fi fost bine…

— Un grup de poeţi lirici care i-au cântat o odă de bun venit…

— Îţi arde de glume? Ascultă aici, zise directorul şi silabisi: în camera tovarăşului vicepreşedinte Eugen Jebeleanu, era nici mai mult nici mai puţin decât o *tovarăşă goală!*

— O tovarăşă goală? mă mirai eu prosteşte.

— Da! Adică nu tocmai goală. În costum de baie, dar tot goală nu? Şi încă în *camera maestrului!* Înţelegi?

— Nu! am mărturisit cu sinceritate.

— Ai dat două repartiţii pe aceeaşi cameră! Eu ţi-am spus să fii atent! că aici nu facem poezie, eu am experienţă că am lucrat înaintea dumitale în acest sector şi eram conştiincios... Şi mai ales când e vorba de nume mai... cunoscute, mai de rezonanţă, *trebuie să fii cu ochii în patru!* În patru! Ştii că de ieri de la ora 6 după-amiaza m-au sunat încontinuu până seara, când am venit la dumneata, şi *m-au prelucrat* clasa una? Mai întâi padişahul (adică Zaharia Stancu), care mi-a zis să iau primul avion şi cu dumneata de mână să mă prezint la mare! apoi maestrul Jebeleanu, care mi-a transmis *salutări de la nudişti* şi de la o frumoasă blondă cu care e obligat să împartă garsoniera, zicea să-i dăm jumătate din bani înapoi; la sfârşit, să fie totul O.K., m-a pus la punct şi tovarăşul secretar cu problemele naţionalităţilor Szasz Janos... Dumitale ce-ţi pasă? N-ai telefon. Pe mine m-au *criticat* aproape o oră şi am plătit şi convorbiră, căci ceruseră cu taxă inversă...

— Şi de ce aţi acceptat?

— Cum de ce? Păi ce? Te sună preşedintele şi nu accepţi? De unde era să ştiu pentru ce mă sună? Te rog adu copia după cazările din seria asta să vedem unde naiba e încurcătura!

Am adus dosarul cu copiile cazărilor, pe camere, şi n-a fost prea greu să ne dăm seama unde s-au încurcat lucrurile.

Una din repartiţiile eliberate era completată şi contrasemnată de primul vicepreşedinte al Uniunii, Laurenţiu Fulga, care (de, nefiind în specialitate) uitase să scrie şi numărul camerei, astfel că în dreptul indicaţiei respective figura perioada, adică 16-30 august.

Recepţionera confundase perioada cu numărul camerei (cu toate că pe schema noastră scriitoarea era cazată la camera nr. 4), aşa că maestrul Jebeleanu găsi la sosire *camera nr. 16* ocupată de altcineva, deşi o avea destinată în repartiţie. De aici a pornit toată tevatura...

Prinşi cu diferite treburi, am izbutit să plecăm abia spre miezul nopţii din Bucureşti, eleganţi amândoi, puşi la costum negru, îndoliaţi, gata să suportăm morala de rigoare şi consecinţele.

Am ajuns dimineaţa la mare, încă nu se luminase bine de

ziuă. Era un cer senin şi marea calmă şi ispititoare. Am reuşit să facem un duş, să ne bem cafeaua, aşteptând să se trezească preşedintele.

Pe la orele şapte, în hol la recepţie s-a arătat Eugen Jebeleanu, vesel, bine dispus, cu o lansetă în mână şi doi trei guvizi proaspăt capturaţi. (Pescuia în fiecare zi guvizi, uneori şi câte o jumătate de kilogram şi-i punea pe masa lui Fănuş Neagu în semn de simpatie.).

Ne salută cu veselie şi uitându-se curios la ţinuta noastră zise:

— Ce s-a întâmplat? A murit cineva?

— Nu! adică nu cred, cel puţin până ieri, zise Iancu…

— Atunci, aţi venit şi voi să vă bronzaţi? Foarte bine copii fac cinste cu un whisky!

— Maestre, ştiţi, noi am venit în problema cu camera…

— Cu ce cameră?

— Cu camera, cu femeia, cu tovarăşa aceea… goală care…

— A! se miră Eugen Jebeleanu, las-o baltă Iancule, s-a lămurit chestia. De altfel eu m-am şi mutat *la hotel Neptun.* Aici nu pot dormi din pricina zgomotelor nocturne…

— Face cineva gălăgie?

— Marea, numai marea dragă…

Am băut whiskyul oferit, apoi, la ora 8, ne-am prezentat la preşedinte în apartament.

Ne-a privit cu îngăduinţă, ne-a invitat să ocupăm loc. S-a uitat la mine lung şi insistent cu o anumită curiozitate. L-am privit aşteptând replica.

— Vrei să spui ceva tovarăşul Micu? Sau să spun eu?

— Ştiu ce vreţi să spuneţi.

— Ce anume vreau să spun? Hai, spune?

Eu am tăcut câteva clipe şi apoi am zis imitându-l:

— „Cine naiba te-a angajat pe dumneata la Uniune? Cine?”

Stancu a râs cu poftă şi a răspuns:

— N-ai ghicit. Vreau să-ţi spun că ţi-am citit romanul. Da, da, l-am citit. Chiar dumneata l-ai scris?

— Aşa se spune.

— Bine. Uite, mai lasă-le încolo de scriptologii. Dumneata nu eşti funcţionar, eşti scriitor. Aşa că nu mă mir că încurci camerele… Nu-i nimic, se descurcă ele. Dumneata scrie cărţi, scrie, că asta-i principalul…

Apoi s-a apropiat de mine şi m-a întrebat cu glas şoptit, curios

ca un copil care vrea să afle un secret:

— Nu-i aşa că i-ai făcut-o *special* lui Jebeleanu?...

Un revelion la scriitori

(Relatări entuziaste trimise de unul dintre tinerii scriitori care a fost invitat să-şi petreacă revelionul la Casa Scriitorilor din Bucureşti)

Partea I

E frig, e noapte, e iarnă, sunt copleşit şi emoţionat de numele şi figurile ilustre din jur. Atmosfera e calmă, destinsă, distinsă şi... distantă. Se aude extrem de des cuvântul *maestre* rostit pe diferite tonuri.

Poeţii vorbesc în rime, prozatorii vorbesc în comparaţii şi descrieri.

Poetesele nu vorbesc, ele „visează şi zâmbesc”! Se aude o muzică fină, îndepărtată, grea, de melancolie, muzică de harpe şi lire. Lirele nu se văd, nici cei care cântă la ele. Foşnesc rochii şi manuscrise. Nu ştim care foşnesc mai tare. Cred că manuscrisele. Se bate de ora zece ca nimic...

Intră *Alexandru Andriţoiu*, primul în ordine alfabetică şi se scuză cu voce tare că nu poate rămâne. Trebuie să meargă la Oradea, apare revista şi el e cap limpede la tipografie. După ce iese dânsul, apare în uşă poetul şi prozatorul *Ion Bănuţă,* care împarte zâmbete şi câte un număr gratuit din revista *Albina*. Prin mijlocul sălii se plimbă gravi, zâmbindu-şi reciproc şi privindu-se în ochi: *Paul Everac* şi *Valentin Silvestru.* Se privesc în ochi şi zâmbesc. Zâmbeşte şi *Vasile Băran,* dar nu ştim de ce. Probabil că aşa sunt umoriştii, zâmbesc când vor şi cât vor.

De la Timişoara vine pe calea aerului (neavând altă cale), poetul *Damian Ureche,* care nu are nimic comun cu *Damian Necula.* Are un caval în mână şi-o telegramă în cealaltă. Telegrama e din partea revistei Orizont. De la Cluj, Petre Bucşa aduce o sticlă de palincă. A băut-o jumătate dar nu se vede.

Traian Iancu este rugat să le deconteze biletele şi, eventual, hotelul. Poetul de la Timişoara se duce la fiecare în parte, se înclină ca un şcolar şi spune o poezie cu dedicaţie. Poezia e

aceeaşi. Dedicaţia se schimbă mereu în funcţie de persoană.

După el îşi face apariţia baladistul *Tudor George.* E înalt, distins, fin şi calm. Calm ca un fachir. Pe piept poartă o tăbliţă pe care scrie cu litere gotice *„Ahoe!”* Nu ştim ce înseamnă, dar sperăm să aflăm!

Face reverenţe tuturor, apoi se aşază timid într-un colţ. Comandă o sticlă de Sana pe care o degustă cu un pai. E 10 şi mult peste ceva…

Tovarăşul *Udrişte,* portarul voluntar al Casei scriitorilor, vrea să anunţe ceva. Dânsul nu scrie încă! E înalt, rasat şi are o cravată galbenă cu buline pe care i-a adus-o maestrul Eugen Jebeleanu de ziua lui. E din Bulgaria. Cravata!… îşi împreună mâinile şi spune eu o dicţie rară: „Tovarăşi scriitori şi scriitoare, vine de la Iaşi: *Mircea Horia Iacoban Zilieru…”* Apoi tace fâstâcit şi priveşte spre *Romulus Vulpescu* care-i şopteşte ceva în franceză. Tovarăşul *Udrişte* are ureche fină, aşa că rectifică: *„Vine* tovarăşii *Horia Iacoban şi Mircea Radu Zilieru* să se simtă bine cu noi”.

În cadrul uşii, precedat de un ooo! admirativ se arată maestrul *Eugen Barbu* auster şi gânditor. E singur şi cu *Adrian Beldeanu* care-i ţine căciula. Are căciulă de biber cu ajur de hermină, căciulă de prinţ şi *Beldeanu* o ţine cu amândouă mâinile. Salută! îşi caută o masă. Dă să se aşeze la prima pe dreapta, cum intri… Asistenţa îngheaţă! Vai, dacă se aşază la masa lui *Jebeleanu*? Cine să-i spună?…

Dar *Eugen Barbu* nu se aşază. Nu trebuie să-i spună nimeni. Ştie! Şi dacă nu ştie… simte! (Are un fler, dragă!…) Se aşază vizavi de masa care ar veni „prima pe dreapta”. Scoate o carte din buzunar, începe să citească şi să adnoteze cu un creion. Nici aici nu se astâmpără! Lucrează şi de revelion! Aruncăm o privire peste umăr: „Viaţa ca o pradă” de *Marin Preda*. Asta citeşte maestrul. Din celălalt buzunar mai scoate o carte pe care i-o dă lui *Adrian Beldeanu* şi-i recomandă să se lase de pictură. Cealaltă carte se numeşte *„Paznic de far*”. Nu ştim cine a scris-o întrucât maestrul ţine mâinile deasupra numelui. Aflăm noi. Citesc amândoi şi zâmbesc încântaţi. Asta înseamnă că le place. Nu servesc nimic. Sunt vegetarieni şi-l aşteaptă pe *Dan Mutaşcu* trimis la Bolintinu după spanac şi ridichi de lună.

Muzica abia se mai simte, dar se simte. Poetul *Ion Sofia Manolescu* cere un meniu dietetic cu reducere. I se aduce. El e

format din trei cartofi fierţi asortaţi cu un fir de pătrunjel. Poetul e în culmea fericirii.

Intră *Sânziana Pop,* blondă ca o mină de aur. Mă înec de emoţie şi odată cu mine se mai îneacă şi alţii. Ea nu bagă de seamă, se apropie de masa lui Ion Sofia Manolescu şi vrea să-i ia un interviu. Poetul tace crezând că vrea să-i ia… cartofii. Până la urmă răspunde la o întrebare.

Între timp *Tudor George* a terminat a treia sticlă de Sana. Se ridică şi odată cu el şi câţiva maeştri din zonele limitrofe, care se grăbesc spre ieşire.

— Ahoe! Ahoe! Ahoe! răcneşte Tudor George, încât tremură cristalele candelabrului şi televizorul se mută automat pe programul doi!

Ce-o fi asta: *Ahoe*? Cred că e o nouă formă fixă de poezie.

Se crapă uşa, încet, lent, insinuant… Cinci tovarăşe, una mai interesantă decât cealaltă, intră, se aşază pe două rânduri şi fac câte o reverenţă prinzându-şi fustiţele în mâini. Una n-are fustiţă, aşa că prinde ce poate. Sunt secretarele personale şi voluntare ale maestrului *Nichita Stănescu.* Se arată şi dânsul! E înalt, frumos, blond şi din Ploieşti. Spune versuri fără întrerupere. În mâna dreaptă duce un tablou. În mâna stângă o plasă din care se aude: cling, cling, cling!

Un *cling* foarte subţire şi greu de identificat. Cred că în plasă are monede antice! Maestrul se aşază cu secretarele în jur şi începe să dicteze. Toate scriu în afară de una, care croşetează. Croşetează tot ce spune maestrul, şi-i iese!

Acum se aud două muzici. Una e produsă de un cor vorbit. Tovarăşul *Udrişte* face o mică inspecţie. Barul e intact, tov. *Schapira,* responsabilul, de asemenea. Zâmbeşte mulţumit… *Horia Zilieru* dansează berbuncul, cu aplomb şi talent. Îl are în stânga pe *Nicolae Velea* şi în dreapta pe *Grigore Hagiu*. Aceştia din urmă dansează berbuncul „cu figuri”. Li se alătură Mihail Cârciog-Manix (junior) poet începător, dar consacrat. Are stil. La dans are stil!

Ţine de braţ pe pictorul Bandac care la rândul lui îl ţine pe pictorul Boanchiş zis Bia. Ultimul are umor.

Uşa se deschide şi în cadrul ei apare un ins brunet cu păr negru şi creţ ca de miel. Seamănă cu Puşkin. Îşi roteşte ochii prin sală şi întreabă decent: „Stimaţi colegi, are cineva o cheie franceză că nu vrea să se oprească maşina?” Aflu că este poetul

Gheorghe Pituţ.

Confratele de poezie *Petre Got* îi oferă *cheia redacţiei*. E bună şi ea.

Se trece de 11… Atmosfera e mai vivantă. A venit şi maestrul *Jebeleanu* însoţit de *Traian Iancu.* Se aşază la masa rezervată. După câteva momente schimbă locul şi priveliştea. Nu ştim din ce motive!

Atmosferă foarte vivantă! Poeţii spun poezii. Nu toţi! Romulus Vulpescu mai aşteaptă…

Prin mijlocul sălii continuă să se plimbe *Valentin Silvestru* la braţ cu *Paul Everac*. Îşi zâmbesc în continuare la fel de cald. Poetul Mircea Dinescu, palid ca un crin de seră, se dezbracă de bunda dintr-o oaie şi o dă lui Tudor George. Acesta îi oferă jumătate lui *Nicolae Velea,* care o pune într-o plasă „la pachet”.

Traian Iancu se ridică şi face prezenţa. Cere legitimaţiile de intrare. Controlează prin sondaj. Cine are, are. Cine n-are… cu atât mai bine. *Gheorghe Pituţ* revine în incintă cu maşină cu tot!

Partea a II-a

Este trecut de miezul nopţii. Tovarăşul Udrişte debarasează sticlele de Sana. S-au adunat ceva! Sunt de un litru şi 70 bani bucata…

Damian Ureche face schimb de posturi cu *Da*mi*an Necula.* Nu mai ştiu care e unul care e invers. Maestrul *Eugen Barbu* citeşte în continuare, pe când *Beldeanu* se face că nu doarme.

În colţ e o masă pe care scrie: rezervat diplomaţi. La ea stau gravi şi protocolari Francisc Păcurariu şi Victor Torinopol. Îşi zâmbesc scurt, cronometrat. Sub bărbie au şervete de Olanda. Sunt sobri!

A coborât şi *Ioanichie Olteanu* care e sus, în birou, şi lucrează la nu ştiu ce, dar lucrează nu pierde vremea. Ardelean serios! E politicos… Roagă să se dea mai încet: ori corul, ori muzica, ori… pe *Tudor George!*

Renunţă corul şi *Tudor George.* Se aude numai muzica. *Vasile Băran* plânge şi cântă romanţe la pieptul lui *Tudor Mazilu.* Nu prea are loc. Să plângă nu prea are loc. *Mazilu* îi spune dictoane latine şi i le traduce.

Se aud bocănituri puternice, insistente. Tovarăşul *Udrişte* se uită la *Traian Iancu* care coboară pleoapele semnificativ. Pleacă

Udrişte şi nu mai revine.

În schimb intră *Fănuş Neagu* cu echipa naţională de fotbal după el.

Ţine sub braţ pe *Titi Teaşcă.* Închide muzica şi corurile minus pe *Tudor George.* Îşi dă jos pufoaica, cravata, cămaşa şi ciorapii şi începe să cânte fals: „Ursul meu din Spania / L-am adus cu sania / tira-la, la-la" /, şi aşa mai departe. Nu aplaudă nimeni decât *Eugen Jebeleanu,* căruia îi place melodia, dar în special solistul. Vechi afinităţi elective...

Schimbă amabilităţi cu te miri cine... Ca să-l vadă mai bine, *Ion Băieşu* se urcă pe un scaun. Scaunul cedează. E un Bydermaier veritabil. Ţăndări se face scaunul. *Traian Iancu* i-l trece în contul datoriilor.

E foarte târziu. Târziu de tot şi „noaptea lin coboară". Tovarăşul *Udrişte* stă la masă cu *Paul Everac* şi-i citeşte un fragment de roman. Toţi ascultă viaţa zbuciumată a tovarăşului *Udrişte.* În locul lui, la intrare stă, benevol, *Vasile Băran,* care a promis că „nu lasă nici pe mama!".

Se descurcă! Rând pe rând sunt îndrumaţi spre alte Uniuni de creaţie: Dan Hăulică, Florian Potra şi N. Carandino. „Mergeţi la plastici, la cinefili la... (se uită spre Carandino şi nu ştie unde să-l îndrume), mă rog, la alte instituţii limitrofe că şi acolo se face revelionul! Aici sunt locuri rezervate. Numai scriitori. „Avem legitimaţii" protestează cei trei. Băran explică calm că nu primeşte pe bază de legitimaţii. El vrea volumele! „Arătaţi volumele şi vă las". Cei trei nu umblă cu volumele după ei în noaptea revelionului. Încearcă să-l mituiască, dar Băran e vigilent. Respinge cu indignare toate propunerile.

După un sfert de oră refuză să primească un tovarăş îmbrăcat militar, în uniformă de paradă, numai aur şi fireturi, care se tot legitimează şi explică... nu ştim ce. Aflu cu stupoare că este *Laurenţiu Fulga*, vicepreşedinte la Uniune, care a venit în control. I se dă drumul greu, cu aprobarea tovarăşului *Udrişte.*

„Stimaţi colegi, zice *Laurenţiu Fulga*, vă aşteaptă mesele de scris, manuscrisele, familia. Revelionul s-a terminat. Vă rog să părăsiţi incinta".

Toţi pleacă disciplinaţi împreună cu *Fănuş Neagu*, care-l ia sub braţ drept „amintire" pe tov. *Udrişte.* A plecat cu el şi nu l-a mai adus înapoi nici până azi...

În salon mai rămâne maestrul *Eugen Jebeleanu.* „Eu nu plec

(zice) că sunt preşedintele Casei scriitorilor. *Iancule*, facem inventar de început de an”.

„Vreau şi eu să inventariez, se roagă Dan Deşliu, ca să mă înviorez şi cu cinste să lucrez!”. Emoţionat, maestrul îl sărută pe obraji: „Vai, ce frumos reciţi! Din cine sunt versurile?” „Din mine” zice Dan Deşliu şi roşeşte foarte tare. „Deci, mai scrii, hoţule” se miră admirativ maestrul.

Profit de ocazie şi vreau să-i spun şi eu o poezie. „Maestre, îmi permiteţi şi mie…” „Dumneata ce doreşti? N-ai auzit că e ora închiderii? Ce-i provocarea asta? Dumneata scrii versuri? Ha, Ha! Bagă-ţi minţile-n cap şi du-te la birou că noi avem treabă aici tovarăşe…”

Mă întristez! Nu mă iubeşte maestrul Jebeleanu. Ei, bine, nici eu n-o să-l m-ai iubesc pe dânsul. Ce dacă l-am învăţat la şcoală şi-am rămas corigent la română din pricina lui?…

În timp ce ies pe uşă, trist şi abătut, în salonul spaţios, vegheat de candelabrul de cristal tremurând melodios, începe inventarul:

— O sticlă de Băbească şi două de Borsec, se aude glasul nu ştiu cui…

Ies… în urma mea, în timp ce se trânteşte uşa, aud comentarii şi exclamaţii favorabile.

În minte îmi revine nemuritorul vers: „Începură să tuşească / tot trăgând din mărăşească”! Nemuritor vers, dar al cui naiba o fi?…

Ghici cine plăteşte?

S-a întâmplat, cică, să se întâlnească într-o vară, „absolut năucitor de caldă”, într-o mică bodegă sau cârciumioară (cum vă place să-i ziceţi) Poarta Albă, pare-mi-se, aflată cam pe locul actualului Hotel Dorobanţi, doi poeţi lirici: Nicolae Tăutu şi Alexandru Andriţoiu.

Amândoi lirici, amândoi vestiţi pentru farsele ce li se pun la socoteală, amândoi însetaţi, amândoi bucuroşi de întâlnire.

Precizez din capul locului că voi relata una din variantele auzite, variantă pe care am povestit-o „personajului principal”, poetul şi prozatorul E.P., care mi-a declarat că „n-a fost chiar aşa, că sunt foarte multe lucruri inventate, că *el ştia* că i se făcuse o farsă şi vroia să dea satisfacţie autorilor”, şi aşa mai

departe.

După ce mi-a povestit „varianta lui”, poetul în cauză m-a întrebat uşor derutat:

— Ai de gând să scrii chestia asta?

— Da, m-am gândit s-o întorc cumva.

— Dragă, uite ce se întâmplă… Dacă o scrii şi-mi dai numele, să ştii că te dau în judecată sau te aduc în faţa Comisiei de onoare a scriitorilor.

— De ce? m-am mirat eu. Că doar n-am plagiat…

— Uite aşa. Nu vreau să-mi dai numele. Inventează ce vrei, eu am umor, dar nu vreau să-mi apară numele în… glumiţele dumitale.

I-am promis că n-o să-i dau numele (de altfel, nici n-are importanţă, deoarece farmecul farsei rezidă în pitorescul întâmplărilor imaginate de cei doi „regizori” şi nu în naivitatea sau buna-credinţă a celui păcălit), astfel că s-o luăm de la început.

…Deci vară, cald, asfaltul topindu-se lent în lâncezeala canicule bucureştene, lumea plecată-n concediu. Plictiseală estivală.

Desigur că numai în uşa restaurantului se puteau întâlni cei doi răsfăţaţi ai muzelor. Ambii răpuşi de căldură, ambii porniţi să se răcorească cu un şpriţ de la gheaţă.

S-au pupat, s-au aşezat, au comandat şi au început să vorbească, să comenteze „ultimele noutăţi”, să bârfească fără răutate lumea literară.

Timpul trecea repede, sticla aburită la fel de repede, gustările trezeau setea, căldura îi oprea să se urnească din răcoarea plăcută.

— Mai luăm una? întrebă Andriţoiu de formă, fiindcă răspunsul îl ştia oricum dinainte.

— Mai luăm! confirmă Nicolae Tăutu şi în acelaşi timp îşi duse mâna la portofelul de la piept. Sandule, să vezi drăcie. N-am portofelul la mine. Tu ai ceva bani?

— Nu prea. Am crezut că ai tu, aşa că nu mi-am făcut probleme. Adică, ştiu eu, pentru o baterie aş avea…

Nicolae Tăutu reflectă o clipă frecându-şi bărbia gânditor şi ceru cu voce tare:

— Ospătar, ne mai dai două baterii, încă o gustare şi două cafele mari fără zahăr.

— Vine! a zis ospătarul bucuros şi a dispărut în direcţia barului.

— Cu ce o să plătim Tilică? vru să ştie Andriţoiu.

— Nu te băga. Stai liniştit, bea, mănâncă. Nu te enerva. Avem *păsărica* noastră, vrăbiuţa noastră, înţelegi? întindem laţul, oferim ceva grăuncioare, păsărica bagă capul şi noi… hârşt! Am prins păsărica!

— Nu înţeleg, fii mai explicit. Cine-i păsărica?

— Ssst! Linişte, că vine ospătarul. Serveşte fără panică şi fii atent la mine. Ai o fisă de telefon? Mersi. Acum o să dau un telefon, mai bine zis o *să dăm amândoi.* De fapt, tu ai să mă asişti. S-au îndreptat spre telefonul care se afla la intrare, Nicolae Tăutu a consultat câteva clipe agenda şi a format un număr.

— A-lo? (Tăutu vorbea sacadat, cu un accent straniu, rupând cuvintele) Ca-sa de cul-tură? Cu tovarăşul scriitor E.P.

— Cine-l caută vă rog? a răsunat la celălalt fir o voce de femeie.

— Ambasada coreeană!

— Imediat, aşteptaţi o clipă, vi-l dăm imediat…

Au stat câteva momente în aşteptare, timp în care de la celălalt capăt se auzeau şuşoteli emoţionante.

— Alo? Maestrul scriitor E.P.? a întrebat mieros Nicolae Tăutu.

— Da, eu sunt la telefon. Cu cine am onoarea?

— La telefon ambasada coreeană, ataşatul cultural.

— Bună ziua, o! ce onoare pentru mine, a răspuns poetul fericit.

— Ştiţi, avem o mică rugăminte la dumneavoastră, dar nu prea îndrăznim…

— Se poate stimate prieten, se poate, îndrăzniţi, vă rog!

— Dumneavoastră aţi fost recent în Coreea?

— Ei, chiar recent, râse măgulit cel chemat, nu chiar recent. Am fost acum un an şi m-am simţit excelent…

— Vedeţi că aţi fost recent. Ce contează un an, filosofă aşa-zisul ataşat cultural.

— E adevărat, ce contează un an, răspunse amabil poetul.

— Maestre iubit, continuă Tăutu trăgând cu ochiul spre Andriţoiu, am vrea să vă rugăm să ne faceţi o mică vizită dacă e posibil…

— Mai încape vorbă? Cum să nu fie posibil? Când şi la ce oră?

— Maestre, vedeţi am dori chiar azi, e ceva urgent…

— Se poate şi azi chiar şi acum.

— E perfect, dar…

— Alo? Dar ce? Vă rog, spuneţi, îndrăzniţi…

— V-am ruga să ne aduceţi şi nişte poezii inedite, dacă nu vă deranjăm prea tare…

— Vai, deranj? E o cinste pentru mine. Chiar ieri am scris una foarte frumoasă, ştiţi un fel de amintire din ţara dumneavoastră. Am să vin cu mare plăcere.

— Alo, maestre, nu vă supăraţi, mai avem o rugăminte…

— Spuneţi, ascult cu plăcere.

— Vă rugăm să ne permiteţi să vă televizăm pentru o emisiune literară, dacă nu vă deranjează…

— Să mă deranjeze? De fel, nu mă deranjează cu nimic. Îmi face chiar plăcere.

— Alo, continuă cu cinism Tăutu, mai avem o rugăminte, dar nu ştiu dacă…

— Vă rog să nu aveţi reticenţe. Exprimaţi-o!

— Ştiţi, am dori să facem ceva mai special, mai specific… într-un cadru mai autentic. Aşa că ne-am gândit, dacă aţi putea veni îmbrăcat mai… *Special?!*

— Cum adică mai special, nu înţeleg, răspunse dulce dar nedumerit fericitul poet.

— Adică, dacă s-ar putea, dacă aveţi posibilităţi, ştiţi, am vrea un costum mai pitoresc… Adică am vrea să vă filmăm în costum naţional românesc… Dar, desigur, e greu de făcut rost… Ştiţi, ne iertaţi de această idee, dar…

— O, dar nu e greu de fel. Eu lucrez la un ansamblu folcloric, aşa că…

— Minunat, minunat, vă mulţumim din suflet, jubila Tăutu.

— La ce oră să mă prezint, dacă nu vă supăraţi?

— Maestre, aici e aici! Regizorul emisiei şi toată echipa pleacă în după-amiaza aceasta în patrie. Vrem să dăm emisiunea poimâine la posturile noastre. Aşa că, dacă aţi putea veni cât de curând… Aveţi serviciul departe de ambasada noastră? (Tăutu zâmbi sarcastic deoarece ştia că poetul în cauză lucra la o instituţie foarte apropiată de ambasada coreeană).

— Nu! Sunt la doi paşi. Aşa că pot fi la dumneavoastră în maximum jumătate de oră.

— Vă aşteptăm cu plăcere şi vă mulţumim în numele

prieteniei româno-coreene, zise Tăutu şi agăţă lin receptorul.

— Acum ce facem? vru să ştie Andriţoiu.

— Acum aşteptăm şi privim pe geam. Trebuie „musai” să treacă prin dreptul geamurilor noastre. N-are alt drum numai dacă ia un taxi... Dar e puţin probabil. Aşa că... hai noroc şi răbdare!

Mai ciocniră câte un şpriţ rece uitându-se pe geamurile largi, ocrotiţi de perdele.

Era vară, cald, luna lui cuptor, lume puţină pe strada toropită de căldură.

După vreo douăzeci de minute faţa lui Nicolae Tăutu se lumină de plăcere.

— Uite, vrăbiuţa noastră ce gătită e!

Andriţoiu privi în stradă şi văzu înaintând furiş, pe lângă ziduri, cu privirile în pământ, silueta unui om îmbrăcat mai mult decât „bizar” pentru anotimpul acela.

Avea în picioare un soi de opinci ale căror nojiţe se înlănţuiau frumos peste iţarii groşi, de lână. Partea de sus a corpului era ocrotită de un fulgarin alb cu gulerul uşor ridicat. În mână, ciudata arătare ducea ceva semănând a pisic (de fapt era căciula de miel pe care, din pricina căldurii şi de teama de-a nu atrage şi mai mult privirile trecătorilor, poetul nu îndrăznise să şi-o îndese pe cap), precum şi o foarte elegantă servietă de piele burduşită, probabil, cu manuscrise.

— Dragă, dar e gătit în toată regula. Parcă-i din părţile Sibiului!

— Băiat conştiincios, zise Tăutu. Cred că se sufocă de căldură.

— Ieşim spre el?

— Nu! Cum adică? Vrei să stricăm tot efectul? Lasă-l să se ducă acolo unde a fost chemat.

Credulul poet dispăru curând din zona privirilor *colegiale* şi se îndreptă spre clădirea ambasadei.

Se zice că a fost primit cu oarecare rezervă mai întâi de portarul care nu pricepea în ruptul capului ce vrea individul acela costumat ca la teatru.

În cele din urmă îl primi unul din secretarii ambasadei, surâzând politicos şi ascultându-l cu multă răbdare.

După ce termină de expus scopul venirii lui acolo, secretarul îi spuse pe un ton neutru:

— Întrebăm relaţii culturale. Poate acolo cineva ştiut această

problem…

Îl duse la ataşatul cultural care-l primi la fel de politicos, îl servi cu o cafea, îl felicită pentru poeziile scrise în amintirea călătoriei făcute în ţara lui, dar, spre regretul său, nu ştia nimic de nicio emisiune şi nimeni din secţia lui nu dăduse un telefon. Probabil că se crease o confuzie!

Întorcându-se abătut şi furios prin căldura necruţătoare a zilei de vară, poetul în cauză înţelese că cineva îi „făcuse figura”, un confrate invidios, cineva care-l duşmăneşte. Se ruga în gând să nu apară niciun cunoscut în calea sa, să scape *nevăzut* din acest drum al Golgotei sale.

În clipa în care-şi imagina că nu va întâlni pe nimeni în cale, îi fu dat să observe două siluete de neconfundat, care staţionau în faţa unei clădiri aşteptându-l parcă. Vru să se întoarcă, să se facă nevăzut, dar îşi dădu seama că e prea târziu. Cei doi îl văzuseră şi acum îi făceau semne amicale cu mâna bucurându-se din cale afară la vederea lui.

Se apropie stânjenit, încercând să pară cât mai firesc, ţinând la spate căciula miţoasă care-i ardea degetele.

— Ia uită-te Sandule, nu-i chiar confratele nostru de muze?

— El este, confirmă Andriţoiu mirat din cale-afară.

— Măi, băiatule, dar ce-i cu tine? Eşti răcit? Ai gripă? se îngrijoră Tăutu.

— Nu, n-am nimic…

— Păi, de ce umbli, dragă, cu fulgarin pe tine? Nu ţi-e cald?

— Măcar descheie-ţi nasturii, interveni Andriţoiu şi începu să-i descheie cei câţiva nasturi încercând să-i scoată cu forţa fulgarinul.

Poetul se opunea destul de îndârjit mormăind ceva ininteligibil „lasă, mă simt bine aşa”…

— Ia stai frate? Ca să vezi cum e îmbrăcat? Te pomeneşti că asta-i noua uniformă a poeţilor şi noi nu ştim nimic?

— Hai, în crâşmă să bem un şpriţ, propuse Andriţoiu.

Intrară, se aşezară la masă şi tăcură câteva minute. „Tăcerea psihologică”…

— Coane Tăutu, dragă Sandule, începu poetul E.P., trebuie să vă mărturisesc ce mi s-a întâmplat. Mi s-a întâmplat un lucru îngrozitor…

— Spune dragă, poate te putem ajuta…

— Coane Tăutu, dumneata care de, eşti ofiţer şi cunoşti multă

lume şi ai relaţii, ajută-mă într-o problemă.

— Voi face tot ce este omeneşte posibil, îi promise Tăutu. Şi în câteva fraze pline de năduf, nefericitul poet le povesti chestia cu telefonul, cu ambasada, jurând că cineva „i-o făcuse” anume. Nu *ştia* cine, dar poate îl ajută ei să afle.

— Când ţi-a dat telefon? vru să ştie Tăutu.

— Astăzi! Cu un tupeu şi…

— Bine, lasă asta, la ce oră, aproximativ, contează foarte mult…

— Păi, acum o oră să fi fost, pe la unu, cred eu…

— Voce de bărbat sau de femeie?

— De bărbat.

— Tânăr, bătrân?

— De unde să ştiu dacă era tânăr sau bătrân?

— Aşa… după intuiţia ta…

— Cred că nu era aşa bătrân. Nu ştiu, nu-mi dau seama…

— Daa… zise Tăutu gânditor… Să vedem ce pot face. Ai o fisă?

Poetul se scotoci în buzunare şi adună un pumn de fise înmânându-i-le.

— Dar, zâmbi Tăutu, dacă îl descopăr faci cinste?

— Mai încape vorbă. Ospătar î chemă fericitul confrate, adu ceva de băut aici. Ce serviţi stimaţi colegi?

— Două baterii reci şi o… gustare, zise Andriţoiu.

— Adu comanda, dar vezi să fie reci, preciză poetul păcălit privind cu speranţă la Tăutu, care se îndreptă spre colţul cu telefonul.

Ridică receptorul, formă un număr şi începu să vorbească cu voce tare, voit iritat, gesticulând bogat, cu faţa pe jumătate întoarsă spre masa de unde cei doi îl urmăreau cu multă atenţie. Se desluşeau cuvintele „neapărat”, „o glumă proastă”, „faceţi tot posibilul”, „vă rămân îndatorat”…

Se întoarse mulţumit, îl bătu pe umeri amical pe nefericitul poet *păcălit de un confrate necunoscut* şi-l consolă:

— Nu te mai necăji dragă. Telefonez peste un sfert de oră, sau mai târziu şi „amicii mei” vor reuşi să afle de unde şi cine a vorbit… Până atunci, hai să ne răcorim. Sper că nu te grăbeşti?

— Nu, nici vorbă, mai ales dacă vom avea un răspuns pozitiv…

— Dragă, să n-ai nicio grijă. Trebuie să recunosc că a fost o

glumă nu prea reuşită. Nu-i aşa Sandule?

— Absolut! Păi, dragă Tilică, faci şi tu glume, şi eu, dar mai... fine. Nu?

— Daaa, ce fineţe! admise poetul costumat în dansator. E adevărat că l-ai făcut pe Petru Vintilă să ceară uniformă de poet?

— Este, făcu Tăutu modest.

— Dar aia cu Premiul de stat ce grozavă a fost... Umor sănătos...

Poetul tăcu câteva clipe căzut pe gânduri, după care spuse conspirativ:

— Nu-i aşa că n-o să spuneţi nimănui de întâmplarea asta?

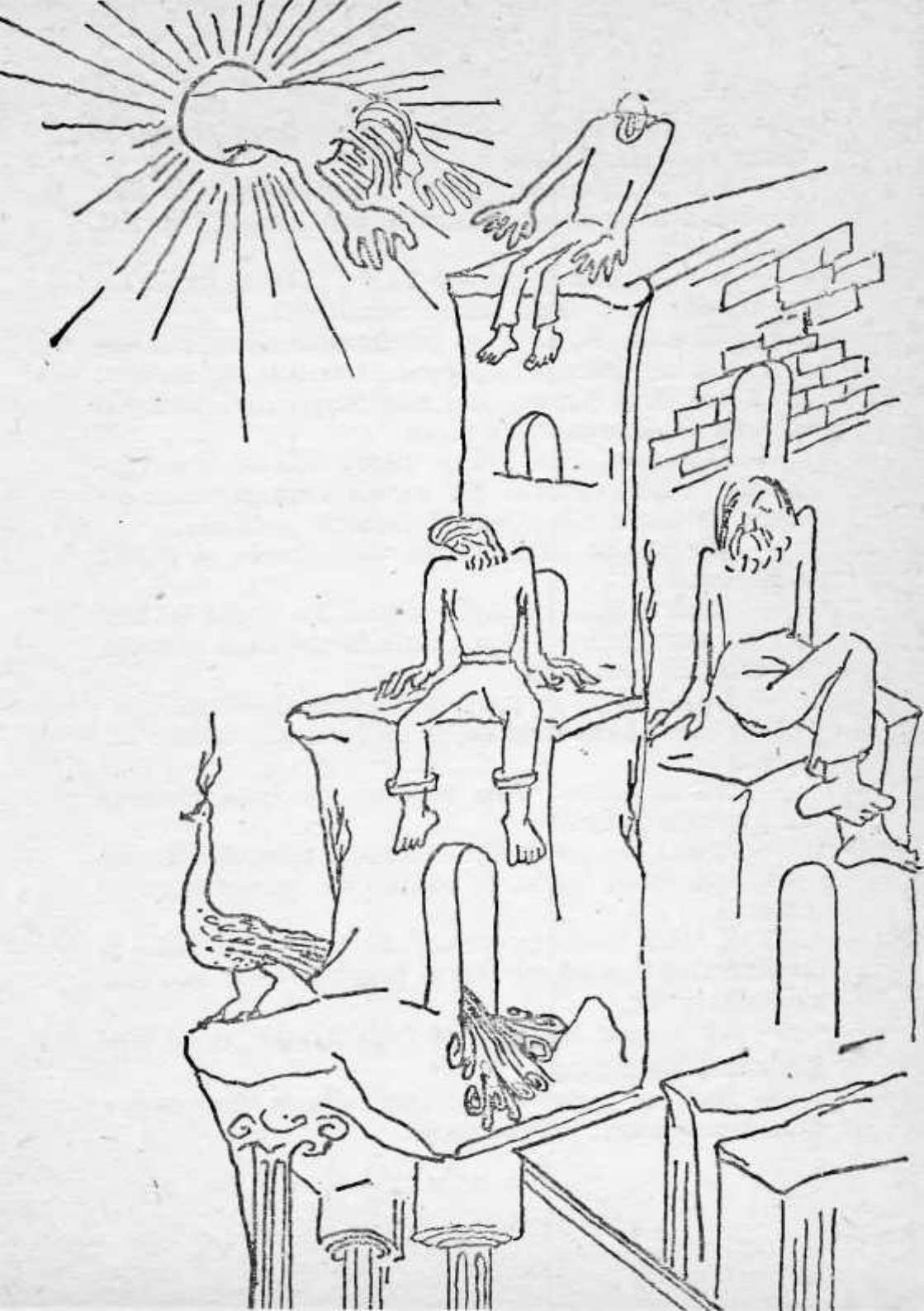

— Ce întâmplare? se mirară cei doi.

— Chestia asta cu… costumul. Ştiţi cum sunt scriitorii… Fabulează şi…

— Fii serios dragă! Nu te-am văzut, nu ne-ai văzut! Noi să spunem?

— Vă mulţumesc, dragi colegi, ştiam că sunteţi oameni de cuvânt. Mai serviţi ceva? Un vin, o gustare?

— Nu! refuză categoric Tăutu. Stai să mai dau un telefon să vedem care-i rezultatul.

Dispăru iar în direcţia telefonului, formând numărul şi aşteptând răspunsul „nevăzuţilor amici”. Îl văzură dând din cap şi-l auziră spunând ceva din care nu înţeleseră mare lucru.

— S-a făcut, zise Tăutu întorcându-se. Am răspunsul în zece minute. Ne vor da şi numărul de telefon de unde s-a sunat şi numele insului…

— Mulţumesc din suflet, mulţumesc şi rămân îndatorat!

— Lasă dragă, chestiile astea. Se poate? Dacă noi nu ne ajutăm… Apoi uitându-se după ospătar îl chemă să facă nota.

— Nea Tăutu, se rugă cu voce melodioasă poetul, te rog fă-mi cinstea şi lasă-mă să plătesc eu. Te rog…

— Nu se poate. Am avut şi noi două sticle şi un… mizilic înainte.

— N-are importanţă! Turcul plăteşte, vorba ceia, râse vesel poetul şi scoase din buzunar portmoneul.

Plăti toată nota cu gesturi de nabab, îi dădu şi ospătarului o *mică atenţie* şi propuse să le mai dea o sticlă de vin.

— Nu, refuză Tăutu, lasă data viitoare după ce-l pedepsim pe făptaş.

Se duse iar la telefon şi după câteva clipe se întoarse posomorât şi preocupat.

— Ai un creion şi-o hârtie Sandule?

— Dar ce s-a întâmplat?

— Uite, mi-au spus băieţii despre cine e vorba. Formidabil! Nici nu m-aş fi aşteptat…

— E ceva în neregulă? se temu poetul.

— A, nu! Dar aş prefera să-ţi scriu numele pe-o bucată de hârtie. Să-l citeşti dumneata după ce plecăm noi. Nu vreau să asist la zbuciumul provocat de această *surpriză.* Căci te asigur că va fi o surpriză! Zău că nu m-aş fi gândit niciodată!

Poetul scoase o bucată de hârtie şi un pix şi i le întinse lui

Tăutu.

Acesta îl întrebă pe Andriţoiu:

— Ştii dragă cine i-a făcut *figura*?

— De unde să ştiu?

— Ei, află că… (şi se aplecă la urechea lui şoptind ceva).

— Nu se poate, zise Andriţoiu gata să leşine de uimire. Extraordinar! Scrie repede şi hai să plecăm! Eu nu mai stau nicio secundă!

— Dar ce s-a întâmplat? E ceva grav? Dacă e ceva grav, dacă nu se poate spune mai bine renunţ…

— Nu dragă, ticălosul trebuie pedepsit, zise Tăutu şi începu să scrie ceva pe bucata albă de hârtie. Terminând, o împături şi i-o întinse poetului spunându-i:

— O deschizi după ce plecăm. Nu spui nimănui că noi l-am descoperit. Se despărţiră cu efuziune însoţiţi de mulţumirile pline de recunoştinţă ale victimei. După ce se mistuiră în căldura de afară, poetul deschise biletul şi citi următoarele: „Autorii mârşavei glume sunt Al. Andriţoiu şi Nicolae Tăutu. Să le fie ruşine! Nu uita să plăteşti şi două cafele”.

Puţinii trecători din după-amiaza aceea de vară văzură cu uimire cum pe uşa cârciumii din colţ năvăleşte un ins în costum naţional, îndreptându-se în galop năprasnic pe o stradă lăturalnică…

O babă ce-şi plimba potaia căutând un strop de umbră se închină şi i se adresă ca unui interlocutor:

— Ai văzut Bubi ce face băutura din om?

— Ham, ham, ham, lătră Bubi de trei ori şi ceva, ceea ce în limbajul său însemna: „da, dar şi căldura e de vină!”.

Răzleţe
(În loc de post-faţă)

Cartea de faţă ar fi continuat mult şi bine, dar am fost nevoit s-o închei din motive independente de voinţa mea. Unul din motive a fost şi acela că nu mai puteam scrie niciun rând. Îmi secase brusc şi puţinul talent pe care-l simţeam pulsând în vârful mâinii drepte.

Deoarece mulţi confraţi mi-au reproşat că n-am scris despre ei, în ciuda faptului că mi-au povestit câte-un fragment din „întâmplările” trăite personal şi direct, îmi rezerv dreptul să le

amintesc aici, fugitiv, demonstrând în felul acesta că n-am uitat, şi că la viitorul volum le voi aduce din condei aşa cum trebuie. Stil, intrigă, dialog, umor, inventivitate…

Să nu creadă cumva Alexandru Andriţoiu că nu ştiu povestea cu pâinea!

Îmi şi imaginez seara aceea de primăvară când la domiciliul poetului bihorean au poposit, neanunţaţi, nişte musafiri din provincie. Poetul se afla probabil chiar la masa de lucru, termina de scris frumoasa poezie din care reproduc câte ceva: „Spuneţi-mi, vă rog, ce meşter faur / îndrăgind nespus culoarea-albastră, / A tăiat, cu foarfece de aur / De pe cer, rochiţa dumneavoastră?”, când au năvălit vizitatorii din provincie, să-l vadă, să-l audă declamând, să se poată mândri cu persoana lui când se vor întoarce în orăşelul din Ardeal.

Şi atunci când vin oaspeţi din Ardeal aceştia aduc „slană şi pălincă”, şi Andriţoiu le consumă pe ambele uneori în amintirea ţinuturilor natale…

S-a scos pălinca, s-a scos şi slana care-a fost tăiată felii subţiri pe un platou de lemn. Nişte murături se găseau în casă, dar, vai, lipsea cu desăvârşire pâinea!

Să fi fost ora 6 după-amiază, oră incertă şi fatală pentru toţi literaţii din lume. La ora 6 şi-a început Dante celebra-i comedie, la ora 6 după-masă, cu o punctualitate de ceasornic ieşea Caragiale să-şi bea berea, la ora 6 după-amiază, invariabil la aceeaşi oră, sunt fixate şedinţele la Casa scriitorilor. Oră predestinată! Astfel că *Săndu*cu (aşa e alintat în familie) a fost rugat „să dea fuga” până la colţ, „chestie de două minute”, să cumpere o pâine proaspătă. Şi dus a fost…

Se zice că există în lumea scriitorilor nişte forţe nevăzute, oculte, care fac ravagii în viaţa lor intimă, schimbă cursul lucrurilor şi acţionează imprevizibil asupra destinelor lor.

Numai aşa se face că trecând cuminte spre centrul de pâine ce se afla nu departe de casă, în clipa în care traversa nepăsător şi demn prin faţa restaurantului „Oradea” (auziţi dumneavoastră ce nume!) îi răsăriră în cale trei colegi, ca trei haiduci (nu spun nume din motive ce mă privesc) şi nu numai că răsăriră ci-l şi… momiră:

— Nu bei tu, Sandule, o bere rece-rece, cu noi? Scurt, două minute!

— Am musafiri dragă, nu am pâine acasă…

— Două minute. O bere rece, una singură!

Au intrat, au comandat, au băut, au vorbit, au bârfit, au apreciat calităţile berii la *halbă*... Nu ştim cum a trecut timpul, nu ştim cum s-au petrecut lucrurile. Ştim doar că la vreo cinci ore după ce Sănducu plecase de-acasă să cumpere o *pâine caldă*, că aveau musafiri, careva dintre amici, înainte de-a bea *ultima halbă* (ah, ce gust are berea la halbă!) i-a sugerat să ia totuşi o pâine de la restaurant şi să dea un telefon acasă „să nu fie cumva îngrijoraţi”...

Şi cică, Sandu ar fi sunat şi ar fi spus:

— Alo? Eu sunt. Nu vă îngrijoraţi... Au plecat musafirii? (Ascultă răspunsul destul de dezamăgit, dar îl ascultă cu sfinţenie). Ca să vezi, zise el apoi. Îmi pare rău c-au plecat! Unde sunt eu? Păi, la *„Oradea*”, dar să ştii că am luat pâine!...

*

Desigur că aş fi putut scrie şi o serie de *întâmplări* cu Ion Băieşu, coleg de umor şi de pescuit care a fost (vorba lui) „târât în faţa instanţei” de un ins care pretindea nici mai mult nici mai puţin că i-a fost furată ideea unei piese. Care idee? cine anume îl ajutase pe Băieşu să „fure”, chipurile, această idee? asta, zicea individul, se va lămuri la tribunal. Şi astfel dramaturgul nostru iubit, autorul „Iertării” şi al serialului „Tanța şi Costel”, se văzu bombardat cu citaţii în calitate de „pârât”.

Pârâtul Ion Băieşu nu s-a prea grăbit să meargă la tribunal... într-o zi însă primi un telefon:

— Alo? Scriitorul Ion Băieşu?

— În persoană.

— Ghiciţi cine e la telefon?

— Păi, ştiu eu?

— Nu vă trece prin cap... N-o să ghiciţi niciodată!

— Dacă-i aşa de ce mă mai pui să ghicesc?

— Tovarăşe scriitor, la telefon e colegul dumneavoastră de... tribunal! Eu v-am dat în judecată!

— Da? îmi pare bine. Şi, mă rog, de ce m-ai dat în judecată?

— Aşa, fiindcă mi-aţi luat o idee!

— Bine domnule, dar nici nu te cunosc, nu te-am văzut în viaţa mea!

— Nu contează. De luat tot aţi luat-o! Am martori că am citit o piesă vecinilor mei din cartier, că eu ţin un mic „cenaclu

personal”. Şi piesa are aceeaşi idee cu piesa dumneavoastră „Preşul”… Adică, invers…

— O fi o coincidenţă! Se mai întâmplă…

— Coincidenţă, necoincidenţă, eu v-am dat în judecată şi dacă nu vă prezentaţi să ştiţi că pierdeţi prin neprezentare.

— Bine, dar în definitiv ce doreşti dumneata? Despăgubiri?

— Nu!

— Dezminţire în presă? O declaraţie?

— Nu!

— Atunci poate vrei să împărţim tantiemele.

— Ce-s alea?

— Drepturile de autor pe care le iau după piesa pe care zici că…

— Nu, domnule, n-am nevoie de banii dumitale. Eu sunt mic meseriaş şi câştig bine. Nu umblu cu… „tantieme”!

— Atunci ce doreşti, la urma urmei?

— Tovarăşe scriitor, se auzi vocea umilă a reclamantului, fii şi dumneata înţelegător, *prezintă-te măcar o dată!* Să te vadă la faţă vecinii şi prietenii mei care nu cred că te-am dat în judecată! Să zică şi ei „L-am *văzut pe Băieşu la tribunal cu Gigi. Se judecau rău de tot pe nişte chestii…”* Ce dracu, domnule, e aşa de greu? Te prezinţi o singură dată, eu stâng plângerea şi plătesc tot: cheltuieli de judecată, prejudicii, taxiul dumitale, tot, tot… Ei ce spui tovarăşe scriitor? Facem afacerea? în definitiv ce pierzi dumneata? Nimic. Dar eu? Nu te-ai întrebat ce câştig eu? Toată lumea va zice: ai auzit dragă de procesul lui Gigi? Care Gigi dragă? Gigi ăla de ţine magazine de florărie pentru morţi. Coroane şi flori funerare pentru toate vârstele… Gigi dragă… înţelegeţi? Firma se ţine eu sudoare! Ce zic clientele? Hai la Gigi că s-a judecat cu un scriitor. Are simţ artistic băiatul…

*

Multe mi s-au tras şi de la faptul că, într-o vreme, plictisindumă de poezia mea romanţioasă, am început să scriu parodii. Mici parodii nevinovate, mai mult *„pastişe fără haz”* cum bine observa un critic harnic şi înzestrat cu simţul umorului. Aveam o rubrică la Luceafărul şi mă străduiam să fiu pe plac confraţilor de muze. Unora le eram pe plac… Altora nu! Depindea de parodie şi de umorul celui parodiat.

Astfel, Ion Gheorghe, om serios şi încrâncenat, preocupat de lucruri grave, m-a prins într-o zi pe coridoarele vechiului sediu al

revistelor literare.

Mi-a proptit un deget în piept şi m-a întrebat sever ca la şcoală:

— Tu eşti Micu ăla?

— Care Micu, am zis eu speriat şi nedumerit.

— Ăla care scrie chestiile alea, parodiile?

— Da, am recunoscut eu modest crezând că vrea să mă felicite.

— Ascultă, ai scris şi o parodie după mine. E o tâmpenie! Cine ţi-a dat voie să scrii, să mă parodiezi? Aud?

— Păi, nu ştiam că trebuie să cer voie, am bâiguit eu.

— Altă dată să ştii. De la mine trebuie să ceri voie. Să nu te mai prind că mă parodiezi! Ne-am înţeles?

După câţiva ani, răstimp în care nu-mi răspundea la salut şi mă privea cum priveşte pisica un şoarece de plastic, mă opreşte zâmbitor în curtea Uniunii şi mă interpelează cu vehemenţă simulată:

— Bine frate, parodiezi pe toată lumea numai pe mine nu? Ce-i chestia asta? Adică Nicolae Nasta e poet mai important decât mine? Aud? Vezi că n-ai ce răspunde! De ce nu mă parodiezi şi pe mine? Cine mă lucrează? Cine nu te lasă?

Aud?…

*

Să vă relatez pe scurt o întâmplare cu autorul celor „11 Elegii”, bunul meu prieten Nichita Stănescu, care se întorcea într-o noapte dintr-o vizită, însoţit de doi-trei admiratori.

Ajunşi în Piaţa Amzei, ora fiind înaintată, sunt opriţi de doi miliţieni care-şi făceau rondul prin partea aceea. Le-au cerut actele întrebându-i de unde vin şi unde pleacă, mă rog, întrebări de serviciu. Cel care „citise” buletinul lui Nichita îi atrage atenţia:

— Tovarăşe Stănescu să vă păstraţi în condiţii mai bune buletinul. S-ar putea să fiţi amendat!

— Dumneata ştii cu cine vorbeşti? a sărit unui dintre admiratori. Dânsul este cel mai mare poet contemporan. Nichita Stănescu! Aţi auzit nu-i aşa?

Miliţianul deschise încă o dată buletinul, se cufundă din nou în lectură şi zise cu o bucurie reţinută:

— Păi, dacă-i aşa, atunci, îmi pare rău, dar trebuie să-l amendez. Am observat că buletinul e expirat de două luni! O

amendă de 50 de lei!

— Dumneata nu înţelegi tovarăşe că dânsul e *cel mai mare* poet contemporan? repeta exasperat admiratorul.

Cum poţi dumneata să-l amendezi aşa… nitam-nisam?

Miliţianul se gândi câteva clipe întorcând buletinul pe o parte şi pe alta şi zise:

— Sunteţi sigur că *e cel mai mare* poet?

— Indiscutabil!

— Atunci, dacă e cel mai mare, să mărim şi amenda. Îi dăm 150 de lei… replică păzitorul ordinii publice convins că se orientase perfect în situaţia dată.

*

Cum aş putea să-l uit de pildă pe Teodor Mazilu, subtilul umorist, stând la Mogoşoaia la una şi aceeaşi masă, *masa lui Mazilu,* privind cu ochi atent la ce se întâmplă în jur, observând totul şi în acelaşi timp dând senzaţia că nu observă nimic.

Împreună cu Mircea Dinescu, junele poet înfipt şi în aceeaşi măsură dovedind multă inventivitate, luat sub aripa ocrotitoare a lui Fănuş, abia aşteptam venirea unui nou „client” din provincie.

Novicii care soseau la Mogoşoaia „să lucreze”, „să definitiveze” o carte (lucru anunţat cu seriozitate şi morgă) se interesau în primul rând de rânduielile administrative şi numai apoi de identitatea celorlalţi scriitori.

Cercetaţi în legătură cu diverse chestiuni de ordin practic, cum ar fi: obţinerea unei camere mai bune, a unui aliment preferat, sau alte dorinţe, noi răspundeam invariabil: *adresaţi-vă lui Mazilu,* dânsul e cel mai vechi aici şi e un fel de director administrativ. În acelaşi timp, le recomandam *prudenţă* în abordarea problemelor. Să nu meargă direct la ţintă! întâi să-i citească ceva din ultimele lucrări (din lucrările lor, evident), apoi să vorbească despre condiţiile *minunate de cazare* şi numai după aceea să intre în subiect… A fost o perioadă când au nimerit, în acelaşi timp, doi poeţi de la Timişoara şi o poetesă de la Cluj. Prodigioasă perioadă pentru noi, obositoare pentru Mazilu, care, după o vreme, nici nu mai avea chef să coboare în sala de mese.

De cum apărea îl abordau pe rând, cu tenacitate, aşa cum fuseseră instruiţi.

La început, politicos, Mazilu i-a ascultat cu răbdare. Mai apoi

însă, văzând că cei trei „provinciali” îi cer tot felul de înlesniri administrative, a început să-i ocolească.

Ne spunea exasperat:

— Dragă nu înţeleg ce e cu confraţii ăştia? Unul îmi spune că nu curge apa caldă, altul că ar vrea să schimbe camera, celălalt mă consultă cum să facă să dea un telefon în provincie cu taxă inversă. Şi, pe deasupra, toţi se simt obligaţi să-mi citească din „operele” lor.

— Coane, asta înseamnă că te preţuiesc… Vor să-ţi afle părerea, să te consulte.

— Mă rog, o fi, dar eu n-am chef să dau consultaţii zilnice. Aşa că n-o să mai cobor câteva zile din cameră.

N-a coborât. În schimb, în fiecare seară *urcam* noi, tiptil, să nu ne vadă nimeni, şi-i vâram în uşă tot felul de bileţele de amor: „de ce nu mai cobori înger blând? Te-am supărat cu ceva?”, şi altele cu conţinut similar, pe care le semnam cu pseudonimul… *Delacluj.*

În acelaşi timp vâram câte un bileţel şi în uşa poetesei de la Cluj, nu înainte de a face o temeinică pregătire psihologică care se desfăşura cam aşa:

— De ce nu mai coboară Mazilu? se arăta mirat te miri cine.

— Ei, parcă nu ştii de ce?

(Poetesa cu pricina, de faţă fiind, îşi mări atenţia).

— Zău că nu ştiu…

— Are nişte probleme intime… Ştii cum e cu amorul. Iubeşte…

— Pe cine?

Noi tăceam semnificativ, atât de semnificativ încât toată lumea înţelegea că Mazilu iubeşte pe *singura* doamnă de la masă.

Bileţelele vârâte în uşa poetesei erau scurte, cu frază sacadată, sugestivă, de tipul: „Stau în singurătatea mea dubioasă”, sau „Ai venit, ai văzut, ai învins”…

După aproximativ o săptămână de *corespondenţă* asiduă ţinută prin *intermediari,* îl vedem pe Mazilu coborând şi îndreptându-se furios spre camera cu telefonul.

— Ce faci coane? Salutări! Nu te-am mai văzut de mult, ne bucurăm noi.

Te pomeneşti că-i gata romanul?

— Nu-i gata niciun roman, mă duc să chem un taxi. Plec!

— Pleci în oraş, te relaxezi după atâta muncă…

— Nu, stimaţi confraţi. Plec la Sinaia. Aici nu se poate munci. Dacă nu te atacă prin viu grai, *provincia,* ştiţi la cine mă refer, te atacă în scris... Auzi domnule, se revolta Mazilu, bileţele de amor!...

La o zi după revolta prozatorului singuratic, poeta din provincie ne anunţă cu un aer misterios că pleacă, adică *e nevoită să plece,* deşi n-a terminat întreg volumul.

— Dar de ce stimată prietenă, ne minunăm noi? Nu-ţi prieşte aici?

— Ba da, chiar foarte mult, dar... (mimă nevinovăţie şi pudoare), ştiţi, n-am venit să flirtez cu nimeni, chiar dacă par eu mai... provincială.

— Bine, dar cine a îndrăznit? Vă curbează cineva? Vă deranjează? Spuneţi cine şi-l punem noi la punct.

— N-aveţi cum, oftă poetesa privind spre masa lui Mazilu cu foarte mult înţeles. Dar noi ne facem că nu înţelegem şi după ce numim toate persoanele de sex masculin cazate împreună în acel anotimp al anului, oftăm cu regret:

— Ce păcat că nu e Mazilu aici... El ar fi pus la punct lucrurile...

— Dar unde e domnul Mazilu? se învioră poetesa.

— A plecat la Sinaia. Nu ştim de ce a plecat, dar era foarte abătut. În loc de răspuns la salut ne-a aruncat o frază dubioasă: „În zadar sunt toate şi tristeţea neagră, mă îndeamnă către alte zări”...

Poetesa tace şi suspină. Ne priveşte pe sub sprâncene. Se ridică, face câţiva paşi. Ajunge la telefon. Ridică receptorul, formează un număr şi auzim clar următoarea întrebare:

— Nu vă supăraţi, la ce oră am un tren spre Sinaia?

*

Îl vizitez pe umoristul şi traducătorul Vlad Muşatescu, părintele lui *Conan al doilea*, la domiciliul său din Tâncăbeşti. Mă întorc de la pescuit obosit şi fără pradă şi vreau să profit de ospitalitatea confratelui care nu uită să amintească oricui: „Dragă, dacă ai drum prin Tâncăbeşti, opreşte şi pe la mine să mai schimbăm o vorbuliţă”.

Opresc, aşadar, şi el se bucură foarte de venirea mea, se bucură împreună cu soţia care mă serveşte cu tot felul de bunătăţi completate de o sticlă de vin *producţie proprie*.

— Ce bine-mi pare c-ai venit, se entuziasmează Vlad

Muşatescu. Eşti cu maşina?

— Da, sunt cu un prieten care vine să mă ia peste o oră.

— Nu vine nimeni să te ia, zice conspirativ Vlăduţ. Mergem noi şi-l luăm. Ai înţeles?

— Nu! n-am înţeles, mărturisesc eu.

— Frate, dacă te întreabă cineva, indiferent cine, eu sau nevastă-mea, dacă eşti cu maşina tu spui că nu. E clar?

— Nu prea, dar…

Se înşiruie bucatele gospodăreşte pregătite, minunăţii de tot felul aşezate apetisant pe un platou.

Mănânc ca orice pescar, în duşmănie, urmărit de privirile lui Vlăduţ care înghite în sec.

— Tu nu mănânci? îl întreb eu nedumerit.

— Nu! Nu mă tentează. Şi apoi, la gabaritul meu (Vlad are mult peste sută şi o înălţime… medie) trebuie să ţin un mic regim…

— Da, Vlad mănâncă cu porţia. Fiecare aliment raţionalizat, cântărit, îi laudă soţia privindu-l admirativ. Câtă pâine ai mâncat azi Vlăduţ?

— Păi, cam 50 de grame, răspunde prozatorul impasibil.

— Perfect! Şi altceva?

— Un măr, o cafea mică şi 50 de grame parizer. Şi mă simt excelent!

— Şi nu ţi-e foame? mă mir eu impresionat de voinţa confratelui.

— Nu. Mi-am disciplinat organismul.

— Asta-i o chestie colosală. Ce voinţă domnule!

— Da, are voinţă de fier, se mândreşte doamna Muşatescu şi-l priveşte cu admiraţie.

Eu mestec în neştire cu poftă de lup, mătur platoul, mai cer o bucăţică de brânză, ceva slănină afumată, lichidez şi sticla de vin, mă aromez cu dulceaţa de cireşe amare şi-mi sorb în linişte cafeluţa.

Vlad mă priveşte la fel de impasibil, cu un uşor dispreţ. Numai în ochi îi sticlesc nişte luminiţe ca două pumnale.

După ce termin ospăţul pantagruelic îmi zice:

— Eşti cu maşina?

— Nu, mint eu conform convenţiei.

— Nu-i nimic. Te duc eu. Se lasă seara şi n-ai să prinzi o „ocazie”.

li mulţumesc cu efuziune pentru amabilitate, sărut mâna doamnei, ieşim la stradă, urcăm în „broasca” lui Vlad, îl găsim pe prietenul meu în comună, unde are nişte rude, îl anunţ că-mi voi continua drumul cu Vlad şi… demarăm.

O vreme mergem tăcuţi, fiecare cu gândurile lui. Apoi Vlad mă iscodeşte:

— Nu ştii, mai au bere străină la Mogoşoaia?

— Cred că da…

— Ce-ar fi să oprim puţin. Mi-e dor să beau o bere şi să iau o mică gustare.

— Bine, dar de ce n-ai mâncat acasă?

— Acasă… Nu ştii cum e? O gustărică la cârciumă…

Ajungem la Mogoşoaia, ne aşezăm la o masă, vine bufetiera, ne salută, se bucură de vederea lui Vlad şi-l întreabă zâmbind complice:

— O bere rece şi o gustărică *ca de obicei?*

— Da, ca de obicei, zice Vlad bătând nerăbdător cu degetele în masă. A venit berea rece ca gheaţa şi Vlad a topit-o dintr-o înghiţitură.

Apoi am aşteptat circa 20 de minute şi am avut ocazia să constat ce înseamnă în limbajul detectivist „ca de obicei”.

Gustărică, conform notei de plată defalcată pe… produse, era compusă din: 15 ouă, 500 grame cârnaţi de casă, 200 grame caşcaval ras, trei cepe, 300 grame muşchi ţigănesc, se amestecă bine şi se prepară la foc mic!

— Asta a fost tot? vru să ştie bufetiera înainte de a face adunarea.

— Şi berea, adaugă grijuliu Vlad.

— Pâinică aţi avut?

— Eu pâinică? Niciodată! se indignă confratele. Parcă dumneata nu ştii că eu ţin regim?

*

Aş fi putut povesti câteva întâmplări din viaţa criticului şi profesorului Romul Munteanu cu care am petrecut multe ceasuri plăcute. Întâmplări din experienţa sa de editor sau privitor la relaţiile… colegiale.

Îmi amintesc savoarea cu care relatează aventura avută într-o vară toridă la Roma, în Italia (fac această precizare deoarece avem şi noi o Romă), în timp ce se afla cu treburi de serviciu în ţara lui Dante.

După ce a tras la un hotel mai modest, din motive de economie, prima grijă a fost să-şi rânduiască în micul dulăpior aflat în încăpere „proviziile” aduse din ţară. Ele se compuneau din conserve diverse, majoritatea cu specialităţi de carne de porc, aşa cum îi place oricărui bănăţean.

Profesorul era mare consumator de asemenea produse şi în ţară. Peste hotare ispita era şi mai mare din motive obiective. Diurna, de, ca orice diurnă, „micile cadouri” pentru familie şi casă, destul de pipărate, aşa că, făcând economie la mâncare avea şansa să completeze lista „obligaţiilor” şi „atenţiilor”.

Se înarma cu câte douăzeci-treizeci de conserve (potrivit duratei deplasării) şi le *planifica* pe zile, ţinându-le închise în sertare sau alte locuri „cu cheie” spre a nu se compromite în faţa personalului de serviciu.

Din două în două zile aduna frumos cutiile goale, le împacheta şi le vira într-o servietă diplomat de toată frumuseţea, servietă de bancher sau, dacă vreţi, de mafiot. (în filmele cu Mafia se pot vedea asemenea mostre de transport al bancnotelor aranjate frumos şi „la vedere” indiferent dacă sunt false sau veritabile.).

După ce umplea servieta cu „ambalaje golite” părăsea hotelul, calm, în căutarea unui loc mai izolat, un coş de hârtii dosnic în care, cu riscuri minime şi cu iscusinţa deja dobândită, deşerta conţinutul elegantului ambalaj.

Nu vroia să lase „resturile metalice” în coşul hotelului din motive pe care le bănuim cu uşurinţă.

Astfel, aflându-se la Roma în acea vară toridă, profesorul şi criticul literar se hotărî să facă o mică plimbare prin oraş, prilej cu care avea să scape şi de ambalajele compromiţătoare.

Se îmbrăcă la „trei ace” îşi luă celebrul baston cu minere de os, rândui cu grijă cutiile goale în impozanta servietă şi, după ce aruncă o ultimă privire în oglindă, coborî grav, cu prestanţă, scările modestului hotel.

Proprietarul îl salută cu respect infinit, portarul la fel şi în timp ce trecea prin faţa vitrinelor strălucitoare, privindu-se cu coada ochiului, profesorul îşi dădu seama că seamănă cu un „boss” prezentabil, unul dintre acei americani bogaţi şi misterioşi care ies după-amiaza la ora şase să se plimbe pe străzile Romei, fără nicio ţintă.

Servieta îi dădea prestanţă şi eleganţă, bastonul îl făcea enigmatic şi impozant.

Un uşor început de burtă, părul grizonat şi bogat, ochelarii fumurii, batista atârnând ca o ureche de iepure alb la buzunarul mic, întăreau impresia de prestanţă civică şi prosperitate materială de netăgăduit.

Mergea leneş pe nu ştiu care bulevard căutând din ochi un coş de hârtii unde putea deşerta în voie povara metalică, mergea leneş, simulând nonşalanţă şi blazare totală... Aşa cum ar face orice *boss.*

Deodată, auzi din spate un zgomot de motor, dădu să se întoarcă să vadă ce se întâmplă, dar în aceeaşi clipă simţi că cineva îi „smulge" servieta din mână şi mai avu timp cât să vadă cum trece pe lângă el, ca un fulger, o motocicletă încălecată de „doi hoţi motorizaţi" (asta era ultima metodă de a fura, pe vremea aceea), care-l salutară din mers, făcându-i bezele, bucuroşi şi convinşi că au dat lovitura!

Rămas perplex o secundă, profesorul îşi reveni şi strigă în urma lor în cea mai curată limbă bănăţenească:

— Mascalţoni nenorociţi, lăsaţi-mi servieta. Nu-i nimic în ea! Hei, m-auziţi? Nu-i nimic în ea macaronarilor!

Dar „motorizaţii" ori n-auzeau, ori nu ştiau româneşte...

*

Iosefini, celebrul iluzionist şi prestidigitator, are mulţi prieteni printre scriitori. Vine des la restaurantul din Calea Victoriei, unde începe numerele de senzaţie.

Face să dispară ceasuri şi portmonee, scoate bile de plastic din gură, un iepure dintr-o frapieră (nu l-am văzut niciodată scoţând o frapieră dintr-un iepure), aprinde ţigări „din aer" şi le înghite cu jar cu tot...

— Dar de hipnotizat, de ce nu hipnotizezi pe ni meni? vroi să ştie cineva într-o seară.

— Cum să hipnotizez? Nu pot risca. Şi apoi, nu oricine e un *medium* bun.

Iată însă că în aceeaşi seară, după ce aruncă o privire circulară, promise că, probabil, va încerca să hipnotizeze pe cineva.

Se ridică într-un mic raid de „acomodare" oprindu-se pe la câteva mese şi în cele din urmă se întoarse şi decretă:

— Gata! Am să-l hipnotizez pe individul de colo, zise el, arătând spre o masă la care trona un ins bărbos cu ochi frumoşi şi inteligenţi.

— Păi, individul de colo, cum zici, e poetul Teodor Pică, preciză careva alarmat.

— Şi ce dacă? Eu îl hipnotizez şi gata!

— Ascultă nea Iosefini, mai bine lasă-te păgubaş. Vezi să nu te *hipnotizeze* el pe dumneata. E cam irascibil...

Dar Iosefini nu păru prea impresionat de avertisment. Privi fix spre masa din colţ şi începu să facă câteva pase magnetice explicând:

— Iată, acum îi voi ordona să se ridice! (Poetul Teodor Pică se ridică într-adevăr, privind debusolat în jur, nedumerit parcă.).

— Aţi văzut? A intrat în starea hipnotică! Acum o să-i comand să vină spre noi!

— Nu s-ar putea să-i îndrumi în altă parte, se rugă un prozator privind temător spre silueta impozantă a poetului care se apropia lent, baletând parcă spre masa iluzionistului.

— Acum, zise Iosefini, îi voi ordona în gând să meargă la bufet şi să ceară o sticlă de şampanie!

— Extraordinar, se mirară cei din jur văzând cum „mediumul", căzut în transă, se îndreaptă spre bufet şi cere cu glas moale, abia şoptit, o sticlă de şampanie.

— Acum se va întoarce la masa lui şi în aceeaşi stare de transă va consuma şampania. Apoi se va ridica şi va pleca acasă!

Toată lumea aplaudă nemaipomenita putere de sugestie şi măiestria cunoscutului iluzionist.

La masa lui, Teodor Pică, cu gesturi-leneşe, îşi turna liniştit şampanie golind pahar după pahar.

Când nu mai rămase nimic în sticlă se ridică şi se îndreptă cu aceiaşi paşi leneşi spre bufet.

— Ce-i asta? Parcă era vorba că pleacă acasă, se mirară cei din jur.

— Nu, zise Iosefini, intuind ce urmează, am hotărât să-i transmit un nou ordin. Va comanda o nouă sticlă de şampanie. Încă o sticlă, zise el tare, spre a fi *auzit* şi de medium, o singură sticlă. Atenţie la mine! Pică se opri privindu-l fix. Iosefini făcu câţiva paşi şi repetă: o singură sticlă *medium* după care te vei duce acasă şi te voi face să-ţi revii ca şi cum nu s-ar fi întâmplat nimic... Ale! Pasee!

Pică se îndreptă impasibil spre bufet şi când fu în dreptul mesei la care trona iluzionistul făcând tot felul de semne magice

şi repetând: Medium, atenţie la mine! O singură sticlă şi te duci acasă! se opri zâmbind alb şi zise:

— Două sticle maestre, că eu am insomnii!

*

Aflat anul trecut la mare: „Nu iubesc marea, dar îmi place mugetul ei”, Fănuş Neagu, după ce s-a bronzat jucând table pe terasă, a început să se plictisească de moarte. La pescuit nu avea răbdare să stea, în serie era numai cu prieteni, aşa că nu avea cu cine să se certe; de scris nu scria din pricina căldurii... Plictiseală mare deci, până în ziua în care căzu ca o mană cerească la Vila scriitorilor naistul Gheorghe Zamfir. Cele ce urmează le-am aflat din gura prozatorului de la Dunăre, care mi-a povestit în „stil personal” următoarele: (Text înregistrat).

„Cade, fratele meu de suferinţă, nea Zamfir naistul, îl ştii, ăla de face să tremure plopii şi Europa de frică când le cântă seara pe lună dintr-un colţ de buză de înger. Era îmbrăcat într-o cămaşă de borangic numai fluturi şi roşcove, cu nasturi de sidef înşurubaţi la mâneci. Se uita partea feminină a litoralului după el cum se uitau ăia după Cometa Kohut, sau cum naiba o cheamă, şi el se făcea că nu vede. Uns cu obiceiuri de oltean dedat la bine, trece printre litoraliste ca lebăda printre pescari. Nu-ţi mai spun ce înghesuială era seara la noi pe terasă! Că-l mobilizasem pe loc, consemnat la domiciliu şi turnam în el Băbească trăsnită de soare să-i vină răsuflarea mai iute şi să-i dilate naiul.

Cânta, Paule (apelativ multilateral cu care ne adresam unul altuia în ocazii mai... libere) de săreau peşti din apă drept în minciocul lui Băieşu.

Se schimbase viaţa! Un zefir de veselie bântuia până şi inima melancolică a celor câţiva poeţi suprarealişti. Cântam: „să treci prin lume fără dor / cu inima tot mută / într-un albastru fără nor / şi fără nicio cută” şi altele de inimă albastră. Nu mai făceau plajă confraţii de condei; poetul Pituţ avea motiv să stea pe terasă, să vadă „ce-i cu omu’ ista care cântă aşa fain”; până şi Băran, care vorbeşte cât ăia de la biroul de informaţii al Gării de Nord, trăsese un scaun pe-aproape şi stătea pe loc repaus cu lacăt de taină la gură.

Păcat că n-ai fost, Paule, unde dracu umbli? Am auzit că ai stat la schit în munte cu un călugăr care te-a dat de partea lui. Nici tu pălincă nu mai bei, nici tu vin nu jinduieşti. Asta s-o

creadă alde Guţă Băieşu că tot colaborează la satiră şi umor cu chestii de alea de zice că te fac să râzi. De, vorba proverbului „cine-i harnic şi munceşte are tot ce vrea, cine-i leneş şi chiuleşte are… tot aşa”.

Le-am spus şi eu versuri de alea… diamant, silabe rare: „trei îngeri zboară-n asfinţit / doi tac şi unul a gândit / e liniştea atât de mare / c-aud cum se deschide-o floare”, dar degeaba, tot Zamfir era vioara-ntâia şi cânta din bucata aia de rădăcină de paltin prăjit la lună de-mi golea spinarea de puteri.

Am stat târziu până s-a răzvrătit luna din mare cu botul ei de iapă în călduri şi când nu s-a mai putut sta, că dormeau confraţii de condei sforăind ca la carte, ba alţii mai dârzi ne-au somat să întrerupem concertul că altfel ne spun maestrului Geo Bogza, care-i în comisia de onoare şi ştii cât mă iubeşte. De asta m-am cam înfiorat, mă lua cu frig ameninţarea. Decât să mă spună lui nea Geo pe care-l iubesc şi-l laud peste tot, mai bine mutăm postul mai la vale spre faleză, unde numai pescăruşii şi băieţii ăia de la salvamar se mai plimbă şi n-au somn. Pescăruşii că-s pescăruşi, şi băieţi de la salvamar stau să păzească bărcile să nu le ia vreun zălud năucit de lună şi să facă o plimbare spre te miri unde. Nu de alta, dar ăştia, amatorii, nu ştiu ce-i aia sculă de mare şi strică bunul obştesc.

A cântat şi aici Zamfir dulce şi mătăsos de s-a despicat apa în două şi-a ieşit o *domnişoară-sirenă* din ea, toată-n slip, aproape nudă şi m-a felicitat de ce prieteni am, şi eu am vrut să-i sărut locul unde s-ar fi cuvenit să stea un cercel de diamant.

Am vrut! Că ce vrea omul şi ce iese am înţeles când m-a strigat Stela (nevastă-mea, mă, ce te holbezi aşa) de sus de la etajul doi, unde sta planton din cauză de insomnii romantice şi privea întinderile mării: „Fănuş, hai la culcare că ai tensiune. Ştii ce-a zis confratele doctor Tănăsescu ultima dată când ţi-a luat-o”.

Sirena când a auzit, bâldâbâc în mare cu slip cu tot, eu am zâmbit ca surdul la muzică şi-am propus grupului de tovarăşi să mutăm tabăra melomanilor mai în sus, sau mai în jos, unde-o fi, numai s-o mutăm.

Şi uite că-mi trece un fulger de idee prin cap, scurt ca un strigăt de cocor pierdut în noaptea lumii. Ce-ar fi, propun eu disciplinat, să-i dăm o serenadă lui nea Mac? Care nea Mac? mă întrebă naistul şi eu îi spun că e vorba de preşedintele nostru,

de George Macovescu.

S-a lăsat greu, zicea că-i este ruşine (auzi, la bietul copilaş), dar până la urmă a cedat. Aşa că ne-am aliniat în pas de front, zic *ne-am* că mai aveam aliaţi pe Mircea Sântimbreanu, da, da, ăla înaltu' de doi şi ceva care abia încape în cameră la bloc şi mai era cineva, cred că Băieşu, plus câinele lui Sântimbreanu, o javră cât un arici care în „societate" răspunde la numele de Gică şi acasă... George (se pronunţă în cea mai pură engleză „geogi").

Ne orientăm spre domiciliul preşedintelui, mai fusesem odată, ziua, cam ştiam unde stă, aşa că am ajuns fără peripeţii împingându-i de la spate pe toţi recruţii ăia care plecau parcă pe front.

Înainte de-a intra într-un fel de hol îl întreb pe şoptite, ca hoţii de cai, pe naistul fermecat de zeul muzicii dacă ştie să cânte „Sonata lunii". Face semn că da şi eu îi dau pornirea dând din mână ca maestrul Celibidache când vine la Bucureşti. Şi unde nu începe, frate Paule, o dumnezeire de note şi o văpaie de sunete de te lua cu fiori şi flori de zarzăr plutitor. Cânta Zamfir ca orchestra Filadelfia. Stam smirnă la uşa preşedintelui cu ochii înecaţi în lacrimi şi de dincolo se auzi o mişcare surdă care încetă iute, semn că pesemne şi „dânşii" ascultau cuprinşi de vrajă.

Termină naistul lin şi diafan, tăcerea cade grea ca un meci de fotbal cu Anglia şi noi plângeam şi smiorcăiam nasurile. Sântimbreanu stătea cu Gică în braţe care adormise de plăcere şi repeta: vai, ce frumos, vai, ce frumos, ce păcat că nu scrie poezii să-l public la Albatros.

În atmosfera asta felurită aud numai că se deschide uşa, noi vroiam tocmai să facem stânga-împrejur, şi o mână se întinde spre mine şi-mi pasează ceva, o bucăţică de hârtie. Gândeam că-i un bilet de mulţumire, o carte de vizită sau cam aşa ceva. La lumina lunii îmi dau seama că hârtia era... o sută de lei! Bravo, zic! Bine şi-aşa, decât nimic!

A doua zi, când marea se zbuciuma fără rost din mii de valuri, cum se zbuciumă confraţii în jurul alegerilor, recapitulez eu întâmplările nopţii şi zic în sinea mea că trebuie *musai* să înapoiez lui George Macovescu banii. Dacă o vrea el să facă cinste pentru... muzicanţi să plătească în natură. Nimeni nu refuză o sticlă de Cinzano. Sau chiar două! Nu?...

Îl întâlnesc la ora prânzului, mă dau sfios, mă aşez la masă şi încep pe departe să-mi cer scuze şi-i întind suta rugându-l s-o ia înapoi. Ce sută să iau înapoi? zice excelenţa sa şi se miră ca un diplomat. Îi spun cum şi ce cu concertul de noapte şi el râde şi zice „n-aţi fost la mine Fănuş, eu stau în partea cealaltă a staţiunii, îmi pare rău”…

Şi uite-aşa fratele meu, mă chinui de vreo câteva luni să aflu cui am dat concert, să aflu cine e persoana şi să-i dau suta înapoi şi să-mi cer scuze şi nu reuşesc în ruptul capului…”

*

Mă întâlnesc pe stradă cu Grigore Hagiu, poetul sonetist, rumen şi vesel de atâta şedere la ţară (are casă la Otopeni) şi cum iese rar în oraş vrea să ştie noutăţi. Ce mai face cutare? Dar cutare? Dar ce mai face bătrânul Nichita? îi spun că am auzit c-ar fi fost la mare, zece zile, dar că nu s-a bronzat, a stat la umbră şi-a dictat poeme. O singură zi s-a plimbat cu velocipedul pe nu ştiu ce lac artificial.

Grigore Hagiu se duce la redacţie şi se întâlneşte cu subalternul său Mircea Dinescu. Ce mai nou nea Grigore? Ce să fie copile, am fost la mare, m-am întâlnit cu Nichita, era bronzat foc, stătea de două luni, a făcut ravagii în rândul litoralistelor neaoşe şi străine. A închiriat o barcă şi le plimba cu ora, şi le spunea versuri pentru nimic…

Mircea Dinescu se duce, ca orice burlac, la cantina Casei scriitorilor şi la cantină se vede cu Dan Mutaşcu de la „Săptămâna” şi Dan e curios şi vrea să ştie şi el ce mai e nou în lumea literară, iar Dinescu zice:

„Am fost la mare, fratele meu de generaţie, am stat o lună şi m-am întâlnit cu Nichita Stănescu, era bronzat ca un papuaş, umbla în slip cu coama lui de leu pe plajă. Închiriase o şalupă că era foarte anturat; de două luni o ţinea închiriată, făcea seri literare sub clar de lună şi spunea versuri inedite. O nebunie dragă! E generos ca un prinţ. Era şi un june poet din Constanţa care ştie să cânte la acordeon şi mai era unul care bătea la tobă. Orchestră în toată regula. Are zugrav personal, un tip cam hirsut care se ţine de el ca talanga de oaie. Zice că are talent. El zice, nu Nichita. O distracţie întreagă. L-am lăsat acolo; zicea că mai stă până se bronzează şi… pe dinăuntru, să intre soarele în el ca într-un Turkestan.”

Şi Dan Mutaşcu se întoarce la redacţia revistei Săptămâna şi

acolo se întâlneşte cu Adrian Beldeanu care vrea o rubrică pe teme juridice, şi-i spune, deşi acesta nu întreabă, ce mai e nou: „Am fost la mare nene Adriane, păcat c-ai scăpat sezonul. Nebunie de Malta coane, nici Bizanţul n-a pupat aşa ceva. Să-l vezi pe Nichita ce destrăbălare de nabab oriental, ca un rege al petrolului se poartă! A închiriat un iaht particular, cam cincizeci de persoane capacitate, dă baluri pe punte şi dineuri cu fructe şi bere de Solca. Aur şi argint! Lume bună, poetese şi poeţi, dar mai mult poetese şi-un zugrav care desenează cuie de coşciug şi zice că-s flori! Orchestră angajată, trei persoane plus toba mare. Nichita improvizează şi două secretare voluntare, care abia prididesc să scrie. A terminat două volume şi cred că-l începe pe-al treilea. Mai stă... Aşteaptă răspuns de la paşapoarte c-au cerut să facă o excursie în Bulgaria la Nisipurile de aur. Am stat şi eu două zile pe iaht şi m-am simţit ca-n paradis. Mare prinţ domnule, Nichita! De ce dracu nu ia el Premiul Nobel? Că-l merită”.

Şi Adrian Beldeanu vine la Asociaţia scriitorilor şi mă întreabă ce mai e nou şi eu îi răspund că nu ştiu. Şi el zice a! nu ştii, păi să-ţi povestesc eu tinere!

„Am fost la mare, aseară am picat. Eu n-o suport că mă enervează. Marea.

Fac alergie la ea, dar mă duc că-mi place să admir orizontul şi delfinii, când se arată. Vreau să scriu o carte de „Marine” şi dacă nu văd la faţa locului ce şi cum cu peisajul nu pot scrie. Dragă şi deci, am fost la mare şi nu-mi pare rău. Cine crezi că m-a plimbat o săptămână în jurul apelor teritoriale române? Cine m-a plimbat dragă şi nu cu barca sau cu altă ambarcaţie tip şalupă. Nuuu! Cu vaporul, dragă! Vapor vopsit în două culori, alb şi albastru, mare cât un bloc cu patru etaje, şi comod şi rapid... Află că n-ai să ghiceşti! Nichita Stănescu!

Întreba de tine şi-i părea rău că nu eşti acolo. Dragă, a închiriat vaporul prin O.N.T., cu reducere că are pile, adică îl cunoaşte un şef de la Constanţa care e mort după poezia lui şi i l-a închiriat cu reducere.

Serveşte numai băuturi străine, dă baluri pe punte şi e o veselie nebună de dimineaţa până seara. A angajat orchestra *Sfinx*, ăia cântă de se aude în toată Dobrogea. Am auzit din sursă sigură (eşti singur nu? vrea să ştie Beldeanu) că a luat premiul Nobel! L-a luat şi l-a împărţit cu un zugrav bărbos care

pictează cu chitara şi cântă la pensulă. L-a luat dar noi n-am comunicat nimic oficial. Am stat o săptămână pe vapor şi mi-a dedicat o poezie. Eu i-am dedicat două... Păcat că nu mergi la mare...”

Iese Adrian Beldeanu şi intră iar Grigore Hagiu, vine de la Otopeni, odihnit, curios să afle noutăţi. Ce mai nou, bătrâne?

— Păi, ce să fie (pe moment uit că m-a întrebat acelaşi lucru acum o săptămână) aproape nimic. Numai Nichita e la mare, mi-a scris, a închiriat un submarin şi Bricul Mircea, pentru o săptămână, mă duc să-l vizitez...

— Nichita la mare? Fugi, domnule şi fii serios! M-am întâlnit ieri cu el. N-a fost la mare de doi ani. Tocmai spunea că n-o suportă. Nu suportă aerul. E prea sărat! S-a dus, adică se ducea la munte. La Vârful cu dor. A închiriat o cabană pentru 10 zile. Prin O.N.T. A luat-o. Are acolo o pilă, un şef care e mort după poezia lui, Vrea să facă şi o partidă de vânătoare în Bucegi. Asta e! Dragă să nu mai spui că e la mare! Mie mi-a spus că pleacă la Sinaia cu trei maşini, a închiriat o cabană. Cabana a vopsit-o în negru mortuar că are un zugrav plătit cu ziua. Are 15 invitaţi, o să facă schi şi alpinism şi vânătoare şi...

Intră Horia Zilieru venit tocmai din dulcele târg al Ieşilor. E îmbrăcat elegant, cu cravată şi pantofi de crep. Cravată verde intens. Pare alarmat şi speriat. E galben şi emoţionat. Ne salută. Ne sărută. Pe amândoi. Aşa e legea! Orice provincial când vine în capitală îşi sărută confraţii. Se aşază pe un fotoliu şi întreabă cu voce slabă uitându-se precaut în jur:

— Bădie, e adevărat că Nichita a refuzat premiul Nobel că l-a cedat unui zugrav de odăi, unul Sorin Sorcovescu, nume mare în plastică, tremură Doli când îl vede, şi-a fugit în deltă cu o studentă de la Electronică?...

*

Poate n-o să mă credeţi, stimaţi cititori şi stimate cititoare, dar subsemnatul a avut prilejul să locuiască (adică să doarmă, să mănânce, să lucreze) sub acelaşi acoperiş cu o serie de nume ilustre ale literaturii noastre de după 23 August. O să spuneţi că mă laud şi, de fapt, nici mie nu-mi prea vine să cred că eu, un simplu provincial venit din părţile Aradului, sfios şi naiv, voi avea parte de un asemenea anturaj. Anturaj e cam mult zis, însă veţi vedea că, la urma urmei, pot folosi fără jenă şi acest cuvânt.

Era pe vremea când la Casa de creaţie Mogoşoaia stăteau Marin Preda şi Fănuş Neagu, Nicolae Breban şi Teodor Mazilu, Cella Serghi şi Ioana Postelnicu, Nichita Stănescu şi Alexandru Ivasiuc, Octav Pancu Iaşi şi Romul Munteanu, ce mai, unul şi unul, „muc şi sfârc” cum ar zice Eugen Barbu.

Pe atunci se plimbau braţ la braţ Marin Preda cu Fănuş Neagu, îşi povesteau amintiri şi se alintau reciproc cu expresia „micimane”.

Făceau kilometri întregi pe aleile străjuite de castani bătrâni; nu ştiu ce dumnezeu puteau să-şi spună unul altuia, deoarece pe mine mă ignorau cu desăvârşire sau aproape cu desăvârşire.

Maestrul Marin Preda, de câte ori mă vedea, se uita la mine ca la o arătare de pe altă lume şi mă întreba invariabil: „cine eşti tu, bă? şi ce cauţi aici?”

Îi răspundeam emoţionat că sunt cutare şi încerc şi eu să scriu şi că-l admir nespus; îi recitam o pagină întreagă din Moromeţii volumul 1 (atât apăruse pe vremea aceea) şi minţeam că am fost la dânsul în sat la Siliştea Gumeşti şi că-mi plăcuse foarte mult. Adică satul îmi plăcuse foarte mult.

De fapt habar n-aveam unde vine satul acesta, nici azi nu ştiu prea bine, deşi, într-o bună zi am să trec să-l vizitez aşa... din curiozitate.

Dar mă învăţase Fănuş Neagu cu care eram în relaţii mai amicale: „Mă, nu fii prost, spune-i lui Micimanu’ (adică lui Marin Preda) că l-ai citit, că eşti mort după ce scrie, că ai fost în sat şi că n-ai mai văzut în viaţa ta o asemenea aşezare rurală. Să zici că miroase a floare de salcâmi ca-n rai... Dă din gură, laudă-l că poate te publică cu vreo carte. Să nu spui nici mort cum că l-ai citit pe Eugen Barbu! Nici n-ai auzit de el! Clar!”

După o vreme relaţiile au avansat. Marin Preda îmi zicea Dos Passos (nici astăzi nu ştiu de ce), mă bătea prietenește pe umăr şi mă întreba: „Mon cher, vrei să-ţi arat cum se uită vaca?” Eu ziceam da şi „moncherur, dacă şedea pe scaun, îşi întorcea capul încet spre mine privindu-mă cu ochi mari şi cu faţa fără nicio expresie. Stătea aşa câteva secunde fără să zâmbească, după care chicotea şi zicea „aşa se uită vaca, mon cher!” Aşa te uiţi şi dumneata!

După ce au avansat relaţiile a început *deteriorarea* lor din motive care nu-mi sunt clare nici până astăzi...

Oricum, întâi s-au întâmplat nişte altercaţii cu Fănuş, care îmi

era prieten, adică îmi este prieten, şi pe vremea aceea umblam nedespărţiţi ca doi siamezi.

Destul că o răceală de gheaţă se aşternu între cei doi mari prozatori.

Cu mine a început să se poarte mai rezervat şi nu-mi mai zicea Dos Passos…

Dar nu despre asta vreau să vă vorbesc. Acest aspect are un caracter prea intim pentru a fi dezvăluit acum şi aici. Poate altădată sau, oricum, mult mai târziu…

În orice caz, după ce s-au „răcit de tot" legăturile care-i uneau pe cei amintiţi, a avut loc următoarea scenă pe care am să v-o relatez fără a exagera ceva, sau dacă există exagerări ele sunt de natură strict literară.

Vieţuia la vremea aceea la Mogoşoaia şi plasticianul Florin Pucă. Desenator de primă mână, grafician de excepţie, original şi îndrăzneţ în expresie, cel care ilustrează şi cartea de faţă.

Priceput şi în migăleli de hârtie, s-a oferit contra una sticlă votcă rusească să meşterească un zmeu pentru fetiţa lui Fănuş.

O dimineaţă întreagă a lucrat la el executându-l după toate regulile artei, vopsindu-l în culori vesele. Era ca o sorcovă şi se înălţa grozav de sus puţind fi mânuit cu uşurinţă până şi de un copil.

Pucă şi-a primit răsplata „în natură", noi ne-am jucat pe rând cu el înălţându-l şi coborându-l, până ne-am plictisit.

Ne-am retras pe terasa de la etaj, lăsându-l pe Pucă pe pajiştea din curtea interioară să se joace cu mica lui maşină zburătoare.

Îl urca şi-l cobora făcându-l să execute fel şi fel *de figuri;* era un vânt potrivit şi zmeul jucăuş părea viu.

În aceste clipe de destindere a venit, întorcându-se din oraş, Marin Preda, care a rămas câteva clipe în extaz uitându-se la zbenguiala de fluture nărăvaş a acelui obiect de hârtie şi, până la urmă, apropiindu-se de grafician i-a cerut să-i dea şi lui zmeul „să-l plimbe puţin că se pricepe".

Pucă l-a cedat contra una sută votcă, uitându-se în jur ca nu cumva să apară proprietarul zmeului. Nu avea de unde să ştie că de la etaj, proprietarul urmărea întreaga scenă cu interes deosebit.

Când zmeul a trecut în mâna lui Marin Preda şi acesta încercă să-l mişte în dreapta şi stânga, adică să facă „figuri" cu el, se

auzi o voce puternică tăind aerul de primăvară:

— Măi Pucă, cine ţi-a dat voie să împrumuţi zmeul meu? Aud?

Autorul Moromeţilor a tresărit ca ars recunoscând vocea „proprietarului” şi în timp ce desfăşura sfoara de pe mână vrând să înapoieze zmeul zise:

„Bine moncher, de ce nu mi-ai spus al cui e zmeul că nu puneam mâna nici mort pe el. Auzi domnule, ce-şi închipuie că-mi trebuie zmeul lui?…”

La care Pucă ar fi zis pe şoptite: „lasă moncher că-ţi fac şi dumitale unul mai frumos decât ăsta şi cu zbârnâitoare”…

„Cum cu zbârnâitoare?” a vrut să ştie viitorul posesor al viitorului zmeu. „Din ce se face zbârnâitoarea?”

„Numai din dopul acela metalic de la votcă. Ştii, dopuşorul acela. Îl răsucim, îi dăm o anumită formă şi… îl facem să zbârnâie. Dar, moncher, să fie dop de la sticlă rusească. Ei au dopuri făcute dintr-un aliaj special. Şi zbârnâie…!”

Nu ştiu dacă Pucă a meşterit sau nu un alt zmeu. Gurile rele spun că l-ar fi revopsit pe cel vechi şi ar fi scris pe partea din afară: „acest zmeu este proprietatea lui Marin Preda şi are zbârnâitoare”…

Tiraj: 50 000 ex.
Combinatul Poligrafic „Casa Scânteii”
Bucureşti – Piaţa Scânteii nr. 1
Republica Socialistă România

EDITURA
SPORT
TURISM

Am scris această carte fiindcă atunci cînd eram copil îmi imaginam că scriitorii sînt niște domni bătrîni cu barbă și ochelari, care stau într-o colivie de cristal și scriu ziua și noaptea cu o pană de pasăre povești pentru cei mici și pentru cei mari. În colivia lor de cristal ei mai aveau o pasăre cu pene aurite din aripa căreia își smulgeau instrumentul de scris, un ceas cu cuc și un borcan cu miere care nu se termina niciodată. Pe masă, alături de călimară se găsea o sticlă cu apă minerală. Ei nu primeau vizite și puteau fi văzuți numai în poze. De aceea am hotărît să mă fac scriitor, fiindcă îmi place apa minerală și mierea. După ce m-am făcut ceea ce sînt, am observat că nu întotdeauna cînd am apă minerală am și borcanul cu miere și invers. Cu toate acestea scriu fără să-mi fac gînduri. În noaptea asta, în cartea asta am deschis ușile tuturor colivilor de cristal. Prietenii mei scriitorii se fac că nu observă. Deci să intrăm, dacă se poate, în vîrful picioarelor, să nu speriem pasărea...!

Mircea Micu

Lei 6,50